

ชื่อวิทยานิพนธ์ การพัฒนาแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดจันทบุรี

ผู้วิจัย นายเทวินทร์ พิศวง **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การประเมินการศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณดี แสงประทีปทอง (2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร. สมถวิล วิจิตรวรรณ **ปีการศึกษา** 2547

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนาแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม
ที่พึงประสงค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดจันทบุรี และ (2) ตรวจสอบคุณภาพแบบวัด
คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดจันทบุรี

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดจันทบุรี ได้มาโดยการสุ่มแบบ
หลายขั้นตอน จำนวน 1,566 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม
ที่พึงประสงค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดจันทบุรี จำนวน 60 ข้อ ตรวจสอบคุณภาพ
แบบวัดโดยตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ด้วยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ตรวจสอบความตรง
เชิงโครงสร้างด้วยวิธีเทียบกับกลุ่มรูชด์ ตรวจสอบความเที่ยงด้วยวิธีคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์
แอลฟา และตรวจสอบค่าอำนาจจำแนก ด้วยวิธีการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า (1) แบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ที่สร้างขึ้น
มีจำนวน 60 ข้อ วัดคุณลักษณะ 6 ด้าน ด้านละ 10 ข้อ ได้แก่ ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ
ความเสียสละ ความซื่อสัตย์ ความเมตตากรุณาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และความประหยัด และ (2) แบบวัดมี
ความตรง โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.57 ถึง 1.00 มีความตรงเชิงโครงสร้าง ซึ่งมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีความเที่ยงด้านความมีระเบียบวินัย 0.94 ด้านความรับผิดชอบ 0.84
ด้านความซื่อสัตย์ 0.87 ด้านความเสียสละ 0.96 ด้านความเมตตากรุณาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ 0.92 ด้าน
ความประหยัด 0.92 และความเที่ยงทั้งฉบับ 0.94 มีอำนาจจำแนก ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ การพัฒนาแบบวัด คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม มัธยมศึกษา

Thesis title: THE DEVELOPMENT OF A VIRTUES, ETHICS AND DESIRABLE VALUES EVALUATION FORM FOR MATHAYOM SUKSA III STUDENTS IN CHANTHABURI PROVINCE

Researcher: Mr. Tewin Pissawong; **Degree:** Master of Education (Educational Evaluation);

Thesis advisors: (1) Dr. Vandee Sangprateptong, Associate Professor; (2) Dr. Somtawin Wjitwanna, Assistant Professor; **Academic year:** 2004

ABSTRACT

The objectives of this study were (1) to develop a virtues, ethics and desirable values evaluation form for Mathayom Suksa III students in Chanthaburi province; and (2) to verify the quality of the virtues, ethics and desirable values evaluation form for Mathayom Suksa III students in Chanthaburi province.

The sample consisted of 1,566 Mathayom Suksa III students in Chanthaburi province, obtained by multi-stage sampling. The employed research instrument was a virtues, ethics and desirable values evaluation form comprising 60 items for Mathayom Suksa III students in Chanthaburi province. Content validity of the developed evaluation form was verified by the item objective congruency (IOC) index. Its construct validity was verified by the known group technique. Its reliability was verified by calculation of Cronbach's alpha coefficient. Its discriminating power was verified with the t-test and norm determination.

Research findings were as follows : (1) The developed virtues, ethics and desirable values evaluation form comprised 60 items for assessment of six characteristics each of which required 10 items. The six characteristics under assessment were discipline, responsibility, sacrifice, honesty, loving-kindness and generosity, and frugality. (2) Content validity of the evaluation form as shown by the IOC index ranged from 0.57 to 1.00. Its construct validity was confirmed as verified by the known group technique the results of which showed that the test could discriminate significantly, at the .05 level, between the high-virtue and low-virtue groups. Reliability indices of the test were as follows : 0.94 for discipline component, 0.84 for responsibility component, 0.87 for honesty component, 0.96 for sacrifice, 0.92 for loving-kindness and generosity component, 0.92 for frugality component, and 0.94 for the whole test. Each test item had significant discriminating power at the .05 level.

Keywords: Test development, Virtue, Ethics, Value, Secondary level

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์อย่างดียิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.วรรณดี แสงประทีปทอง แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมถวิล วิจิตรวรรณ สำนักทะเบียนและวัดผล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ และติดตามการทำวิทยานิพนธ์อย่างใกล้ชิดเสมอมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จเรียบร้อยอย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกอบอุ่น และซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.กานดา พูนลาภทวี กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งทำให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธีรศักดิ์ อินทรมาตย์ นายวัฒน์ โปธิวาระ รองศาสตราจารย์เกษณี ผลประพุดดี อาจารย์อากาศ วงศ์ชาวจันทน์ อาจารย์พิกุล กุลชัย อาจารย์อมรรัตน์ จันวัน ที่ได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 และเขต 2 และผู้บริหารของสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจนสำเร็จด้วยดี

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับการสนับสนุนกำลังใจจากอาจารย์สุกัญญา พิสง และเด็กหญิงปริณดา พิสง เป็นอย่างดีซึ่งผู้วิจัยถือว่ามีค่าเป็นอย่างยิ่ง และขอโน้มรำลึกพระคุณของ บิดา-มารดา ญาติพี่น้อง และเพื่อนทุกคน ที่ได้มีส่วนช่วยเหลือให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดี

คุณค่า และประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้ผู้สนใจการศึกษา

ทั้งหมด

เทวินทร์ พิสง

เมษายน 2548

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	8
ความหมายของคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	8
คุณลักษณะของคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์.....	13
แนวคิดและทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม.....	20
วิธีการวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์.....	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	36
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	41
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	41
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	44
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	47
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
บทที่ 4 ผลการพัฒนาแบบวัด.....	50
ผลการพัฒนาแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์.....	50
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	76
สรุปการวิจัย.....	76
อภิปรายผล.....	77

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ข้อเสนอแนะ.....	79
บรรณานุกรม.....	80
ภาคผนวก.....	88
ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	89
ข หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญ และหนังสือขอความร่วมมือทดลองเครื่องมือ.....	92
ค แบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ.....	96
ง รายละเอียดการปรับถ้อยคำ สำนวนในแบบวัด.....	105
จ แบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์.....	113
ฉ คู่มือการใช้แบบวัด.....	135
ประวัติผู้วิจัย.....	142

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 การพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก	25
ตารางที่ 2.2 แสดงเทคนิคหรือเครื่องมือที่ใช้วัดจริยธรรมลักษณะต่าง ๆ	31
ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดโรงเรียน.....	42
ตารางที่ 3.2 แสดงรายชื่อโรงเรียน จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดจันทบุรี ที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง.....	43
ตารางที่ 4.1 นิยามเชิงปฏิบัติการ และตัวบ่งชี้คุณลักษณะของคุณธรรม จริยธรรม และ ค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.....	51
ตารางที่ 4.2 แผนผังการสร้างแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์.....	53
ตารางที่ 4.3 คัดชั้นความสอดคล้องของข้อคำถามของแบบวัด ฉบับที่ 1.....	56
ตารางที่ 4.4 คัดชั้นความสอดคล้องของข้อคำถามของแบบวัด ฉบับที่ 2.....	60
ตารางที่ 4.5 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดที่ปรับแก้แล้วฉบับที่ 1.....	64
ตารางที่ 4.6 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดที่ปรับแก้แล้ว ฉบับที่ 2.....	64
ตารางที่ 4.7 ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ฉบับที่ 1.....	65
ตารางที่ 4.8 ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ฉบับที่ 2.....	67
ตารางที่ 4.9 จำนวนข้อคำถามในแต่ละพฤติกรรมบ่งชี้ ของแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์.....	69
ตารางที่ 4.10 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์.....	70
ตารางที่ 4.11 ค่าความเที่ยงของแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ จำแนกเป็นรายด้าน และรวมทั้งฉบับ.....	73
ตารางที่ 4.12 เกณฑ์การให้คะแนนของแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่พึงประสงค์.....	74
ตารางที่ 4.13 ขอบเขตของคะแนนแต่ละค่า.....	74
ตารางที่ 4.14 เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่พึงประสงค์.....	75

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	5
ภาพที่ 2.1 ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม แสดงจิตลักษณะพื้นฐาน และองค์ประกอบทางจิตใจ ของพฤติกรรมทางจริยธรรม.....	29
ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการพัฒนาแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์.....	46

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในโลกยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เป็นโลกที่ไร้พรมแดน มีการสื่อสารความรู้ ข้อมูลข่าวสารอย่างไร้ขีดจำกัด การแข่งขันกันพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี รวมทั้งแข่งขันทางการค้า มีค่านิยมทางวัตถุสูงมาก เกิดการเอารัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเอง และพรรคพวกมากกว่าส่วนรวม (กรมวิชาการ 2544: 1) ทำให้ความเจริญทางด้านจิตใจ ไม่มีความสมดุลกับความเจริญทางด้านวัตถุ คนถูกอิทธิพลของวัตถุ กดจิตใจให้ต่ำลง (มหาวิทยาลัยขอนแก่น อ้างในศุภวัฒน์ ดีสงคราม 2540: 1) สังคมไทยขาดการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทำให้เกิดภาวะขาดสมดุล ทั้งทางจิตใจและวัตถุ สิ่งต่างๆ ดังกล่าวนี้นำส่งผลทำให้สังคมไทยมีปัญหาสลับซับซ้อนกันมากขึ้น และเมื่อเกิดปัญหาทางเศรษฐกิจตกต่ำอย่างรุนแรง ตั้งแต่ พ.ศ. 2539 เป็นต้นมาทำให้เกิดปัญหาเพิ่มพูนหลายด้าน ทั้งปัญหาเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม อันส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างมาก ก่อให้เกิดปัญหาทางคุณธรรม จริยธรรม สังคมขาดระเบียบ วินัย ขาดความรับผิดชอบ เกิดปัญหาทุจริตคอร์รัปชันกันในทุกวงการ เกิดปัญหาอาชญากรรมมากขึ้น ปัญหาการแพร่ขยายโรคเอดส์ และการติดยาเสพติดอย่างรุนแรงในสังคม เกิดกับเยาวชนของชาติ เพิ่มขึ้นโดยลำดับ นอกจากนี้ยังมีปัญหานักเรียนเล่นการพนัน นักเรียนยกพวกตีกันระหว่างโรงเรียน รวมทั้งปัญหาทางเพศอันเกิดจากการแพร่หลายของสื่อลามก เป็นต้น

การเกิดภาวะวิกฤติดังกล่าวทำให้หลายฝ่ายมีความเห็นว่าสังคมปัจจุบันเกิดการละเลยในการอบรมบ่มนิสัยให้เยาวชนของชาติมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองและรับผิดชอบต่อส่วนรวม มีคุณธรรม จริยธรรม ที่ดีงาม (กรมวิชาการ 2544: 1) ประกอบกับการศึกษาของไทยในปัจจุบัน มีแต่การแข่งขัน ผู้ปกครองต่างคาดหวังไว้กับบุตรหลานของตนในการสอบเข้าเรียนต่อในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ให้ได้ตั้งใจปรารถนา เพื่ออนาคตและความมีหน้ามีตาทางสังคมของตนเอง และครอบครัว ทำให้เกิดความเห็นแก่ตัว ความไร้คุณธรรม และจากระบบการวัดผลการศึกษาที่อิงติดอยู่กับความรู้ทางด้านวิชาการจนลืมนึกถึงความดีงามในคุณค่าของความเป็นคน กับเห็นความเก่งความมีภูมิปัญญาว่าเป็นสิ่งที่น่ายกย่องเชิดชู ทุกวันนี้เรามีทั้ง คนเก่ง คนโกง คนเห็นแก่ตัว

คนมีปัญหาเต็มบ้านเต็มเมือง (เซวี่ศิลป์ จินดาละออง 2545: 23) เพราะการศึกษา เน้นสร้างคนฉลาดมากกว่าสร้างคนดี เป็นผลให้เราได้คนเก่งแต่ไม่ดี กลายเป็นคนเก่งที่เป็นพิษภัยต่อผู้อื่น คงไม่มีใครปฏิเสธว่าการศึกษาคือต้องสร้างคนดี คือทำคนให้เป็นคนดีด้วย ไม่ใช่สร้างแต่คนเก่งอย่างเดียว เพราะประเทศชาติต้องการทั้งคนเก่งและคนดี เราควรต้องให้ความสำคัญกับการสร้างคนให้เป็นคนดีไม่น้อยกว่าการสร้างคนเก่ง (พนม พงษ์ไพบูลย์ 2543: 1-2)

ในภาวะการณดังกล่าวนี้สังคมไทยได้ทบทวน ปรับเปลี่ยนแนวคิดในกระบวนการพัฒนาประเทศจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ผ่านมามีมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมไปสู่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540–2544) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545–2549) ที่ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาคือจะต้องพัฒนาคนให้มีคุณภาพ (กรมวิชาการ 2544: 2) ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กำหนดการพัฒนาคน ในมาตรา 81 รัฐต้องจัดการศึกษา อบรม และสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้ คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ 2540: 22) จึงนำไปสู่การจัดทำพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ไว้ในมาตรา 6 ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ 2542: 5) ซึ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพนั้น ต้องอาศัยกระบวนการทางการศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญในการช่วยพัฒนาและปลูกฝังคุณสมบัติที่ดี ที่พึงประสงค์ให้กับคนในสังคม (สมนึก นนธิจันทร์ อ้างถึงในนรินทร์ ศรีสว่าง 2541: 1) ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2540: 3) ที่ว่า “การศึกษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทักษะคดี ค่านิยม และคุณธรรม ของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองดีมีคุณภาพ และประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศก็ย่อมทำได้สะดวกราบรื่น ได้ผลที่แน่นอนและรวดเร็ว”

การกล่อมเกลாதองสังคมเพื่อพัฒนาให้บุคคลมีคุณภาพ มีคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงามนั้น ต้องอาศัยหลายสถาบันร่วมกันพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานศึกษา ซึ่งมีกระบวนการทางการศึกษาที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นกระบวนการพัฒนาที่สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างยั่งยืนตลอดไป (กรมวิชาการ 2544: 2) การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดพลังอำนาจของชาติในการพัฒนาประเทศเพื่อให้สามารถยืนหยัดอยู่ได้ในสังคมโลก โดยจะต้องเป็นการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพสำหรับทุกคน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2540: คำนำ) จึงเป็นหน้าที่ที่สำคัญของสถานศึกษาที่ต้องจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ สามารถพัฒนา

คนให้เป็นที่ต้องการของสังคม ซึ่งตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา โดยได้กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบประกันคุณภาพภายใน และระบบประกันคุณภาพภายนอก สำหรับการประกันคุณภาพภายในให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้ได้สารสนเทศที่สะท้อนการปฏิบัติงานของสถานศึกษา จุดเด่น และมีข้อบกพร่องที่ต้องแก้ไข อันนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงตนเอง (สมคิด พรหมจ้อย และ สุพัทธ์ พิบูลย์ 2544: 3-4) ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 สถานศึกษาต้องจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก (กระทรวงศึกษาธิการ 2542: 24-25) สถานศึกษามีบทบาทที่จะต้องจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐานตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา ซึ่งมีหน่วยงานทั้งระดับชาติและหน่วยงานได้พัฒนามาตรฐานการศึกษาที่ใช้เป็นเกณฑ์การประเมินสถานศึกษาทุกแห่งบนบรรทัดฐานเดียวกัน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้แบ่งมาตรฐานเป็น 3 ด้าน คือมาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานด้านกระบวนการ และมาตรฐานด้านปัจจัย มาตรฐานด้านผู้เรียน เน้นการพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และสังคม มุ่งให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ 3 ประการ คือ คนดี มีความสามารถ และมีความสุข (สมคิด พรหมจ้อย และสุพัทธ์ พิบูลย์ 2544: 25-26)

การประเมินคุณภาพการเรียนการสอนให้เป็นที่ไปตามตามมาตรฐานการศึกษา ครูผู้สอนจึงมีความจำเป็นที่ต้องสร้างเครื่องมือวัดผล ประเมินผล เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนได้เกิดพัฒนาการในแต่ละคุณลักษณะมากน้อยเพียงใด และบรรลุเป้าหมายในจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้หรือไม่ ซึ่งเครื่องมือวัดผล ประเมินผลที่มีคุณภาพก็ย่อมสามารถวัดพัฒนาการด้านต่างๆ ได้ดี และเป็นมาตรฐานอย่างหนึ่งซึ่งถึงคุณภาพการเรียนการสอนของโรงเรียน (กรมวิชาการ 2539: 1) ในการสร้างเครื่องมือวัดผล ประเมินผลด้านความรู้ ความคิด และการปฏิบัตินั้น ครูส่วนใหญ่สามารถสร้างเครื่องมือวัดเองได้ ได้ผลชัดเจนและค่อนข้างถูกต้อง เพราะมีเนื้อหาเป็นรูปธรรม ส่วนการวัดผล ประเมินผลคุณลักษณะด้านเจตพิสัย คุณธรรม จริยธรรม นั้นเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับนามธรรม เครื่องมื่อดังกล่าวมีความยุ่งยากซับซ้อนทั้งการสร้างและการนำไปใช้ ซึ่งส่วนใหญ่ครูยังมิได้มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ (กรมวิชาการ 2539: 1-2) ปัญหาของการประเมินทางการศึกษาในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน มีปัญหาหลายประการ ได้แก่ ผู้สอนไม่ให้ความสนใจผลการประเมินการสอนของผู้เรียน ผู้สอนใช้คะแนนจากการทดสอบเป็นข้อมูลสำคัญในการ

ประเมินผลการเรียน โดยไม่ได้พิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อสอบในการพัฒนาให้เป็นเครื่องมือที่มีคุณภาพ (สำเร็จ บุญเรืองรัตน์ อ่างใน สิริรัตน์ วิทยาศาสตร์ปี 2545: 71)

กระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความสำคัญต่อการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม แก่เยาวชนเป็นอย่างมาก สิ่งหนึ่งที่มีความจำเป็นจะต้องพัฒนาให้สอดคล้องและก้าวตามการพัฒนาทางด้านคุณธรรม และจริยธรรม ก็คือการพัฒนาการสร้างความเข้มแข็งของวัฒนธรรม จริยธรรม ซึ่งโดยทั่วไปการให้ความสนใจในการสร้างความเข้มแข็งของวัฒนธรรม จริยธรรมยังมีน้อย ดังนั้นเพื่อเป็นการส่งเสริมให้เห็นคุณค่า และความสำคัญของคุณธรรม และจริยธรรม ตลอดจนเป็นการพัฒนาการสร้างความเข้มแข็งของวัฒนธรรม และจริยธรรมให้เจริญก้าวหน้า จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพราะการมีเครื่องมือวัดคุณธรรม จริยธรรม จะทำให้ทราบระดับคุณธรรม และจริยธรรมของเยาวชนในสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเช่นปัจจุบัน ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ขึ้น เพื่อใช้ประเมินคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษา และจุดมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

2. วัตถุประสงค์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้

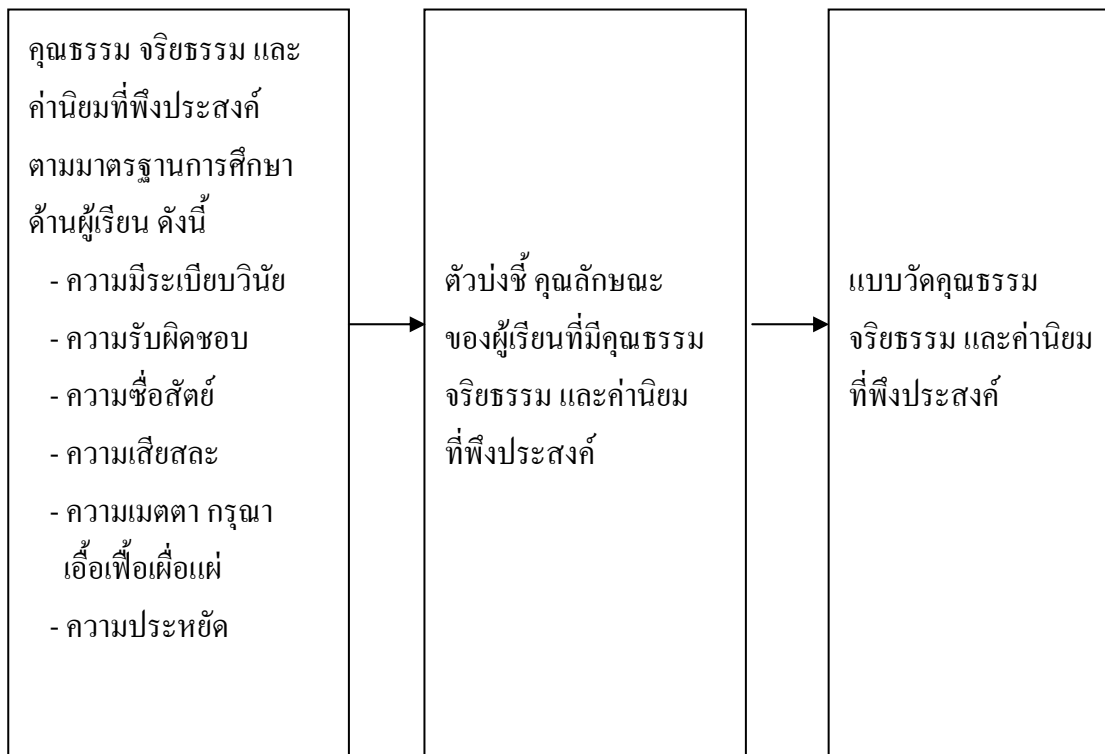
2.1 เพื่อพัฒนาแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดจันทบุรี

2.2 เพื่อตรวจสอบคุณภาพแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดจันทบุรี

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เกี่ยวกับเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา ในมาตรฐานด้านผู้เรียน การมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียน แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ การวัดและประเมินผลคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ นำมากำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนาแบบวัด โดยสรุปคุณลักษณะพื้นฐานที่นักเรียนต้องมีตามมาตรฐานการศึกษาดังนี้คือ ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และความประหยัด

จากการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

4.1 แบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ พัฒนาขึ้นตามตัวบ่งชี้คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ 6 คุณลักษณะตามมาตรฐานด้านผู้เรียนของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ได้แก่ ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และความประหยัด

4.2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดจันทบุรี ปีการศึกษา 2547

5. นวัตกรรมเฉพาะ

5.1 คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ หมายถึง คุณงามความดีที่สั่งสมอยู่ในจิตใจมนุษย์โดยผ่านประสบการณ์จากการได้สัมผัส ซึ่งจะแสดงออกมาจากการกระทำทางกาย วาจา และใจ เป็นความประพฤติและปฏิบัติเพื่อบรรลุถึงสภาพชีวิตอันทรงคุณค่าที่พึงประสงค์ หรือเป็นแบบความประพฤติซึ่งตั้งอยู่บนหลักคุณธรรม จนเป็นความเชื่อที่สังคมเห็นว่าดี-เลว มีความสำคัญ-ไม่สำคัญ พึงปรารถนา-ไม่พึงปรารถนา ซึ่งเป็นอุดมการณ์ที่มนุษย์ยึดมั่น หรือนำมาปฏิบัติในวิถีชีวิต ที่สังคมต้องการ

5.2 แบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ หมายถึง เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดคุณลักษณะของคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ทั้ง 6 ด้าน คือ ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความเมตตา กรุณาเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ และความประหยัด

5.2.1 ความมีระเบียบวินัย หมายถึง การควบคุมตนเองให้ปฏิบัติถูกต้องตาม จรรยา มารยาทตามกฎ กติกา ข้อบังคับ คำสั่ง กฎหมาย ขนบธรรมเนียมประเพณีและศีลธรรม อันดีงามที่ได้กำหนดไว้เป็นแนวปฏิบัติของคนในสังคม เพื่อให้เกิดความสุข และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม ทั้งการมีวินัยต่อตนเอง และต่อผู้อื่น

5.2.2 ความรับผิดชอบ หมายถึง การเอาใจใส่ต่อการเรียน และการทำงานโดยไม่ ละเลยทอดทิ้งหลีกเลี่ยง มุ่งมั่นทำงานที่ได้รับมอบหมายและติดตามผลงานที่ได้กระทำลงไปเพื่อ แก้ไขให้เป็นผลสำเร็จที่ดีขึ้น ยอมรับในสิ่งที่ตนเองกระทำลงไปทั้งในด้านดีและไม่ดี

5.2.3 ความซื่อสัตย์ หมายถึง การประพฤติอย่างเหมาะสม และตรงทั้งกาย วาจา ใจ ไม่คิดคด ไม่หลอกลวง ซื่อตรงต่อตนเอง หน้าที่การงาน แบบแผน กฎหมาย และความถูกต้อง อัน ดีงาม ทำตามคำพูดโดยไม่เหลวไหล ทั้งต่อหน้าและลับหลัง

5.2.4 ความเสียสละ หมายถึง การละความเห็นแก่ตัว รู้จักสละประโยชน์ส่วนตัว บริจาคทรัพย์สินเงินทอง สิ่งของ เครื่องใช้ รวมทั้งการเสียสละร่างกาย แรงใจ เวลา สติปัญญา เพื่อ ประโยชน์ของผู้อื่นและส่วนรวม

5.2.5 ความเมตตา กรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ หมายถึง ความปรารถนาให้ผู้อื่นมี ความสุข สบายอกสบายใจ ได้รับความสะดวก และพอใจ ไม่มีกังวล และปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ จากความลำบากใจทั้งหลายทั้งปวง เป็นผู้เสียสละ มีน้ำใจไมตรี รู้จักการให้อภัย ยินดีในความสำเร็จ ของผู้อื่นด้วยความจริงใจ

5.2.6 ความประหยัด หมายถึง การรู้จักใช้จ่ายอย่างเหมาะสม และไม่ฟุ่มเฟือย ใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็น ไม่ใช้จ่ายเกินฐานะ การซื้อหาสิ่งใดจะคำนึงถึงประโยชน์ที่ได้เป็นอันดับแรก ใช้จ่ายของและทรัพย์สินอย่างคุ้มค่า รักษา ถนอมของใช้ทั้งของตนเอง และส่วนรวม

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ได้แบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีคุณภาพ ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อผู้บริหารการศึกษา ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา ครูแนะแนว ผู้ปกครอง ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องเมื่อนำไปใช้วัดกับนักเรียนแล้วจะได้ทราบว่านักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับใด จะได้นำผลการวัดไปใช้ในการอบรมสั่งสอนนักเรียนในปกครองได้ถูกต้องและเหมาะสม

6.2 ได้แนวทางในการสร้างแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ด้านอื่น และระดับชั้นอื่นๆ ต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดจันทบุรี เพื่อให้ได้แนวคิดในการพัฒนาแบบวัด ผู้วิจัย ได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะได้เสนอเป็นลำดับ ดังนี้

- ตอนที่ 1 ความหมายของคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
- ตอนที่ 2 คุณลักษณะของคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
- ตอนที่ 3 แนวคิดและทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม
- ตอนที่ 4 วิธีการวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
- ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายของคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

คำว่า คุณธรรม และจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ นั้นได้มีนักปราชญ์ นักการศึกษา นักศาสนา ทั้งในประเทศไทย และชาวต่างประเทศได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

1.1 ความหมายของคุณธรรม มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

ธอนไดค์ และบาร์นฮาด(Thorndike and Barnhart, 1957: 1052)ให้ความหมาย ของคุณธรรมว่า เป็นความดีเลิศเฉพาะอย่างในเรื่องเกี่ยวกับศีลธรรม เช่น ความยุติธรรม ความกรุณา

ไตตัส (Titus, 1963: 200) ให้ความหมายของคุณธรรมไว้ว่า เป็นลักษณะนิสัยที่ดี ของอุปนิสัย เป็นคุณภาพหรือนิสัยของมนุษย์ซึ่งคนทั่วไปชมเชยและเห็นคุณค่า เป็นการจัดระเบียบ จนเป็นนิสัยของแรงกระตุ้นทางจิตใจ เป็นเจตคติหรือรูปแบบแสดงออกซึ่งคุณความดีทางศีลธรรม

กู๊ด (Good, 1973: 641) ให้ความหมายของคุณธรรมไว้ 2 ประการ คือ คุณธรรม หมายถึง ความดีงามของลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมที่ได้กระทำจนเคยชิน และคุณธรรมหมายถึง คุณภาพที่บุคคลได้กระทำตามความคิด และมาตรฐานของสังคมซึ่งเกี่ยวข้องกับความประพฤติและ ศีลธรรม

เพลโต (Plato) ให้ความหมายของคุณธรรมไว้ว่า หมายถึง การกระทำซึ่งเกิดจากความเข้าใจคุณค่าอันแท้จริงด้วยปัญญา คุณธรรมทางปรัชญาต้องอาศัยปัญญาและความเข้าใจในหลักแห่งคุณธรรมนั้น คุณธรรมทางสังคมคือ การกระทำอันถูกต้องที่มาจากพื้นฐานอย่างอื่น เช่น ขนบธรรมเนียม นิสัย ประเพณี ความรู้สึกในทางดี ความโอบอ้อมอารี ความดีตามสัญชาตญาณ (อ้างในปริชา ช้างขวัญยืน 2514: 123)

วสิน อินทสระ (2518: 485) ให้ความหมายของคุณธรรมไว้ว่า หมายถึง อุปนิสัยอันดีงามซึ่งสั่งสมอยู่ในดวงจิต อุปนิสัยนี้ได้มาจากความพยายาม และความประพฤติติดต่อกันเป็นเวลานาน

พระวรวงศ์เธอ วรธมฺโม (2522: 36) ให้ความหมายของคุณธรรมไว้ว่า หมายถึง มนุษยธรรม ธรรมที่ทำให้เป็นมนุษย์ เช่น เมตตา กรุณา อุเบกขา มีสัมมาการะวะ เสียสละ ให้อภัย มีความกตัญญู กตเวที มีศีล สมาธิ ปัญญา เป็นต้น

สุชีพ ปุญญานุภาพ (2524: 16) ให้ความหมายของคุณธรรมไว้ว่า หมายถึง ธรรมที่เป็นคุณ หรือ ธรรมคือ ความดี หมายถึงคุณสมบัติทางกาย วาจา ใจ ใด ๆ ก็ตามที่เป็นคุณไม่เป็นโทษ เป็นฝ่ายดี มิใช่ฝ่ายชั่ว

ชำเถื่อง วุฒิจันทร์ (2524: 7) ให้ความหมายของคุณธรรมไว้ว่า หมายถึง ลักษณะความรู้สึกรู้จักคิดทางจิตใจ

สมบุญรณ์ ชิตพงษ์ และสำเร็จ บุญเรืองรัตน์ (2524: 6-8) ให้ความหมายของคุณธรรมไว้ว่า หมายถึง สิ่งที่มีปฏิบัติแล้วเกิด (คุณ) ประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2525: 10) ให้ความหมายของคุณธรรมไว้ว่า หมายถึง คุณงามความดีของบุคคลที่กระทำไปด้วยความสำนึกในจิตใจโดยมีเป้าหมายว่าเป็นการกระทำ ความดี หรือเป็นพฤติกรรมที่ดีซึ่งเป็นที่ยอมรับของสังคม เช่น ความเสียสละ ความมีน้ำใจ ความเกรงใจ ความยุติธรรม ความรักเด็กและรักเพื่อนมนุษย์ ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เป็นต้น

ยนต์ ชุ่มจิต (2526: 35) ให้ความหมายของคุณธรรมไว้ว่า หมายถึง คุณลักษณะที่เป็นความดี ความงาม ที่มีอยู่ในจิตใจของแต่ละบุคคล โดยได้ถือปฏิบัติจนเป็นนิสัย และเป็นที่ยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องดีงามของบุคคลทั่วไป

กรมสามัญศึกษา (2535: 45) ให้ความหมายของคุณธรรมไว้ว่า หมายถึง สิ่งที่ยึดมั่นเห็นว่าถูกต้องดีงาม เป็นความดีที่สะสมอยู่ในใจมนุษย์

ประภาศรี สีหอำไพ (2535: 66) ให้ความหมายของคุณธรรมไว้ว่า หมายถึง สภาพของคุณงามความดีภายในบุคคลทำให้เกิดความชื่นชมยินดี มีจิตใจที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความสุขอันสมบูรณ์คือความสุขใจ

พจนานุกรมฉบับพุทธศักราช 2542 (2542: 253) ให้ความหมายของคุณธรรมไว้ว่า หมายถึง สภาพคุณงามความดี

วิชัย ตันศิริ (2543: 68) ให้ความหมายของคุณธรรมไว้ว่า หมายถึง ข้อประพฤติปฏิบัติอันเป็นประโยชน์ และมีความถูกต้องดีงาม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2548: 7) ให้ความหมายของคุณธรรมไว้ว่า หมายถึง สิ่งที่อยู่ในสังคม สิ่งเขียนในระเบียบหรือเป็นหลักทางศาสนา เป็นสิ่งที่ดีงาม สิ่งควรทำ และเป็นสิ่งที่ผู้อื่น และสังคมยอมรับ

จากการรวบรวมความหมายของคุณธรรมของชาวต่างประเทศ และชาวไทย พอสรุปได้ว่า คุณธรรม หมายถึงคุณงามความดีที่สั่งสมอยู่ในจิตใจมนุษย์โดยผ่านประสบการณ์จากการได้สัมผัส ซึ่งจะแสดงออกมาจากการกระทำทางกาย วาจา และใจ ของแต่ละบุคคล เป็นสิ่งที่มีประโยชน์ต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม เป็นผลในการประพฤติปฏิบัติและคิดในทางที่ถูกต้องดีงาม

1.2 ความหมายของจริยธรรม มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

ธอนไดค์ และบาร์นฮาร์ด (Thorndike and Barnhart, 1957: 629) ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า หมายถึง คุณธรรม หรือการกระทำที่ถูกต้อง หรือ เซตของระเบียบ หรือหลักความประพฤติ ซึ่งสอดคล้องกับวอลเตอร์ และคนอื่น ๆ (Walters and others, 1966: 464) ซึ่งให้ความหมายว่าจริยธรรม หมายถึง คุณธรรม หรือมาตรฐานของความประพฤติที่ถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง

บราวน์ (Brown, 1968: 411–414) ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า หมายถึง ระบบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่บุคคลใช้ในการแยกแยะการกระทำที่ถูกต้องออกจากการกระทำที่ผิด

โคลเบอร์ก (Kohlberg, 1976: 4–5) ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า จริยธรรมมีพื้นฐานของความยุติธรรม ถือเอาการกระจายสิทธิ และหน้าที่อันเท่าเทียมกัน โดยมีได้หมายถึงเกณฑ์ที่บังคับทั่วไป แต่เป็นกฎเกณฑ์ซึ่งมีความเป็นสากลที่คนส่วนใหญ่รับไว้ในทุกสภาพการณ์ ไม่มีการขัดแย้ง พันธะทางจริยธรรมจึงเป็นการเคารพต่อสิทธิข้อเรียกร้องของบุคคลอย่างเสมอภาคกัน

วสิน อินทสระ (2518: คำนำ) ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า หมายถึง ความประพฤติ การกระทำ และความคิด ที่ถูกต้องเหมาะสม การทำหน้าที่ของตนอย่างถูกต้อง สมบูรณ์เว้นสิ่งที่ควรเว้นกระทำสิ่งที่ควรกระทำด้วยความฉลาดรอบคอบ รู้เหตุ รู้ผล ถูกต้องตามกาลเทศะและบุคคล

ชำนาญ นิสารัตน์ (2521: 76) ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า หมายถึง กิริยาที่
ควรประพฤติ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2522: 21) ได้สรุปความหมายของ
จริยธรรมจากการสัมมนา “จริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน” ไว้ว่า หมายถึง เส้นบรรทัดและเครื่อง
กลมเกลียวให้มนุษย์เคลื่อนไหว ประพฤติปฏิบัติทางกาย วาจา ใจ อย่างมีกตिका

สงบ ลักษณะ (2524: 29) ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า จริยธรรม
ประกอบด้วยสองส่วน คือ ส่วนที่เป็นค่านิยม (Value) ที่เป็นคุณลักษณะภายในจิต (Latent Trait)
อันจะคอยชักจูงกระตุ้นให้บุคคลเกิดความโน้มเอียงที่จะประพฤติ ไปในทางที่พึงประสงค์ต่าง ๆ ตาม
ค่านิยมจริยธรรมนั้น อีกส่วนหนึ่งของจริยธรรม คือ การกระทำ พฤติกรรมต่าง ๆ ได้สอดคล้องกับ
มาตรฐาน(Standard) ของความดีงามทั้งปวงที่สังคมกำหนดและยอมรับต้องการ

ชำเลื่อง วุฒิจันทร์ (2524: 7) ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า หมายถึง ลักษณะ
การแสดงออกของร่างกาย

สมบูรณ์ ชิตพงศ์ (2524: 6-8) ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า หมายถึง
สิ่งที่ปฏิบัติแล้วเกิด (จริย) ความดี ความงาม ความสวย

ยนต์ ชุ่มจิตต์ (2526: 69) ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า หมายถึง
ความประพฤติ การกระทำรวมทั้งความรู้สึกรู้สึกนึกคิดที่ถูกต้องตามที่สังคมส่วนใหญ่ยอมรับ เป็น
พฤติกรรมที่แสดงออกไปแล้วเป็นที่ยอมรับของสังคม ทุกคนให้ความสนับสนุนและเกิดความ
พึงพอใจ

สาโรช บัวศรี (2526: 18-20) ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ 2 ความหมาย ดังนี้

1. ความหมายอย่างแคบ จริยธรรม ได้แก่ คุณธรรมและศีลธรรม
2. ความหมายอย่างกว้าง จริยธรรมจะรวมเอาค่านิยมที่จำเป็นอื่น ๆ ซึ่งอาจจะอยู่ใน
ในระดับที่ลดหลั่นลงไปจากระดับของศีลธรรมและคุณธรรม ซึ่งอาจได้แก่ ธรรมเนียม ประเพณี
กฎหมาย อนุกรมการณ์ วินัย และมารยาท เป็นต้น

โกศล มีคุณ (2533: 5) ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ 2 แนว แนวหนึ่งมองว่า
จริยธรรมเป็นคุณลักษณะที่อยู่กับตัวบุคคล เป็นลักษณะทางจิต หรือ พฤติกรรมอันแสดงออกหรือ
เป็นเหตุของการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมดี ละเว้นชั่ว ในอีกแนวหนึ่งว่า จริยธรรมเป็นระเบียบ
กฎเกณฑ์ กติกา หรือเงื่อนไขจากภายนอกที่ทำให้มนุษย์มีพฤติกรรมอันพึงปรารถนา

ประภาศรี สีหอำไพ (2535: 66) ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า หมายถึง
หลักความประพฤติที่อบรมกิริยาและปลูกฝังลักษณะนิสัยให้อยู่ในครรลองของคุณธรรม หรือ
ศีลธรรม

พจนานุกรมฉบับพุทธศักราช 2542 (2542: 291) ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อประพฤติ ศีลธรรม กุศลธรรม

วิชัย ตันศิริ (2543: 68) ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลที่ตั้งอยู่ในแนวทางแห่งความดี ความถูกต้อง

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2548 : 8-10) ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า เป็นระบบการทำความดี ละเว้นความชั่ว

จากความหมายของจริยธรรมที่กล่าวมาแล้ว พอสรุปได้ว่า จริยธรรม หมายถึง ลำดับที่บุคคลมี เกี่ยวกับความดี ชั่ว ถูก ผิด ยุติธรรม และเป็นสิ่งที่ควรประพฤติ แสดงออกเป็นพฤติกรรม ภายใต้กรอบ กฎเกณฑ์เป็นที่ยอมรับของสังคม

1.3 ความหมายของค่านิยม มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

วูดรuff (Woodruff, 1952: 36-37) ให้ความหมายของค่านิยมไว้ว่า เป็นสิ่งที่บุคคลหรือสมาชิกในสังคมยึดถือและยอมรับว่าเป็นสิ่งที่มีความหมายและมีความสำคัญสำหรับตนยอมรับ เอามาเป็นเป้าหมายมาตรฐานและอุดมคติในชีวิตตน

โรคิช (Rokeach, 1968: 229) ให้ความหมายของค่านิยมไว้ว่า หมายถึง ความเชื่อที่แต่ละบุคคลยึดถือว่าควรปฏิบัติอย่างไร สิ่งใดมีคุณค่าหรือไม่มีคุณค่า เป็นมาตรฐานในการตัดสินใจว่า สิ่งใดดี สิ่งใดไม่ดี

นันแนลลี่ (Nunnally, 1978: 137) ให้ความหมายของค่านิยมไว้ว่า หมายถึง ความชื่นชอบเป้าหมายที่เป็นอุดมการณ์และวิถีทางของชีวิต ส่วนเอ็ดเค็น (Aiken, 1989) นิยามค่านิยมเป็นสิ่งสำคัญ หรือมีคุณค่าเกี่ยวกับกิจกรรมและสิ่งเร้าที่เป็นเป้า

สโรช บัวศรี (2524: 5) ให้ความหมายของค่านิยมไว้ว่า หมายถึง สภาพ หรือการกระทำบางประการที่เราเชื่อหรือนิยามว่าควรยึดหรือยึดมั่น หรือว่าเราควรกระทำหรือปฏิบัติเพื่อจะได้บรรลุถึงความมุ่งหมายของสังคมหรือตัวเอง

วิทย์ วิศทเวทย์ และเสถียรพงษ์ วรรณปก (2531: 15) ให้ความหมายของค่านิยมไว้ว่า หมายถึง การกำหนดคุณค่า หรือคุณค่าเป็นเครื่องกำหนด หรือ ความยึดถือประจำใจที่ช่วยตัดสินใจในการเลือกกระทำ หรือไม่กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ปรีชา ช่างขวัญยืน (2532: 15) ให้ความหมายของค่านิยมไว้ว่า หมายถึง การกำหนด หรือ การยึดถือสิ่งใดดี สิ่งใดชั่ว

ทิสนา แคมมณี (2541: 2) ให้ความหมายของค่านิยมไว้ว่า หมายถึง หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อที่บุคคลยึดถือเป็นคุณค่า หรือแนวทางในการดำรงชีวิต

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2548: 7) ให้ความหมายของค่านิยมไว้ว่า หมายถึง สิ่งที่เราเห็นว่ามีความสำคัญมากกว่าสิ่งอื่น ๆ เป็นสิ่งที่สังคมยอมรับและเห็นว่ามีความสำคัญ

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่าค่านิยม หมายถึง ความรู้สึกต่อความเชื่อที่สังคมเห็นว่าดี-เลว มีความสำคัญ-ไม่สำคัญ ฟังปราชญ์-ไม่ฟังปราชญ์ ซึ่งเป็นอุดมการณ์ที่มนุษย์ยึดมั่น หรือนำมาปฏิบัติในวิถีชีวิต

จากการรวบรวมความหมายของ คุณธรรม และจริยธรรม จะเห็นว่ามีส่วนคล้ายคลึงและสัมพันธ์กัน ไม่ใช่สิ่งที่ขาดจากกัน แต่เป็นสิ่งที่เกี่ยวเนื่องและซ้อนทับกันอยู่ และเมื่อกล่าวถึงคุณธรรมหรือจริยธรรมมักหมายถึงทั้งสองอย่างรวมอยู่ด้วยกัน ในส่วนที่ต่างกันอยู่ที่ คุณธรรมเน้นที่คุณประโยชน์ที่เกิดขึ้น จริยธรรมเน้นในสิ่งที่เหนือกว่าคุณประโยชน์ เป็นการกระทำที่ แสดงถึงความสวย ความงาม ความดี ขอบเขตความหมายจึงซ้อนทับกันอยู่ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2544: 6-8) เมื่อประพฤติปฏิบัติกันมาจนเป็นที่ยอมรับในกลุ่มชน ก็จะเป็นค่านิยม ดังนั้นจึงสรุปความหมายของคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่พึงประสงค์ ได้ดังนี้ คือ คุณงามความดีที่สั่งสมอยู่ในจิตใจมนุษย์ โดยผ่านประสบการณ์จากการได้สัมผัส ซึ่งจะแสดงออกมาจากการกระทำทางกาย วาจา และใจ เป็นความประพฤติและปฏิบัติเพื่อบรรลุถึงสภาพชีวิตอันทรงคุณค่าที่พึงประสงค์ หรือเป็นแบบความประพฤติซึ่งตั้งอยู่บนหลักคุณธรรม จนเป็นความเชื่อที่สังคมเห็นว่าดี-เลว มีความสำคัญ-ไม่สำคัญ ฟังปราชญ์-ไม่ฟังปราชญ์ ซึ่งเป็นอุดมการณ์ที่มนุษย์ยึดมั่น หรือนำมาปฏิบัติในวิถีชีวิต ที่สังคมต้องการ

2. คุณลักษณะของคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

คุณลักษณะของคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ซึ่งพิจารณาจากมาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียนที่เน้นการพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และสังคม มุ่งให้ผู้เรียนมีลักษณะ 3 ประการ คือ เป็นคนดี มีความสามารถ และมีความสุข ซึ่งตามมาตรฐานที่ 1 ด้านผู้เรียน มีตัวบ่งชี้คุณลักษณะขั้นต่ำ ของคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ได้แก่ ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความมีเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และความประหยัด ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

2.1 ความมีระเบียบวินัย

กรมวิชาการ (2524: 10-16) ให้ความหมายของความมีระเบียบวินัยว่า หมายถึง การควบคุมความประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้อง เหมาะสม กับจรรยา มารยาท ข้อบังคับ ข้อตกลง กฎหมายและ ศีลธรรม

พนัส หันนาคินทร์ (2524: 248) ให้ความหมายของการมีวินัยไว้ว่า หมายถึง การรู้จักปกครองตนเอง การกระทำตามระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ด้วยความสมัครใจ

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2525: 186) ให้ความหมายของความมีระเบียบวินัยไว้ว่า หมายถึง การควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบแบบแผน และขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามเพื่อความสุขในชีวิตของตนและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม

จรวยพร ธรณินทร์ (2525: 34-35) ให้ความหมายของความมีระเบียบวินัยไว้ว่า หมายถึง การรู้จักปฏิบัติตามที่มีรูป มีแบบ มีขั้น มีตอน ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การอยู่ในชั้นเรียน การทำความเคารพ วินัยในการเล่นกีฬา

ทงศักดิ์ อ่อนบึง (2529: 7) ให้ความหมายของความมีระเบียบวินัยไว้ว่า หมายถึง การประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องและเหมาะสมกับจรรยา มารยาท ข้อบังคับ ข้อตกลง กฎหมาย และ ศีลธรรม

พยุงศักดิ์ สันทศ (2530: 31-34) ให้ความหมายของความมีระเบียบวินัยไว้ว่า หมายถึง การควบคุมความประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสมกับจรรยา มารยาท ข้อบังคับ ข้อตกลง กฎหมาย และศีลธรรม

รุจิรี ภูสาระ (2541: 11) ให้ความหมายของความมีระเบียบวินัยไว้ว่า หมายถึง ความสามารถในการประพฤติปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามกฎเกณฑ์ หรือข้อบังคับของคนในกลุ่ม

กัลยา ศรีปาน (2542: 32) ให้ความหมายของความมีระเบียบวินัยไว้ว่า หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างมีระเบียบของบุคคลซึ่งกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม เพื่อความสงบสุขในชีวิตของตนเองและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม

พจนานุกรมฉบับพุทธศักราช 2542 (2542: 935 ,1077) ให้ความหมายของระเบียบวินัยไว้ว่า หมายถึง ระเบียบ แบบแผนและข้อบังคับ ที่ว่าไว้เป็นแนวปฏิบัติหรือดำเนินการ

สรุปได้ว่า ความมีระเบียบวินัย หมายถึง การควบคุมตนเองให้ปฏิบัติถูกต้องตามจรรยา มารยาทตามกฎ กติกา ข้อบังคับ คำสั่ง กฎหมาย ขนบธรรมเนียมประเพณีและศีลธรรมอันดีงาม ที่ได้กำหนดไว้เป็นแนวปฏิบัติของคนในสังคม เพื่อให้เกิดความสุข และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม ทั้งการมีวินัยต่อตนเอง และต่อผู้อื่น

2.2 ความรับผิดชอบ

พุทธทาสภิกขุ (2520: 376–388) ให้ความหมายของความรับผิดชอบไว้ว่า หมายถึง ความยอมรับรู้ แล้วตอบสนอง ไม่ใช่เพียงแค่คิดอยู่ในใจ ต้องเป็นความยอมรับแล้วตอบสนอง คือ การตอบสนองต่อสิ่งที่ต้องกระทำ ความรับผิดชอบอาจแบ่งได้เป็น 3 ชนิด

1. ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายความว่า ต้องรับผิดชอบต่อสมบัติของสังคม รับผิดชอบต่อคุณหรือค่าของสังคม

2. ความรับผิดชอบต่อตนเอง

3. ความรับผิดชอบต่อธรรมชาติ หรือต่อพระธรรม

กรมวิชาการ (2524: 10-16) ให้ความหมายของความรับผิดชอบไว้ว่า หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะทำการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพัน ด้วยความพากเพียร และความละเอียดรอบคอบ ยอมรับผลการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนึก (2524: 24) ให้ความหมายของความรับผิดชอบไว้ว่า หมายถึง ความรู้สึกรับผิดชอบในลักษณะของความเป็นพลเมืองดีที่สำคัญอย่างหนึ่ง นอกจากความมีวินัยทางสังคมความเอื้อเฟื้อและความเกรงใจ ความรู้สึกรับผิดชอบ เป็นลักษณะนิสัยและทัศนคติของบุคคล ซึ่งเป็นเครื่องผลักดันให้ปฏิบัติตามระเบียบ เคารพสิทธิของผู้อื่น ทำตามหน้าที่ของตน และการมีความซื่อสัตย์สุจริต

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2530: 25–103) ให้ความหมายของความรับผิดชอบไว้ว่า หมายถึง การมีความสำนึกและปฏิบัติหน้าที่ของตน ทั้งเป็นภารกิจส่วนตัว ภารกิจที่ได้รับมอบหมายและภารกิจทางสังคม โดยจะต้องกระทำจนบรรลุผลสำเร็จไม่หลีกเลี่ยง ภาระดังกล่าวและยอมรับผลในการกระทำของตน

พจนานุกรม ฉบับพุทธศักราช 2542 (2542: 944) ให้ความหมายของความรับผิดชอบไว้ว่า หมายถึง ยอมรับผลที่ดีและไม่ดีในกิจการที่ตนได้ทำลงไปหรืออยู่ในความดูแลของตน

ถนอมทรัพย์ มะลิซ้อน (2544: 7) ให้ความหมายของความรับผิดชอบไว้ว่า หมายถึง ความมุ่งมั่น ตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพัน ความพยายามอย่างละเอียดรอบคอบ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมายและยอมรับผลที่เกิดจากการปฏิบัติของตน ความเอาใจใส่ ไม่ละเลยทอดทิ้งหรือหลีกเลี่ยงการงานนั้น ตรงต่อเวลา มีความพยายามที่จะทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ดีที่สุด

ฟลิปโป (Fippo) (อ้างถึงใน ถนอมทรัพย์ มะลิซ้อน 2544: 31) ให้ความหมายของความรับผิดชอบไว้ว่า หมายถึง ความผูกพันในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ และความสำเร็งนี้เกี่ยวข้องกับปัจจัย 3 ประการคือ พันธะผูกพัน หน้าที่การงานและวัตถุประสงค์

ชัยณรงค์ ศรีสุข (2545: 6) ให้ความหมายของความรับผิดชอบไว้ว่า หมายถึง การที่บุคคลมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมุ่งมั่น ต่อการทำงานทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม

สรุปได้ว่าความรับผิดชอบ หมายถึง การเอาใจใส่ต่อการเรียน และการทำงานโดยไม่ละเลยทอดทิ้งหลีกเลี่ยง มุ่งมั่นทำงานที่ได้รับมอบหมายและติดตามผลงานที่ได้กระทำลงไปเพื่อแก้ไขให้เป็นผลสำเร็จที่ดีขึ้น ยอมรับในสิ่งที่ตนเองกระทำลงไปทั้งในด้านดีและไม่ดี

2.3 ความซื่อสัตย์

กรมการศาสนา (2521: 8) ให้ความหมายของความซื่อสัตย์ไว้ว่า หมายถึง การเป็นคนตรง ประพฤติอะไรด้วยน้ำใสใจจริง

กรมวิชาการ (2523: 60) ให้ความหมายของความซื่อสัตย์ไว้ว่า หมายถึง เป็นจริยธรรมที่เน้นความซื่อตรงต่อตนเอง หน้าที่การงาน คำมั่นสัญญา แบบแผน กฎหมาย และความถูกต้องอันดีงาม

กรมสามัญศึกษา (2529: 21) ให้ความหมายของความซื่อสัตย์ไว้ว่า หมายถึง ความประพฤติดี ประพฤติชอบ ทั้งทางกาย วาจา ใจ ไม่คิดคดทรยศ ไม่คดโกงหลอกลวงผู้อื่น ประพฤติตรงไปตรงมาถูกต้องตามทำนองคลองธรรมและกฎหมายของบ้านเมือง

ทงศักดิ์ อ่อนบึง (2529: 8) ให้ความหมายของความซื่อสัตย์ไว้ว่า หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสม และตรงต่อความเป็นจริง ประพฤติอย่างตรงไปตรงมาทั้งกาย วาจา ใจ ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

สมาน ชาลีเครือ (2535: 5) ให้ความหมายของความซื่อสัตย์ไว้ว่า หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมหรือความรู้สึกรู้สึกของบุคคลในส่วนตัวที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่กำหนด ไม่ทุจริต หรือประพฤตินิชอบ รับผิดชอบต่อหน้าที่ ตรงต่อเวลา ยุติธรรม และละเอียดถี่ถ้วน

พจนานุกรมฉบับพุทธศักราช 2542 (2542: 382) ให้ความหมายของความซื่อสัตย์ไว้ว่า หมายถึง การประพฤติตรง และจริงใจ ไม่คิดคดทรยศ ไม่คดโกง และไม่หลอกลวง

สรุปได้ว่าความซื่อสัตย์ หมายถึง การประพฤติอย่างเหมาะสม และตรงทั้งกาย วาจา ใจ ไม่คิดคด ไม่หลอกลวง ซื่อตรงต่อตนเอง หน้าที่การงาน แบบแผน กฎหมาย และความถูกต้องอันดีงามทำตามคำพูดโดยไม่เหลวไหล ทั้งต่อหน้าและลับหลัง

2.4 ความเสียสละ

กรมการศาสนา (2521: 28) ให้ความหมายของความเสียสละไว้ว่า หมายถึง ความรู้จักยอมสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อส่วนรวม หรือบริจาควัตถุสิ่งของเงินทองแก่ผู้อื่นที่ควรได้รับ รวมทั้งเพื่อส่วนรวม เพื่อสาธารณกุศล มีการบำรุงการศึกษา โรงพยาบาล ทำถนน สร้างสะพาน หรือบริจาค ทรัพย์ช่วยเหลือผู้ประสบทุกข์ภัย เป็นต้น นอกจากนั้นยังกินความถึงการยอมสละชีวิตเลือดเนื้อเพื่อชาติ หรือมนุษยธรรมเมื่อจำเป็น เป็นต้น

กรมวิชาการ (2526: 27) ให้ความหมายของความเสียสละไว้ว่า หมายถึง ความเสียสละ และยอมลำบากเพื่อประโยชน์สุขของผู้อื่น เช่น ประชาชนบริจาคโลหิตให้โรงพยาบาล ทหารสละชีวิตเพื่อชาติ เป็นต้น

พยุงศักดิ์ สนเทศ (2530: 31-34) ให้ความหมายของความเสียสละไว้ว่า หมายถึง การละความเห็นแก่ตัว การให้บุคคลที่ควรให้ด้วยกำลังกาย กำลังทรัพย์ กำลังความคิด รวมทั้งการรู้จักสละทิ้งอารมณ์ร้ายในตนเอง โดยที่จะต้องให้ความช่วยเหลือผู้อื่น ทำกิจการงานเท่าที่จะทำได้ ไม่นิ่งดูเฉย ให้คำแนะนำ ช่วยแก้ปัญหา ช่วยเพิ่มพูนความรู้ตามกำลังสติปัญญา และมีความยินดีเมื่อเห็นผู้อื่นมีความสุข ให้อภัยอยู่เสมอ

รุจิรี ภูสาระ (2541: 18) ให้ความหมายของความเสียสละไว้ว่า หมายถึง การบริจาค การละความเห็นแก่ตัว การแบ่งปันสิ่งต่างๆ ให้แก่ผู้อื่น

พจนานุกรม ฉบับพุทธศักราช 2542 (2542: 1223) ได้ให้ความหมายของความเสียสละไว้ว่า หมายถึง การให้โดยยินยอม ให้ความเต็มใจ

ฉรงค์ ศิลารัตน์ (2544: 7) ให้ความหมายของความเสียสละไว้ว่า หมายถึง การรู้จักยอมสละประโยชน์ส่วนตัว เพื่อประโยชน์ส่วนรวม และการปันแก่คนที่ควรให้ด้วยกำลังกาย กำลังทรัพย์ และกำลังสติปัญญา

สรุปได้ว่า ความเสียสละ คือ การละความเห็นแก่ตัว รู้จักสละประโยชน์ส่วนตัว บริจาคทรัพย์เงินทอง สิ่งของ เครื่องใช้ รวมทั้งการเสียสละร่างกาย แรงใจ เวลา สติปัญญา เพื่อประโยชน์ของผู้อื่นและส่วนรวม

2.5 ความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

กรมการศาสนา (2521: 28) ให้ความหมายของความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ไว้ว่า หมายถึง การกระทำที่แสดงถึงไมตรีจิตเพื่อให้ผู้อื่นได้รับความสะดวก มีความพอใจ เช่น การเอื้อเฟื้อแก่คนชรา สุกาพสตรี และเด็กในการโดยสารรถประจำทางและข้ามถนน เป็นต้น และเผื่อแผ่โดยการ

ให้สิ่งของที่เรามีมากกว่าผู้อื่น หรือแม้ไม่มีมากกว่าถ้าเป็นของที่แปลกมีรสดี หรือได้มาจากต่างถิ่น ซึ่งคิดว่าเป็นของนำยินดีแก่ผู้รับก็แบ่งปันกันไป

พจนานุกรมพุทธศาสตร์(ประยูรช์ ประยูตโต 2522: 92) ให้ความหมายของความเมตตา กรุณาไว้ ดังนี้

เมตตา คือ ความรักใคร่ปรารถนาจะให้เป็นที่ตั้งขมกจิตอันแผ่ไมตรี และประโยชน์แก่มนุษย์สัตว์ทั่วหน้า

กรุณา คือ ความสงสารคิดช่วยให้พ้นทุกข์ ใฝ่ใจในอันจะปลดเปลื้องบำบัดความทุกข์ยากและเดือดร้อนของปวงสัตว์

กรมการศาสนา (2523: 3-9) ให้ความหมายของความเมตตา กรุณาไว้ว่า เมตตา แปลว่า ความรักใคร่ปรารถนาดีที่จะให้ผู้อื่นมีความสุขความเจริญหรือได้รับความสำเร็จสมความปรารถนา กรุณา คือ ความสงสารคิดจะช่วยผู้ที่ได้รับความทุกข์ให้พ้นจากความทุกข์

ชม ภูมิภาค (2525: 8-9) ให้ความหมายของความเมตตา กรุณาไว้ว่า หมายถึง ความรักใคร่ปรารถนาที่จะให้ผู้อื่นมีความสุข ความเจริญ มีความสงสาร คิดจะช่วยให้ผู้ที่ได้รับความทุกข์ได้พ้นจากความทุกข์

พระเทพเวที (2532: 78 – 196) ให้ความหมายของความเมตตา กรุณาไว้ว่า หมายถึง ความรักใคร่ปรารถนาให้มีความสุข ความเจริญ และความสงสาร คิดช่วยให้พ้นทุกข์

กรมวิชาการ (2541: 20) ให้ความหมายของ ความเมตตา กรุณาไว้ ดังนี้
เมตตา หมายถึง ความรักและความปรารถนาดี ต้องการช่วยเหลือให้ทุกคนประสบแต่ความสุขความเจริญ

กรุณา หมายถึง ความสงสาร อยากช่วยเหลือให้ผู้อื่นพ้นทุกข์

พจนานุกรมฉบับพุทธศักราช 2542 (2542: 70, 743, 872, 1397) ให้ความหมายของความเมตตา กรุณา เอื้อเพื่อเอื้อแผ่ไว้ดังนี้

เมตตา หมายถึง ความรักและเอ็นดู ความปรารถนา จะให้ผู้อื่นได้สุข เป็น 1 ในพรหมวิหาร 4

กรุณา หมายถึง ความสงสารคิดช่วยให้พ้นทุกข์ เป็น 1 ในพรหมวิหาร 4

เอื้อเพื่อ หมายถึง อุดหนุน เจือจาน แสดงน้ำใจดีต่อผู้อื่น ได้สุข

เอื้อแผ่ หมายถึง เอื้อเพื่อ เจือจาน ให้ประโยชน์แก่ผู้อื่นด้วยความโอบอ้อมอารี

สรุปได้ว่าความมีเมตตา กรุณา หมายถึง ความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุขสบายอกสบายใจ ได้รับความสะดวก และพอใจ ไม่มีกังวล และปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ จาก

ความลำบากใจทั้งหลายทั้งปวง เป็นผู้เสียสละ มีน้ำใจไมตรี รู้จักการให้อภัย ยินดีในความสำเร็จของผู้อื่นด้วยความจริงใจ

2.6 ความประหยัด

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2530: 25–103) ให้ความหมายของความประหยัดไว้ว่า หมายถึง การรู้จักใช้รู้จักออมทรัพย์สิน เวลา ทรัพยากรทั้งส่วนตนและสังคม ตามความจำเป็นให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าที่สุด รวมทั้งการรู้จักดำรงชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพฐานะความเป็นอยู่ส่วนตนและสังคม

กรมวิชาการ (2541: 9) ให้ความหมายความประหยัดไว้ว่า หมายถึง การใช้จ่ายตามความจำเป็นหรือใช้จ่ายอย่างเหมาะสมกับสภาพของตนเอง และครอบครัว

กัลยา ศรีปาน (2542: 29) ให้ความหมายของความประหยัดไว้ว่า หมายถึงการรู้จักใช้ทรัพย์ให้ถูกต้อง และเหมาะสม การรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ให้เหมาะสมกับกาลเทศะ

พจนานุกรมฉบับพุทธศักราช 2542 (2542: 667) ให้ความหมายความประหยัดไว้ว่า หมายถึง การยับยั้ง ระมัดระวัง เช่น ประหยัดปาก ประหยัดคำ ใช้จ่ายแต่พอควรแก่ฐานะ

สรุปได้ว่าความประหยัด คือ การรู้จักใช้จ่ายอย่างเหมาะสม และไม่ฟุ่มเฟือย ใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็น ไม่ใช้จ่ายเกินฐานะ การซื้อหาสิ่งใดจะคำนึงถึงประโยชน์ที่ได้เป็นอันดับแรก ใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างคุ้มค่า รักษาคุณงามความดีของใช้ทั้งของตนเอง และส่วนรวม

ในการสร้างแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มีสถานการณ์หรือข้อคำถามให้ตอบ ต้องพิจารณาว่าการตรวจให้คะแนนอย่างไร ถ้ายึดถือความคิดของตนเอง อาจขาดความน่าเชื่อถือ จึงจำเป็นต้องยึดหลักทางศาสนา ปรัชญา หรือทฤษฎีทางจริยธรรมต่างๆ เพื่อเป็นเกณฑ์ในการตัดสินให้คะแนนถึงระดับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ (ล้วน และอังคณา สายยศ 2543: 176-177) การสร้างแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอทฤษฎีทางจริยธรรมโดยการวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม ซึ่งเหมาะกับการใช้วัดกับคนกลุ่มใหญ่ (สมถวิล วิจิตรวรรณ 2547: 2) และเป็นเหตุผลที่บุคคลนั้นจะเลือกกระทำซึ่งจะแสดงออกทางพฤติกรรมของคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ประกอบกับความหมายของคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์มีความสัมพันธ์กันและคาบเกี่ยวกันอยู่การเลือกใช้ทฤษฎีทางจริยธรรมจึงเหมาะสมกว่าทฤษฎีอื่น ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอเสนอทฤษฎีทางจริยธรรมในขั้นต่อไป

3. แนวคิดและทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม

3.1 ลักษณะของจริยธรรม

ความคิดเห็นในทางจริยธรรมแต่ละคนอาจแตกต่างกันตามแนวความคิด (แต่จริยธรรมที่แท้จริงก็เป็นจริยธรรมที่มีอยู่ และรับรู้ อาจเป็นรูปการนิยาม การแสดงความรู้สึก และการประพฤติปฏิบัติ) บราวน์ (Brown, 1968: 415) แบ่งจริยธรรมออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ (Knowledge) ด้านความรู้สึก (Feeling) ด้านการประพฤติปฏิบัติ (Conduction) สอดคล้องกับ ฮอฟแมน (Hoffman, 1970: 291) ที่แบ่งจริยธรรมออกเป็น 3 ด้านเหมือนกันคือ ความคิดทางศีลธรรมหรือจริยธรรม (Moral Thought) ความรู้สึกทางศีลธรรมหรือจริยธรรม (Moral Feeling) การแสดงพฤติกรรมทางศีลธรรม (Moral Behavior)

โดยทั้งสองคนนี้มองศีลธรรมและจริยธรรมเป็นลักษณะที่ไปด้วยกัน ดังพุทธทาสภิกขุ กล่าวว่จริยธรรมก็คือศีลธรรมนั่นเอง

ล้วนและอังคณา สายยศ (2543: 165-168) สรุปลักษณะของจริยธรรมได้ดังนี้

1) ด้านความรู้ความคิด ในที่นี้เราจะต้องได้รับการเรียนรู้ว่าสังคมเราหรือสังคมโลก สอนไว้ว่าสิ่งที่ดี-เลว, สมควร-ไม่สมควร, ปราบปราม-ไม่ปราบปราม นั้นมีอะไรบ้าง สังคมได้คิดไว้อย่างไร คนรุ่นก่อนในสังคมได้คิดกันไว้แล้ว โดยเฉพาะธรรมชาติของศาสนาต่าง ๆ ซึ่งเป็นแนวคิดของคนรุ่นก่อน ๆ เช่นกัน คนในรุ่นต่อมาศึกษาและคิดค้นเพิ่มเติมอีกเรื่อย ๆ อันจะเป็นหลักในการยึดถือในสังคม เพื่อให้สังคมอยู่ได้อย่างมีความสุข การอบรมสั่งสอน ถือเป็นการให้ความรู้ความคิดด้านจริยธรรม บางคนรู้มากคิดเป็น บางคนรู้น้อยคิดไม่เป็น อันนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้เรียนรู้ซึ่งแต่ละคนมีความแตกต่างกัน โดยธรรมชาติ การเรียนรู้จริยธรรมไม่เท่ากันและการคิดเกี่ยวกับจริยธรรมแตกต่างกันจึงถือเป็นเรื่องธรรมดาของมนุษย์ คนไม่รู้อะไรดีอะไรเลว อะไรคือบาปอะไรคือบุญ จึงปรากฏมีอยู่ในสังคมทั่วไป แหล่งเนื้อหาทางจริยธรรม การรู้ความหมายของหัวข้อจริยธรรม จึงควรพิจารณา 4 ประการคือ จริยธรรมข้อนั้นคืออะไร เกิดมาจากอะไร เพื่อประโยชน์อะไร และประสบความสำเร็จได้โดยวิธีใด

2) ด้านความรู้สึก การเกิดความรู้สึกจะต้องมีเป้าของความรู้สึก นั่นคือเนื้อหาทางจริยธรรมถือเป็นเป้าของความรู้สึก เช่น ความซื่อสัตย์ ความเมตตา ความประหยัด ความเคารพต่อกฎเกณฑ์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความรักชาติ ฯลฯ เหล่านี้ ถือเป็นเป้าของความรู้สึก ความรู้สึกของคนจะแสดงออกต่อเป้าในรูปของความชื่นชอบ-ความไม่ชื่นชอบ จะเข้มข้นมากน้อยเท่าไรขึ้นอยู่กับประมินเป้าในรูปของความรู้สึกนั้นๆ คือค่านิยมนั่นเอง จริยธรรมนั้นจะเอาค่านิยม และ คุณธรรมทั้งทางบวกหรือลบไปพิจารณาประพฤติปฏิบัติลงมือกระทำ เมื่อพบกับ

เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ดังนั้นผู้จะเอาค่านิยมแบบไหนไปใช้จึงขึ้นอยู่กับระดับความรู้สึกขั้นนี้ เป็นสำคัญ การสั่งสอนอบรมเนื้อหาความรู้ในขั้นแรกให้เกิดความเข้าใจ เกิดความคิดจึงเป็นสิ่งสำคัญมาก สั่งสอนดีก็เกิดความรู้สึกดี สั่งสอนไม่ดีก็เกิดความรู้สึกไม่ดีต่อเป้าจริยธรรมนั้น ๆ

3) ด้านการแสดงผลพฤติกรรมปฏิบัติ หมายถึง การที่บุคคลแสดงการกระทำเมื่อพบปัญหาทางจริยธรรมขึ้น การแสดงการลงมือทำเกิดจากการพิจารณาตัดสินใจ โดยอาศัยความรู้สึกที่มีอยู่มาก่อน ถ้าคนขาดจริยธรรม เมื่อพบปัญหาทางจริยธรรมขึ้นจะแสดงการกระทำไม่ได้ออกมาทันที ส่วนใหญ่จริยธรรมจะมองด้านการแสดงผลพฤติกรรม คือการแสดงการกระทำเป็นหลักสำคัญ สังคมจะอยู่ได้ อย่างสงบสุขอยู่ที่การแสดงพฤติกรรมเชิงจริยธรรมอันดี การทำสงคราม การฆ่าฟันกัน การปล้น การขโมย การโกหกหลอกลวง การเอารัดเอาเปรียบ ฯลฯ เหล่านี้เป็นการแสดงผลพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางลบ บางที่เราเรียกว่าคนไม่มีจริยธรรม แต่จริง ๆ แล้วเป็นคนมีจริยธรรมต่ำจนเป็นลบ ส่วนการแสดงพฤติกรรมเมตตาช่วยเหลือคน ให้ทาน เห็นใจผู้อื่น ซื่อสัตย์ ยุติธรรม ฯลฯ เหล่านี้ถือเป็นการแสดงผลพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางบวก แต่จะบวกมากหรือบวกน้อย ขึ้นอยู่กับความเข้มข้นของความรู้สึกด้านจริยธรรมนั้น ๆ ของคนนั้นด้วย การแสดงผลพฤติกรรมหรือการกระทำจึงถือว่าสำคัญที่สุด การวัดจริยธรรมจึงควรวัดด้านนี้ให้ได้

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (อ้างถึงในวินัยทิศา อินทรา 2546: 15-16) ได้แบ่งลักษณะต่าง ๆ ของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมไว้ เป็น 4 ประการ ดังนี้

1) ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้ในสังคมนั้นว่าการกระทำชนิดใดควรทำ ชนิดใดควรงดเว้น พฤติกรรมใดมีความเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมมากนักน้อยเพียงใด ความรู้เชิงจริยธรรมนี้ขึ้นอยู่กับอายุ ระดับการศึกษาและพัฒนาการทางสติปัญญาเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ทางสังคมและศาสนา ส่วนใหญ่เด็กจะเริ่มมีการเรียนรู้ตั้งแต่แรกเกิดโดยเฉพาะในช่วงอายุ 2 ถึง 10 ปี จะได้รับการปลูกฝังค่านิยมเหล่านี้เป็นพิเศษ

2) ทักษะเชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่าง ๆ ทักษะเชิงจริยธรรมส่วนมากจะสอดคล้องกับค่านิยมในสังคมนั้น แต่บุคคลบางคนในสถานการณ์ปกติอาจจะมีทักษะแตกต่างไปจากค่านิยมในสังคมก็ได้ทักษะเชิงจริยธรรมมีความหมายกว้างกว่าความรู้เชิงจริยธรรม เพราะทักษะจะรวมถึงความรู้และความรู้สึกในเรื่องนั้น ๆ เข้าด้วยกัน ดังนั้น ทักษะเชิงจริยธรรมจึงมีคุณสมบัติที่สำคัญที่สามารถใช้ทำนายพฤติกรรมเชิงจริยธรรมได้แม่นยำกว่าการใช้ความรู้เกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของบุคคลแต่เพียงอย่างเดียว และทักษะเชิงจริยธรรมของบุคคลนี้สามารถเปลี่ยนแปลงได้ด้วยสาเหตุหลายประการ

3) เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการตัดสินใจเลือกที่กระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในสถานการณ์นั้นๆ เหตุผลดังกล่าวจะแสดงให้เห็นถึงเหตุจูงใจที่อยู่เบื้องหลังของการกระทำของบุคคล การศึกษาเหตุผลเชิงจริยธรรมจะทำให้เราทราบว่าบุคคลผู้มีจริยธรรมในระดับแตกต่างกันอาจมีการกระทำที่คล้ายคลึงกัน หรือบุคคลที่มีการกระทำเหมือนกันอาจมีเหตุผลเบื้องหลังการกระทำที่แตกต่างกันได้

4) พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ หรือ งดเว้นการแสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ หรือค่านิยมในสังคมนั้น ตัวอย่างพฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่สังคมยอมรับ เช่น การให้ทาน การเสียสละเพื่อส่วนรวม การช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก เป็นต้น ส่วนพฤติกรรมที่สังคมไม่ยอมรับ เช่น การโกงสิ่งของเงินทองหรือคะแนน การลักขโมย การกล่าวเท็จ เป็นต้น พฤติกรรมเชิงจริยธรรมเป็นสิ่งที่สังคมให้ความสำคัญมากกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะการกระทำในทางที่ดีและเลวของบุคคลส่งผลโดยตรงต่อความผาสุกและความทุกข์ของสังคม

การพัฒนาจริยธรรมแก่เยาวชนเพื่อให้เป็นคนดีมีจริยธรรม โคลเบอร์ก (Kohlberg) ได้ทำการวิจัยและพบว่าสถานการณ์ที่คนแสดงออกทางจริยธรรมนั้นเกิดขึ้นเมื่อบุคคลได้พบเหตุการณ์ขัดแย้งทางจริยธรรม (Moral dilemma) ซึ่งเป็นความขัดแย้งระหว่างประโยชน์ตั้งแต่ 2 ฝ่ายขึ้นไป ในปัญหาขัดแย้งทางจริยธรรมนี้ปัจจุบันเป็นที่รู้จักกันว่าเป็นหลักการตัดสินใจทางจริยธรรม หรือเหตุผลเชิงจริยธรรม (Principle of moral judgment or moral reasoning) (โกศล มีคุณ 2545: 5) เหตุผลเชิงจริยธรรม เป็นลักษณะทางจิตวิทยาประเภทหนึ่ง ที่มีความสำคัญต่อพฤติกรรมการทำความดีละเว้นความชั่ว และการทำงานอย่างขยันขันแข็งเพื่อส่วนรวมของบุคคลเป็นอย่างมาก ในชีวิตมนุษย์บุคคลมักตกอยู่ในสถานการณ์ที่เป็นการขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ของหลายฝ่าย สถานการณ์ที่มีการขัดแย้งเช่นนี้จึงเป็นสถานการณ์ทางจริยธรรม ในสถานการณ์ทางจริยธรรม บุคคลจะต้องเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำบางอย่าง ซึ่งจะทำให้เกิดผลดีต่อบางฝ่าย และผลเสียต่อฝ่ายอื่น ๆ เช่นการตัดถนนใหม่ในกรุงเทพฯ จะทำให้หลายครอบครัวเดือดร้อน เพราะที่ดินจะถูกเวนคืน ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบจะต้องเลือกว่าจะตัดถนนหรือไม่ตัดถนน ถ้าเลือกจะตัดถนนเพื่อประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ ในขณะที่ที่ดินของญาติและของตนเองจะถูกเวนคืน แสดงว่าผู้เลือก ยึดหลักการเพื่อประโยชน์ส่วนรวม แสดงว่าบุคคลนั้นมีเหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นสูงกว่าผู้ที่เห็นแก่พวกพ้องอย่างเดียว (ดวงเดือน พันธุมนาวิน 2539: 174)

3.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม

เหตุผลเชิงจริยธรรมหรือการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม หรือความสามารถในการตัดสินใจทางจริยธรรม โดยมีหลักการหรือเหตุผลนั้น ถูกเรียกว่าเป็นจริยธรรม ตามแนวคิดของทฤษฎีพัฒนาการลักษณะที่ส่งเสริมจริยธรรม ซึ่งนักวิชาการที่สำคัญของกลุ่มนี้คือ เพียเจต์ (Piaget) และ โคลเบอร์ก (Kohlberg) (โกศล มีคุณ 2545: 7)

เพียเจต์ (Piaget) เป็นต้นความคิดของทฤษฎีพัฒนาจริยธรรม เขามีความคิดว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์นั้นขึ้นอยู่กับความฉลาดในการที่จะรับรู้กฎเกณฑ์และลักษณะต่าง ๆ ทางสังคม พัฒนาการทางจริยธรรมจึงขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลนั้น เพียเจต์แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นก่อนจริยธรรม (Sensorimotor Operation) พัฒนาการขั้นนี้เริ่มตั้งแต่เด็กแรกเกิดจนถึง 2 ขวบ เด็กในขั้นนี้ยังไม่มีความสามารถในการรับรู้สิ่งแวดล้อมอย่างละเอียด แต่มีความอยากรู้อยากเห็น ความต้องการทางกาย ซึ่งต้องการที่จะได้รับการตอบสนองโดยไม่คำนึงถึงกาลเทศะใด ๆ ทั้งสิ้น เมื่อเด็กเริ่มมีความสามารถในการพูด ก็เริ่มรับรู้สภาพแวดล้อมและบทบาทของตนเองต่อผู้อื่น

ขั้นที่ 2 ขั้นยึดคำสั่ง (Early Concrete Operational Thinking) พัฒนาการขั้นนี้อยู่ในช่วงอายุ 2 - 8 ปี ลักษณะของเด็กในขั้นนี้จะมีอาการเกรงกลัวผู้ใหญ่และเห็นคำสั่งของผู้ใหญ่เป็นสิ่งที่เขาต้องทำตาม

ขั้นที่ 3 ขั้นยึดหลักแห่งตน (Late Concrete Operational Thinking) พัฒนาการขั้นนี้อยู่ในช่วง 8 - 10 ปี การที่เด็กจะพัฒนาขั้นยึดคำสั่งมายังขั้นยึดหลักแห่งตนนี้ เพียเจต์เชื่อว่าการพัฒนาทางปัญญาและประสบการณ์ในการมีบทบาทในกลุ่มเพื่อนด้วยกัน ความเกรงกลัวอำนาจภายนอกจะเป็นหลักภายในจิตใจของเด็กเกี่ยวกับความยุติธรรม ซึ่งหมายถึงการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันและความเท่าเทียมกันของบุคคล เด็กที่อยู่ในสังคมปกติจะบรรลุในขั้นที่สามในช่วงอายุ 8 - 10 ปี แต่มีเด็กบางคนที่มีการพัฒนาการหยุดชะงักในขั้นที่สอง เนื่องจากการอบรมเลี้ยงดูอย่างผิดปกติหรือเกิดจากการขาดประสบการณ์จากสังคมหรือกลุ่มเพื่อน (ดวงเดือน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม 2520: 39 - 40)

โคลเบอร์ก (Kohlberg, 1976: 391) นักจิตวิทยาชาวอเมริกันที่ทำการค้นคว้าเกี่ยวกับพัฒนาการทางจริยธรรมโดยเชื่อตามทฤษฎีของเพียเจต์ที่ว่าพัฒนาการทางจริยธรรมจะเป็นการพัฒนาการทางด้านพุทธิปัญญาและออกมาในรูปแบบของการตัดสินใจเชิงจริยธรรม (Moral Judgment) โดยใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม (Moral Reasoning) เพราะแสดงให้เห็นถึงเหตุจูงใจ หรือแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำต่าง ๆ ของบุคคลในการเลือกกระทำหรือไม่กระทำในพฤติกรรม

ชนิดใดชนิดหนึ่งและจากการศึกษา พบว่าการพัฒนาทางจริยธรรมของมนุษย์นั้น ไม่ได้พัฒนาถึงจุดสมบูรณ์เพียงอายุ 10 ปี แต่มนุษย์ในสภาพปกติจะมีการพัฒนาการทางจริยธรรมอีกหลายขั้นตอน จากอายุ 11 ปี ถึงอายุ 25 ปี

การให้เหตุผลเชิงจริยธรรม มีปัจจัยต่าง ๆ ที่โคลเบอร์ก พิจารณาเห็นว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาการทางการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลมี 4 ด้าน คือ

1. การกระตุ้นทางความคิดความเข้าใจ (Cognition) การกระตุ้นเกิดในสถานการณ์ที่เหมาะสม คือ สถานการณ์ทางสังคมที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น สถานการณ์ที่บุคคลมีปัญหาทางจริยธรรมที่ต้องตัดสินใจ

2. การกระตุ้นทางประสบการณ์ทางสังคม (Social Experience) การกระตุ้นนี้เน้นให้บุคคลมีโอกาสได้สวมบทบาททางสังคมต่าง ๆ ซึ่งเป็น โอกาสให้บุคคลได้เรียนรู้ทัศนคติทางสังคมของผู้อื่น อันจะเป็นการส่งเสริมให้พัฒนาการทางการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นไปได้มากขึ้น

3. บรรยากาศทางจริยธรรมของกลุ่ม บุคคลที่อยู่ในกลุ่มที่มีบรรยากาศทางจริยธรรมในขั้นที่สูงกว่าตน มีโอกาสได้รับอิทธิพลต่อการพัฒนาการทางการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้น โคลเบอร์กสนับสนุนแนวคิดด้วยหลักฐานการวิจัยในการฝึกให้วัยรุ่นสามารถให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับที่ต่ำกว่าตนไปใช้

4. ความขัดแย้งทางความคิด ความเข้าใจ เกี่ยวกับทฤษฎีของโคลเบอร์กเน้นว่าพัฒนาการจากขั้นหนึ่งไปอีกระดับหนึ่งจะเกิดขึ้นต่อเมื่อบุคคลเผชิญหน้ากับปัญหาทางจริยธรรมที่เป็นความขัดแย้งกับระดับขั้นเดิมของตน จนทำให้บุคคลต้องมีการจัดระบบความคิดใหม่แล้วจึงพัฒนาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไปสู่ขั้นที่สูงขึ้นไป

โคลเบอร์กได้แบ่งการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรม ไว้เป็น 3 ระดับ รายละเอียดดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 การพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก

ขั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	ระดับจริยธรรม
<p>ขั้นที่ 1 กระทำไปเพราะกลัวถูกลงโทษ (อายุ 2-7 ปี) (Obedience and Punishment Orientation)</p> <p>ขั้นที่ 2 กระทำไปเพราะอยากได้รับรางวัลตอบแทน (อายุ 7-10 ปี) (Naively Ecistic Orientation)</p>	<p>1. ระดับก่อนเกณฑ์ (Preconventionl Level) อายุ 2-10 ปี</p>
<p>ขั้นที่ 3 ทำตามผู้อื่นที่เห็นชอบ (อายุ 10-13 ปี) (Good - boy Orientation)</p> <p>ขั้นที่ 4 กระทำไปตามกฎระเบียบของสังคม (อายุ 13-16 ปี) (Authority and Social order Maintainnig Orientation)</p>	<p>2. ระดับตามกฎเกณฑ์ (Conventionl Level) อายุ 10-16 ปี</p>
<p>ขั้นที่ 5 กระทำไปเพราะมีเหตุผลเบื้องหลัง (อายุ 16 ปีขึ้นไป) (Contractual Legalistic Orientation)</p> <p>ขั้นที่ 6 กระทำไปตามหลักสากลและความถูกต้อง (วัยผู้ใหญ่) (Contractual of Principle Orientation)</p>	<p>3. ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (Postconventionl Level) อายุ 16 ปีขึ้นไป</p>

ระดับที่ 1 ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (Preconventional Level) เป็นระดับที่เด็กยึดตัวเองเป็นศูนย์กลางในการตัดสินใจกระทำ เลือกกระทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองโดยไม่คำนึงถึงผลที่เกิดแก่ผู้อื่น ในขั้นแรกสุด คือการมุ่งที่จะหลบหลีกไม่让自己ถูกลงโทษทางกาย เพราะความเจ็บปวดที่จะได้รับและยอมทำตามคำสั่งของผู้ใหญ่ เพราะเป็นผู้มีอำนาจทางกายเหนือตน ขั้นที่ 2 คือการกระทำในสิ่งที่น่าความพอใจมาให้ตนเองเท่านั้น เริ่มรู้จักและเปลี่ยนแปลงกันแบบเด็กๆ คือเขาทำมาฉันต้องทำไป เขาให้ฉัน ฉันก็ให้เขา เป็นต้น การพัฒนาการระดับนี้ แบ่งออกเป็น 2 ขั้น

ขั้นที่ 1 หลักการเชื่อฟังคำสั่งและหลบหลีกการลงโทษ (Obedience and Punishment Orientation) ตัดสินการกระทำว่าดีเลวจากการพิจารณาที่ผลการกระทำ ขอมทำตามคำสั่งผู้มีอำนาจทางกายเหนือตน จริยธรรมขั้นนี้จะเกิดในบุคคลอายุตั้งแต่ 2-7 ปี

ขั้นที่ 2 หลักการแสวงหารางวัล (Naively Egoistic Orientation) เริ่มคิดถึงคนอื่นบ้างแต่เป็นไปในลักษณะแลกเปลี่ยน เด็กถือว่าการกระทำที่ถูกต้องคือการกระทำที่ตอบสนองความต้องการและนำมาซึ่งความพอใจของตน ขั้นนี้จะเกิดกับบุคคลอายุตั้งแต่ 7-10 ปี

ระดับที่ 2 ระดับตามกฎเกณฑ์ (Conventional Level) ในขั้นนี้เรียนรู้ที่จะกระทำตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มย่อยของตน กระทำตามกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ของศาสนา บุคคลที่มีจริยธรรมในระดับที่ 2 นี้ยังต้องการการควบคุมจากภายนอกแต่มีความสามารถในการรู้จักที่จะเอาใจเขามาใส่ใจเรา และสามารถที่จะแสดงบทบาททางสังคมได้ ในขั้นที่ 3 บุคคลยังไม่เป็นตัวของตัวเอง ชอบคล้อยตามการชักจูงของผู้อื่น โดยเฉพาะเพื่อน ส่วนขั้นที่ 4 บุคคลมีความรู้ความรู้สึกถึงบทบาทหน้าที่ของตน ในฐานะที่เป็นหน่วยหนึ่งของสังคมจึงถือว่าตนมีหน้าที่ทำตามกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่สังคมของตนกำหนดหรือคาดหวัง พัฒนาการระดับนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้น

ขั้นที่ 3 หลักการทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ (Good - boy Orientation) หรือความคิดเห็นของผู้อื่นเข้ามาพิจารณา เด็กจะทำตามความเห็นของกลุ่มทำตามกฎเกณฑ์หรือแบบฉบับของสังคมมาเป็นที่ยอมรับของกลุ่มหรือสังคมทำตามผู้อื่นเห็นชอบ จะเกิดในบุคคลอายุตั้งแต่ 10-13 ปี

ขั้นที่ 4 หลักการทำตามหน้าที่ทางสังคม (Authority and Social Order Maintaining Orientation) เด็กจะเริ่มมองเห็นความสำคัญของกฎเกณฑ์และระเบียบต่าง ๆ และนำมาเป็นเกณฑ์ในการดำเนินชีวิต เห็นความสำคัญของการทำตามหน้าที่ของตนแสดงการยอมรับเคารพในอำนาจและมุ่งรักษาไว้ซึ่งกฎเกณฑ์ทางสังคม เป็นวัยที่ทำหน้าที่เพื่อประโยชน์ของกลุ่ม จะเกิดในบุคคลอายุตั้งแต่ 13-16 ปี

ระดับที่ 3 ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (Postconventional Level) การตัดสินใจขัดแย้งด้วยการนำมาคิดหรือไตร่ตรองซึ่งใจโดยตนเอง แล้วตัดสินใจไปตามแต่จะเห็นความสำคัญของสิ่งใดมากกว่ากัน โดยจะเห็นความสำคัญของคนหมู่มาก ไม่ทำตนให้ขัดต่อลัทธิอันพึงได้ของผู้อื่น สามารถบังคับใจตนเองได้ซึ่งเป็นขั้นสูงสุด แสดงทั้งการมีความรู้สากล นอกเหนือจากกฎเกณฑ์ของตน และการมีความยืดหยุ่นทางจริยธรรมเพื่อจุดมุ่งหมายในบั้นปลายอันเป็นอุดมคติที่ยิ่งใหญ่ ระดับนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้น

ขั้นที่ 5 หลักการทำตามคำมั่นสัญญา (Contractual Legatistic Orientation) โดยมีเหตุผล นำค่านิยมของสังคม สภาพการณ์ สิทธิหน้าที่ ยึดประโยชน์และความถูกต้องตาม

กฎหมาย ตลอดจนกฎเกณฑ์ที่มีเหตุผลที่คนส่วนใหญ่ยอมรับมาเป็นเหตุผลในการตัดสินใจ การกระทำที่ถูกต้องคือ การกระทำที่นำไปตามข้อตกลงในสังคม สามารถควบคุมตนเองได้จะเกิด ในบุคคลอายุตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป

ขั้นที่ 6 หลักการยึดอุดมคติสากล (Contractual of Principle Orientation) ขั้นนี้เป็นขั้นสูงสุดของเหตุผลเชิงจริยธรรม คำนึงถึงความถูกต้องเป็นเกณฑ์การตัดสินใจ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อความสงบสุขของส่วนรวม ยึดถือสิ่งที่ถือว่าถูกต้อง ละอายต่อการทำความชั่ว ไม่ผิดในทางลับและทางแจ้ง จะเป็นเรื่องของสำนึกของแต่ละบุคคลซึ่งอยู่บนพื้นฐานความคิดที่ถูกต้องเหมาะสมนำไปใช้ได้กับทุกคน มีลักษณะแสดงถึงความเป็นสากลนอกเหนือจากกฎเกณฑ์ในสังคมของตน จริยธรรมนี้จะเกิดอย่างสมบูรณ์ในผู้ใหญ่

คณะกรรมการโครงการศึกษาจริยธรรมไทยได้กำหนดระดับค่านิยมจริยธรรมไทยซึ่งมีความสอดคล้องกับการแบ่งระดับพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก โดยกำหนดเป็น 4 ระดับ เรียงจากต่ำไปหาสูง ดังนี้ (สงข ลักษณ์ 2524: 33)

ระดับ 1 การกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใดเพื่อผลประโยชน์บางประการของตนเอง หรือเพื่ออวดตา

ระดับ 2 การกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใดเพื่อผู้อื่นในสังคมแคบ ๆ เช่น เพื่อนญาติพี่น้อง เพื่อนสนิท

ระดับ 3 การกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใดเพื่อประโยชน์ของสังคมส่วนใหญ่ เช่น ชุมชน ประเทศชาติ หรือมนุษยชาติ

ระดับ 4 การกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใดเพื่อความถูกต้องดีงาม อันเป็นอุดมคติหรืออุดมการณ์ในจิตใจ ที่เรียกว่าทำความดีเพราะอยากทำ หรือความดีเพื่อความดี

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2539: 1-9) ได้สร้างทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมสำหรับคนไทยขึ้น โดยมีพื้นฐานทางความคิดจากทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก และจากการประมวลผลข้อมูลทางการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมจริยธรรมประเภทต่าง ๆ ของคนไทย มากกว่า 30 เรื่องซึ่งได้ทำการวิจัยคนไทยในช่วงอายุที่แตกต่างกัน ตั้งแต่ 6 ปีจนถึง 60 ปี ทั้งเป็นนักเรียน นิสิต นักศึกษา ข้าราชการ ครูอาจารย์ นักธุรกิจ กรรมกร และเกษตรกร จำนวนกว่าหมื่นคนทั้งในกรุงเทพและต่างจังหวัด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาเหตุทางจิตใจของผู้ที่มีพฤติกรรม จริยธรรมต่าง ๆ ด้วยการเปรียบเทียบกับผู้ที่มีพฤติกรรมเหล่านี้ ทั้ง ๆ ที่อยู่ในระบบงานเดียวกัน หรืออยู่ในสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกัน ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมนี้มี 3 ส่วน คือ

1. ส่วนที่เป็นดอกและผลไม้อของต้นไม้อ ส่วนนี้จะแสดงถึงพฤติกรรมการทำงาน ความดี ละเว้นความชั่ว พฤติกรรมการทำงานอย่างขยันขันแข็งเพื่อส่วนรวม และพฤติกรรม

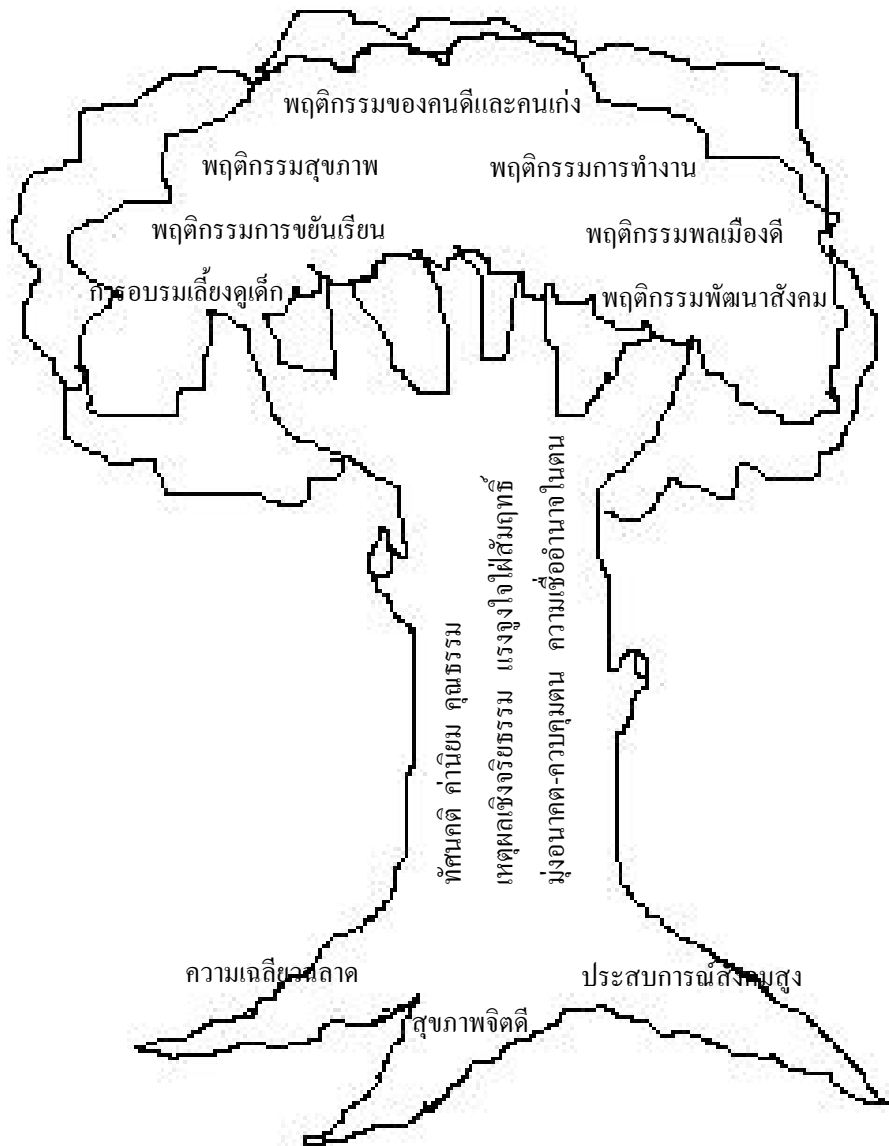
ประเภทต่างๆ ที่รวมเข้าเป็นพฤติกรรมของพลเมืองดี พฤติกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ และ พฤติกรรมการทำงานอาชีพอย่างขยันขันแข็ง ผลที่ออกมาเป็นพฤติกรรมต่างๆ ที่น่าปรารถนานี้ มี สาเหตุอยู่ 2 กลุ่ม กลุ่มแรกคือ สาเหตุทางจิตใจที่เป็นส่วนลำต้น กลุ่มที่สองคือ ส่วนที่เป็นราก

2. ส่วนที่เป็นลำต้นของต้นไม้ อันประกอบไปด้วยจิตลักษณะ 5 ด้านคือ

- (1) เหตุผลเชิงจริยธรรม (2) มุ่งอนาคตและการควบคุมตนเอง (3) ความเชื่ออำนาจในตน
- (4) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และ (5) ทศนคติ คุณธรรม และค่านิยม

3. ส่วนที่เป็นรากของต้นไม้ ประกอบด้วยจิตลักษณะ 3 ด้าน คือ (1) สติปัญญา (2) ประสพการณ์ทางสังคม และ(3) สุขภาพจิต

จิตลักษณะในส่วนที่สามคือส่วนที่เป็นรากนี้ใช้เป็นสาเหตุของการพัฒนาจิต ลักษณะส่วนที่สองคือ ส่วนที่เป็นลำต้นของต้นไม้ ทั้ง 5 ประการ โดยจิตลักษณะทั้ง 5 ประการนี้ จะพัฒนาไปเองโดยอัตโนมัติ กล่าวคือถ้าบุคคลมีความพร้อมทางจิตใจในส่วนรากทั้ง 3 ด้าน และอยู่ในสภาพแวดล้อมที่บ้าน โรงเรียน และสังคมที่เหมาะสม ดังนั้นจิตลักษณะพื้นฐานในส่วนที่เป็น รากทั้ง 3 ประการ จึงเป็นสาเหตุของพฤติกรรมของคนดีและของคนเก่ง นอกจากนี้จิตลักษณะ พื้นฐาน 3 ประการในส่วนราก อาจเป็นสาเหตุร่วมกับจิตลักษณะ 5 ประการในส่วนของลำต้นเพื่อ ใช้อธิบายทำนาย และพัฒนาพฤติกรรมในส่วนที่เป็นดอกและผลของต้นไม้ดังที่กล่าวมาแล้ว ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม แสดงจิตลักษณะพื้นฐาน และองค์ประกอบทางจิตใจของพฤติกรรมทางจริยธรรม (ดวงเดือน พันธุมนาวิน 2539: 1)

ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม ช่วยให้เราเข้าใจถึงแนวทางในการพัฒนาจริยธรรม ซึ่งต้องคำนึงถึงองค์ประกอบอื่น ๆ เช่นสติปัญญา ความเฉลียวฉลาด สุขภาพจิต ทัศนคติ ค่านิยม แรงจูงใจ ความเชื่อมั่นในตนเอง และที่สำคัญก็คือ เหตุผลเชิงจริยธรรม ที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมจริยธรรม ซึ่งในทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมนี้ เปรียบเสมือนแผนที่ ที่สามารถจะเอาไปใช้กำหนดนโยบายหลักและนโยบายย่อยในการพัฒนาเยาวชน และประชาชนให้เป็นคนดี และคนเก่งได้

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ รวมทั้งทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าในแต่ละทฤษฎีนั้นจะมีจุดมุ่งเน้นที่แตกต่างกันไป โดยมีพื้นฐานความเชื่อไปตามแนวความคิดของตนเอง สำหรับผู้วิจัยได้ยึดแนวความคิดของโคลเบอร์ก เป็นทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เนื่องจากเห็นว่ามีความสอดคล้องเหมาะสมกับกลุ่มที่ทำการศึกษา ซึ่งอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษา และมีระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่ต่อเนื่องชัดเจนตามระดับอายุที่ควรจะมี จริยธรรมในระดับนั้นๆ ได้ชัดเจนมากกว่าทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมทฤษฎีอื่นๆ

4. วิธีการวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

การวัดจริยธรรมของบุคคลนั้น เป็นการตรวจสอบลักษณะที่แฝงเร้นอยู่ภายใน ไม่สามารถวัดหรือตรวจสอบได้โดยตรง ในการสร้างเครื่องมือวัดจึงจำเป็นต้องเลือกที่เหมาะสม เพื่อให้ได้ผลตอบสนองตรงกับจุดมุ่งหมายในการวัด

โกวิท ประวาลพุกษ์ และสมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2527: 155) กล่าวว่าหลักการสำคัญของการวัดผลคือ การคิดค้นเครื่องมือหรือกลวิธีที่จะกระตุ้น (Elicit) ให้ได้ข้อมูลที่เชื่อถือได้ ออกมาตรงกับสิ่งที่อยากรู้เกี่ยวกับตัวนักเรียน ดังนั้น ภายใต้การใช้เครื่องมือวัดด้านจิตพิสัย (Affective Domain) ผู้ถูกวัดจะต้องแสดงธาตุแท้ของความรู้สึกออกมาตรงกับความเป็นจริง เพื่อให้เห็นภาพความรู้สึกที่แท้จริงของนักเรียน

สงบ ลักษณะ (2524: 40-45) อธิบายว่า การวัดด้านจริยธรรมมีเคล็ดลับตรงที่ว่า ต้องวัดสม่ำเสมอ วัดให้ลึก วัดหลายด้าน หลายวิธี ดังนั้นอาจจำเป็นต้องใช้การวัดผลวิธีต่อไปนี้ ประกอบกันคือ ใช้แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนรายบุคคล ใช้แบบประเมินพฤติกรรม ใช้มาตรประมาณค่าให้นักเรียนประเมินตัวเอง ใช้แบบสอบถามเชิงสถานการณ์

โกศล มีคุณ (2533: 97-98) กล่าวถึงเครื่องมือหรือเทคนิคการวัดจริยธรรมกับคุณลักษณะทางจริยธรรมว่า จริยธรรมในแต่ละลักษณะสามารถวัดได้หลายวิธี และบางลักษณะก็อาจจะใช้วิธีเดียวกันหรือคล้ายกับลักษณะอื่นก็ได้ ในแต่ละลักษณะไม่อาจกล่าวได้ว่าวิธีใดดีที่สุด การจะเลือกใช้เครื่องมือใดขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ความพร้อม และความเหมาะสมในขณะนั้น เทคนิค หรือเครื่องมือวัดจริยธรรมสรุป ได้ดังแสดงตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 แสดงเทคนิคหรือเครื่องมือที่ใช้วัดจริยธรรมลักษณะต่าง ๆ

คุณลักษณะทางจริยธรรม	เทคนิคหรือเครื่องมือวัด
1. ลักษณะด้านความรู้ความคิด	1. ข้อสอบหรือแบบทดสอบ 2. การซัก - ถาม หรือสัมภาษณ์ 3. สถานการณ์หรืองานแก้ปัญหา
2. ลักษณะด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	1. แบบทดสอบที่เป็นสถานการณ์ 2. การสัมภาษณ์โดยใช้สถานการณ์ 3. ให้ทำงานแก้ปัญหาที่เป็นสถานการณ์
3. ลักษณะด้านความรู้สึกลึก	1. การสังเกตพฤติกรรม 2. แบบสำรวจ 3. แบบสอบถาม 4. การสัมภาษณ์ 5. สเกลวัดเจตคติ
4. ลักษณะด้านพฤติกรรม	1. การสังเกต 2. ใช้สถานการณ์ช่วย 3. ตรวจสอบผลงาน 4. รายงานพฤติกรรมตนเอง แบบสำรวจ

สำหรับการสร้างเครื่องมือวัดจริยธรรม ล้วน และอังคณา สายยศ (2543: 186-187) เสนอขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือวัดจริยธรรมไว้ดังนี้

1. กำหนดจริยธรรมที่จะวัด ขั้นตอนนี้เหมือนกำหนดวัตถุประสงค์ว่าต้องการวัดจริยธรรมอะไร เป็นแบบรวม ๆ หรือแบบเดี่ยวๆ เฉพาะอย่าง เช่น ความซื่อสัตย์ ความกรุณาความยุติธรรม ฯลฯ เป็นต้น

2. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เข้าใจจริยธรรมนั้น ๆ ดีขึ้น สามารถนิยามจริยธรรมได้ชัดเจน เพราะการที่จะวัดอะไรจะต้องรู้ว่าสิ่งที่ต้องการวัด มีหน้าตาเป็นอย่างไร ถ้ารู้ไม่ดีจะวัดถูกต้องไม่ได้ การศึกษาทฤษฎี เอกสารการวิจัย หรือผลการศึกษา รายละเอียดทั้งหลายเกี่ยวกับจริยธรรมนั้น ๆ จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง

3. เลือกรูปแบบของเครื่องมือ การสร้างเครื่องมือวัดจริยธรรมมีหลายรูปแบบ แล้วแต่ผู้สร้างเครื่องมือจะเลือกตามความเหมาะสมของจุดมุ่งหมาย รูปแบบของเครื่องมือ เช่น

แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบเขียนตอบ แบบสร้างจินตนาการ แบบเติมคำตอบอย่างเสรี
แบบมีตัวเลือก

4. เขียนข้อความ ภาพหรือสถานการณ์และข้อคำถาม ในขั้นนี้ นำความรู้จากขั้นที่ 1 ถึง 3 มาใช้ประโยชน์ เพื่อเขียนข้อคำถามให้สามารถวัดจริยธรรมที่ต้องการให้ได้ ถ้าใช้แบบสัมภาษณ์ก็ต้องเขียนข้อความอย่างหนึ่ง ถ้าการสังเกตก็ต้องทำเป็นข้อรายการเพื่อสังเกต ถ้าเป็นแบบอิสระหรือกำหนดคำตอบไว้ให้ ในขั้นนี้จะต้องคำนึงถึงวิธีการกำหนดคะแนนด้วย เพื่อเป็นแนวทางในการให้คะแนนจากผลการตอบข้อคำถามนั้น ๆ

5. ตรวจสอบเครื่องมือ ขั้นนี้เป็นการตรวจสอบเบื้องต้น โดยผู้ชำนาญทางจริยธรรม ด้านนั้น และโดยผู้ชำนาญการด้านการวัดผล ทั้งนี้เพื่อให้เครื่องมือที่สร้างขึ้นมีคุณภาพก่อนนำไปทดลองใช้ หากยังไม่มีคุณภาพก็สามารถปรับปรุงได้ ไม่ต้องสร้างใหม่ทั้งหมด

6. ตรวจสอบคุณสมบัติรายข้อ หลังจากการทดลองแล้ว ผู้สร้างเครื่องมือตรวจให้คะแนน แล้วนำมาวิเคราะห์หาคุณภาพเบื้องต้น ว่าแต่ละข้อวัดจริยธรรมนั้น ได้จริงหรือไม่ ข้อใดมีคุณภาพดีเก็บเอาไว้ ข้อใดมีคุณภาพไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดก็นำไปปรับปรุงแก้ไขแล้วทดลองใหม่ แต่ถ้าสร้างข้อคำถามไว้มาก ๆ ก็สามารถเลือกเฉพาะข้อดี ๆ ไปจัดทำเป็นข้อแบบวัดจริยธรรม

7. จัดข้อคำถามเป็นชุด ที่มีจำนวนข้อคำถามมีคุณภาพตรงตามจุดมุ่งหมายในการวัดจริยธรรมที่ต้องการ จำนวนข้อต้องมีสัดส่วนของจริยธรรมที่ต้องการวัดเป็นสัดส่วนตามที่กำหนดไว้เขียนคำชี้แจงการตอบ

8. ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวัด ได้แก่ ความตรง (Validity) คือ ว่าข้อคำถามสามารถวัดจริยธรรมที่ต้องการวัดได้จริงหรือไม่ อีกอย่างหนึ่ง คือ ความเที่ยง (Reliability) คือ ว่าข้อสอบมีความคงเส้นคงวาของคะแนนการสอบหรือไม่ คุณภาพทั้ง 2 ที่กล่าวมานี้จะต้องถึงเกณฑ์ที่ดีของข้อสอบตามทฤษฎีทางการวัดผลกำหนดไว้ ถ้าคุณภาพไม่ถึงเกณฑ์จำเป็นต้องศึกษาปรับปรุงใหม่ให้ดีขึ้น ซึ่งอาจจะต้องทำตั้งแต่ขั้นที่ 2 มาเลยก็ได้

9. สร้างเกณฑ์ปกติ เกณฑ์ปกติ (norms) หมายถึง ข้อเท็จจริงทางสถิติ ที่บรรยายการแจกแจงของคะแนนจากประชากรที่นิยามไว้ชัดเจนแล้ว และเป็นคะแนนตัวที่จะบอกระดับจริยธรรมของผู้สอบว่าอยู่ในระดับใดเมื่อเทียบกับคนส่วนใหญ่

เกณฑ์ในการพิจารณาตัดสินใจทางจริยธรรม

สัวน และอังคณา สายยศ (2543: 176-180) กล่าวว่าในการสร้างเครื่องมือสอบวัดทางจริยธรรมนั้นเมื่อมีสถานการณ์หรือข้อคำถามให้เขาตอบ และมีคำตอบออกมาแล้ว จะต้องนำมาพิจารณาว่า การตอบนั้นควรตรวจให้คะแนนเท่าไร อาศัยเหตุผลใดจึงให้คะแนนเท่านั้น

การให้คะแนนหรือการพิจารณาเหตุผลในการตอบแต่ละคำถาม จึงถือเป็นสิ่งสำคัญมาก การพิจารณาโดยความคิดตนเองเป็นแบบอัตโนมัติเกินไป อาจขาดความเชื่อถือได้ จึงจำเป็นต้องยึดหลักทางศาสนา ปรัชญา หรือทฤษฎีทางจริยธรรมต่าง ๆ เท่าที่มีอยู่ เพื่อเป็นเกณฑ์ในการให้คะแนน โดยทั่วไปแล้วคนมีจริยธรรมสูงควร ได้คะแนนมาก คนมีจริยธรรมต่ำควร ได้คะแนนน้อย จึงจะมีความเที่ยง

เกณฑ์ในการพิจารณาให้คะแนนจึงควรยึดหลักต่อไปนี้

1. เกณฑ์การแบ่งบุคคล 4 จำพวกตามแนวพุทธศาสนา จากพระไตรปิฎกจริยศาสตร์ ระดับโลกุตตรศึกษาในเรื่องบุคคล 4 พวก ตามนัยที่พระพุทธองค์ทรงแสดงไว้ มีบุคคลทั้ง 4 พวก คือ

พวกที่ 1 ไม่ปฏิบัติเพื่อประโยชน์ตน และไม่ปฏิบัติเพื่อประโยชน์ผู้อื่น

พวกที่ 2 ไม่ปฏิบัติเพื่อประโยชน์ตน แต่ปฏิบัติเพื่อประโยชน์ผู้อื่น

พวกที่ 3 ปฏิบัติเพื่อประโยชน์ตน แต่ไม่ปฏิบัติเพื่อประโยชน์ผู้อื่น

พวกที่ 4 ปฏิบัติเพื่อประโยชน์ตน และปฏิบัติเพื่อประโยชน์ผู้อื่น

พระองค์ทรงอธิบายต่อไปว่า คนพวกที่ 4 ดีมากที่สุด รองลงมาเป็นคนพวกที่ 3 2 และ 1 ตามลำดับ

พระพุทธเจ้าทรงอธิบายความหมายและประเภทของประโยชน์ไว้มากมายแต่ไม่มีความหมายที่เกี่ยวกับประโยชน์ทางกายเลย เป็นประโยชน์ทางใจทั้งนั้น พระพุทธเจ้าทรงอธิบายต่อไปว่า “ผู้ปฏิบัติเพื่อประโยชน์ตน แต่ไม่ปฏิบัติเพื่อประโยชน์ผู้อื่น” หมายถึง “คนที่ปฏิบัติเพื่อกำจัดโลก โกรธ หลงด้วยตนเอง แต่ไม่ชักชวนให้ผู้อื่นกำจัด” ส่วนคนที่ไม่ปฏิบัติเพื่อประโยชน์ตน แต่ปฏิบัติเพื่อประโยชน์ผู้อื่น หมายถึง คนที่ไม่ปฏิบัติเพื่อกำจัดโลก โกรธ หลงด้วยตนเองแต่ชักชวนให้คนอื่นกำจัด (พระมหาไพรัช เขียนวงศ์ 2539) จึงอาจสรุปบุคคล 4 จำพวกได้ดังนี้

คนพวกที่ 1 ไม่กำจัดกิเลสตน และไม่ช่วยกำจัดกิเลสคนอื่น

คนพวกที่ 2 ไม่กำจัดกิเลสตน แต่ช่วยกำจัดกิเลสคนอื่น

คนพวกที่ 3 กำจัดกิเลสตน แต่ไม่ช่วยกำจัดกิเลสคนอื่น

คนพวกที่ 4 กำจัดกิเลสตน และช่วยกำจัดกิเลสคนอื่น

หรืออาจจะพูดอีกอย่างหนึ่งได้ว่า

คนพวกที่ 1 ตัวเองประพฤติปฏิบัติไม่ดี และไม่ช่วยคนอื่นให้ประพฤติปฏิบัติดี

คนพวกที่ 2 ตัวเองประพฤติปฏิบัติไม่ดี แต่ช่วยคนอื่นให้ประพฤติปฏิบัติดี

คนพวกที่ 3 ตัวเองประพฤติปฏิบัติดี แต่ไม่ช่วยคนอื่นให้ประพฤติปฏิบัติดี

คนพวกที่ 4 ตัวเองประพฤติปฏิบัติดี และช่วยคนอื่นให้ประพฤติปฏิบัติดี

2. เกณฑ์การแบ่งการพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจต์ (Piaget) จากทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจต์ จะเห็นว่าแบ่งจริยธรรมของตนเองเป็น 2 ระดับคือระยะเด็กยึดหลักจริยธรรมจากผู้อื่น และระดับเด็กยึดหลักจริยธรรมของตนเองถ้าอาศัยทฤษฎีเพียเจต์มาพิจารณาผลการตอบ ก็จะสามารถให้คะแนนเพียง 2 ระดับเท่านั้น

ระดับคะแนนต่ำ เมื่อผู้ตอบให้เหตุผลการตอบโดยยึดปริมาณการกระทำเป็นสำคัญ ไม่ได้ให้เหตุผลทางเจตนาของผู้กระทำ

ระดับคะแนนสูง เมื่อผู้ตอบให้เหตุผลคำนึงถึงความยุติธรรมและพิจารณาผลการกระทำว่ามีเจตนาด้วยหรือไม่

3. เกณฑ์การแบ่งการพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg) จากทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์กมีการแบ่งขั้นการแสดงผลทางจริยธรรมเป็น 6 ขั้น แบ่งระดับใหญ่เป็น 3 ระดับ ดังนั้นถ้าผู้สร้างเครื่องมือวัดจริยธรรมยึดผลการตอบตามแนวทฤษฎีนี้ จะต้องคำนึงถึงการให้คะแนนไว้ 2 แบบ คือ แบบคะแนนต่างกัน 3 ระดับ กับคะแนนแตกต่างกันอย่างมาก 6 ขั้น ใน 6 ขั้นนั้น คะแนนน้อยเริ่มจากขั้นที่ 1 ถึงขั้นที่ 6 คะแนนมากที่สุด โดยพิจารณาเหตุผลการตัดสินใจใช้จริยธรรมได้ดังนี้

- 1) ดีหรือเลวเป็นผลมาจากการกลัวถูกลงโทษหรือการให้รางวัล
- 2) ดีหรือเลวเพราะเขาช่วยเรา เราช่วยเขาไม่มีความจงรักภักดีหรือข้อสัตย์
- 3) ดีหรือเลวขึ้นอยู่กับกลุ่มปฏิบัติ ทำให้กลุ่มชอบพอ
- 4) ดีหรือเลวขึ้นอยู่กับการทำหน้าที่ กฎหมายและหลักศาสนา
- 5) ดีหรือเลวมองการทำตามสัญญาประชาคมเห็นประโยชน์สังคมเป็นใหญ่
- 6) ดีหรือเลวขึ้นอยู่กับมโนธรรมของตน ทำตามอุดมการณ์สากล

ถ้าปรับเป็น 3 ระดับ อาจกล่าวได้ดังนี้

- 1) เป็นการกระทำเพื่อตนเองพอใจ
- 2) เป็นการกระทำเพื่อสังคมได้ประโยชน์
- 3) เป็นการกระทำเพื่ออุทิศตนตามอุดมการณ์สากล

4. เกณฑ์การแบ่งจริยธรรมตามแนวของบรอนเฟินเบรนเนอร์ (Bronfenbrenner) สามารถแบ่งลักษณะจริยธรรม 5 ลักษณะ (Kohlberg 1976 อ้างถึงในมิลินทร์ สำเนาเงิน 2524: 7)

- 1) เป็นการกระทำเพื่อความพอใจของตนเอง โดยไม่คำนึงถึงคนอื่น
- 2) เป็นการกระทำตามคำสั่งของผู้อื่น เช่นพ่อแม่หรือผู้ใหญ่
- 3) เป็นการกระทำตามแนวทางของเพื่อนสนิท
- 4) เป็นการกระทำตามเป้าหมายของกลุ่มหรือสังคม

5) เป็นการกระทำตามจุดหมายของเหตุผลหรือหลักการ

5. เกณฑ์ระดับจริยธรรมตามแนวคณะกรรมการ โครงการศึกษาจริยธรรมไทย แบ่ง
จริยธรรมออกเป็น 4 ระดับ (การศึกษาและพัฒนาจริยธรรมไทย 2524: 11)

1) ทำความดีเพื่อประโยชน์บางประการของตนเอง

2) ทำความดีเพื่อผู้อื่นในวงแคบ

3) ทำความดีเพื่อประโยชน์ของสังคมส่วนรวม

4) ทำความดีเพื่อความดีและเพื่ออุดมการณ์อันเป็นสากล

6. เกณฑ์จากหน่วยศึกษานิเทศก์กรมการฝึกหัดครู จากการศึกษาวิจัยจริยธรรมของอาจารย์
และนักศึกษาสังกัดสถานศึกษามหาวิทยาลัยฝึกหัดครู คณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญทางจริยธรรม ได้สรุป
เกณฑ์ในการสร้างเครื่องมือวัดทางจริยธรรม 3 ประการ เกณฑ์ 3 ประการนี้กำหนดไว้ในการ
พิจารณาเหตุผลจริยธรรมของตัวเลือกรายการ (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู
2525: 23)

1) เป็นพฤติกรรมที่กระทำให้ตน บุคคลอื่นและ/หรือสังคมเดือดร้อน

2) เป็นพฤติกรรมที่ไม่ทำความชั่ว ไม่กระทำให้ตน บุคคลอื่นและ/หรือสังคม
เดือดร้อน

3) เป็นพฤติกรรมทำความดี กระทำเพื่อประโยชน์ให้ตน บุคคลอื่นและ/หรือสังคม

7. เกณฑ์ผสมผสานหลักการแสดงการทำความดี จากการสังเคราะห์หลักการทำ
ความดี ว่าการแสดงการกระทำแบบใดจึงน่าจะเป็นระดับความดีที่แตกต่างกัน นั่นคือเริ่มจากความดี
น้อยขึ้นไปถึงความดีมาก เพื่อให้การพิจารณาง่าย ขอแบ่งเป็น 3 ลักษณะ

1) การแสดงเหตุผลการกระทำ เพื่อเอาตนเองเป็นหลักประจำ

2) การแสดงเหตุผลการกระทำ เพื่อผู้ที่รู้จักคุ้นเคย

3) การแสดงเหตุผลการกระทำ เพื่อสังคมหรือผู้อื่นทั่วไปโดยไม่หวังผลตอบแทน

สรุปในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์การแบ่งการพัฒนาทางจริยธรรมของ
โคลเบอร์ก ประยุกต์ร่วมกับเกณฑ์ระดับจริยธรรมตามแนวคณะกรรมการ โครงการศึกษาจริยธรรม
ไทย โดยยึดแนวทฤษฎีของโคลเบอร์ก เป็นหลัก และได้ทำการปรับเกณฑ์จาก 6 ระดับ เหลือเพียง
4 ระดับ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ทำการวิจัยในครั้งนี้เป็นนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
มีช่วงอายุระหว่าง 11-16 ปี ซึ่งตามหลักทฤษฎีของโคลเบอร์ก นักเรียนในช่วงอายุนี้นี้จะมีเหตุผล
เชิงจริยธรรมเลขขั้นที่ 1 และขั้นที่ 2 มาแล้ว จึง ได้พิจารณากำหนดเกณฑ์การให้คะแนนเป็นดังนี้

- 1) ดีหรือเลวขึ้นอยู่กับตนเอง กลุ่มปฏิบัติ ทำให้กลุ่มชอบพอ และทำเพื่อผู้อื่น
  - 2) ดีหรือเลวขึ้นอยู่กับการทำตามหน้าที่ กฎหมาย คำสั่ง และหลักศาสนา
  - 3) ดีหรือเลวขึ้นอยู่กับการทำตามสัญญาประชาคม และเห็นประโยชน์สังคม
- ส่วนรวม
- 4) ดีหรือเลวขึ้นอยู่กับมโนธรรมของตน ทำตามอุดมการณ์สากล ทำดีเพื่อความดี

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เบอร์นรอยเตอร์ (Burnreuter, 1933 อ้างถึงในเชดสคักค์ โฆวาสินธุ์ 2520: 93 - 95) ได้สร้างแบบทดสอบวัดความเป็นตัวของตัวเองขึ้นในปี ค.ศ. 1933 ชื่อ Burnreuter ' S Self - Sufficiency Test โดยใช้ชื่อครั้งแรกว่า Personal Preference Blank ประกอบด้วยข้อคำถาม 60 ข้อ มีคำตอบให้ เลือกตอบ 3 ตัวเลือก คือ “ใช่” “ไม่ใช่” หรือ “?” (ไม่สามารถตัดสินใจได้) หากค่าความเที่ยง 2 วิธี คือ แบ่งครึ่งแบบทดสอบ และวิธีสอบซ้ำ ได้ค่าความเที่ยง .84 ทั้ง 2 วิธี หากค่าความตรงโดยวิธีหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากแบบทดสอบกับคะแนนที่ได้จากการประเมิน ทั้งประเมินด้วยตนเอง และประเมินจากผู้ใกล้ชิด ซึ่งค่าสหสัมพันธ์เป็น .06 และ .54 ตามลำดับ

เรสต์ และคนอื่นๆ (Rest and others, 1976 อ้างถึงในอักรอนงค์ ปราโมช 2525: 42, 87) และคนอื่น ได้พัฒนารูปแบบของ แบบทดสอบวัด ทางด้านคุณธรรมจริยธรรมขึ้น โดยสร้างแบบทดสอบวัดการเลือกเหตุผลในการตัดสินใจจริยธรรม (Moral Judgment) ซึ่งปรับปรุงจากสถานการณ์ และคำถามปลายเปิดของ โคลเบอร์เกอร์ให้มีลักษณะเป็นปรนัย และสะดวกในการใช้มากขึ้น เรียกชื่อแบบทดสอบว่า The Defining Issues Test (D.I.T.) โครงสร้างของแบบทดสอบ ประกอบด้วยเรื่องต่าง ๆ 6 เรื่อง แต่ละเรื่องจะถามถึงการตัดสินใจเชิง จริยธรรมของผู้ตอบที่มีต่อปัญหานั้น ๆ แบบทดสอบแต่ละเรื่องมีคำตอบ 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นการประเมินค่าความสำคัญ (Rating) มีคำถาม 12 ข้อย่อย

ตอนที่ 2 เป็นการจัดอันดับความสำคัญ (Ranking) โดยการพิจารณาข้อคำถามทั้ง 12 ข้อ จากตอนที่ 1 อีกครั้งหนึ่ง แล้วเลือกอันดับข้อที่สำคัญที่สุด 4 ข้อ โดยคำตอบตอนที่ 1 และ 2 จะมีความสัมพันธ์กัน แบบทดสอบ D.I.T. นี้ วัณ ออมทรัพย์ และคนอื่นๆ ได้นำมาดัดแปลงเป็นภาษาไทยโดยอาศัยเรื่องเดิม หากค่าความเที่ยงของแบบทดสอบได้ 0.65 ค่าความตรงเท่ากับ 0.768

เคอร์บี้ และเรตฟอร์ด (Kirby and Radford, 1976: 123–124) เป็นผู้เริ่มต้นศึกษาค่านิยมแบบวัดค่านิยมที่รู้จักกันทั่วไปคือ “Study of Value” ซึ่งเป็นแบบทดสอบเขียนตอบชนิด 2 ตัวเลือก ในตอนที่ 1 และที่ 4 ตัวเลือกในตอนที่ 2 วัดค่านิยม 6 ด้าน ตามแนวคิดของสแปรงเกอร์ คะแนนดิบรวมของแต่ละด้านนำเสนอเป็นแผนภาพ (Profile) สำหรับค่านิยมทั้ง 6 ด้าน ซึ่งการศึกษาค่านิยมมีจุดประสงค์เพื่อที่จะวัดความเกี่ยวข้องของลักษณะเด่นของพื้นฐานความสนใจ หรือการแสดงออกทางบุคลิกภาพของคนทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านความมีเหตุผล ด้านเศรษฐกิจ ด้านความสวยงามหรือสุนทรีย์ ด้านสังคม ด้านการเมือง และด้านศาสนา ความเที่ยงของแบบทดสอบ หาโดยวิธีสอบซ้ำ ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.77 ถึง 0.93

ดวงเดือน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉิม (2520: 83–84, 222) ได้สร้างแบบทดสอบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม ประกอบด้วยสถานการณ์ที่เป็นเรื่องต่าง ๆ 10 เรื่อง แต่ละเรื่องจะบรรยายถึงสถานการณ์ขัดแย้งที่เป็นเหตุการณ์ที่คุ้นเคยของเยาวชนไทย โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานคร เช่น การข้ามถนนที่ทางม้าลาย การกินเงินที่พ่อค้าทอนเงิน การเข้าคิวซื้อตั๋วชมภาพยนตร์ เป็นต้น สถานการณ์ที่สร้างขึ้น เป็นเรื่องที่ต้องทำ 5 เรื่อง และเรื่องที่ไม่ควรทำ 5 เรื่อง เมื่อผู้อ่าน อ่านสถานการณ์แล้ว จะสมมติให้ผู้อ่านเป็นบุคคลในเรื่อง แล้วจะเลือกปฏิบัติด้วยวิธีใด โดยจะมีตัวเลือกซึ่งแสดงผลตามขั้นต่างๆ ของโคลเบอร์ก ในการตรวจให้คะแนน จะให้ตามขั้นที่ให้เหตุผล คือ ตอบขั้นที่ 1 ก็ให้ 1 คะแนน ตอบขั้นที่ 6 ก็ให้ 6 คะแนน ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน หาค่าความเที่ยงโดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.77

บัญญัติ วรรณบุตร (2530: 51, 71–79) ได้สร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาทสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยสร้างแบบทดสอบเป็นแบบสถานการณ์ แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ความไม่ประมาทต่อตนเอง จำนวน 25 ข้อ ความไม่ประมาทต่อผู้อื่น จำนวน 25 ข้อ และความไม่ประมาทต่อส่วนรวม จำนวน 15 ข้อ รวม 65 ข้อ แต่ละข้อในแต่ละด้าน จะมีตัวเลือก ข้อละ 3 ตัวเลือก ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบ โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา จากกลุ่มตัวอย่าง 745 คน ได้ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาทต่อตัวเอง ต่อผู้อื่น และต่อส่วนรวม เป็น 0.713 , 0.809 และ 0.682 ตามลำดับ และค่าความเที่ยงรวมทั้งฉบับ 0.881 หาค่าความตรงเชิงโครงสร้างโดยใช้เทคนิคกลุ่มรู้ชัด พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มลิวลัย บำรุงการ (2531: 55–56, 115–117) ได้สร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรม 4 ประการ ตามพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2531 ในจังหวัดชุมพร จำนวน 920 คน เป็นแบบทดสอบวัดคุณธรรม 4 ประการ ในรูปของสถานการณ์สมมติที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมย่อย 4 ประการ จำนวนด้านละ 20

สถานการณ์ รวม 80 สถานการณ์ ตรวจสอบคุณภาพโดยวิธี หาค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของ แบบทดสอบด้วยการทดสอบค่าที ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หาค่าความเที่ยงของ แบบทดสอบ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา พบว่าค่าความเที่ยงรายด้านอยู่ระหว่าง 0.628 ถึง 0.782 และค่าความเที่ยงทั้งฉบับ เท่ากับ 0.881 หาค่าความตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบ โดยใช้เทคนิคกลุ่มรูซัด ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิเชียร พากเพียร (2531: 59-60, 117-118) ได้สร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรม ด้านอิทธิบาท 4 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2530 ในกรุงเทพมหานคร ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,063 คน แบบทดสอบคุณธรรมด้านอิทธิบาท 4 ประกอบด้วย 4 ด้านย่อย จำนวนด้านละ 20 สถานการณ์ รวมเป็น 80 สถานการณ์ ตรวจสอบคุณภาพโดย หาค่าอำนาจจำแนก ของแบบทดสอบ ด้วยการทดสอบค่าที มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 หาค่าความเที่ยงของ แบบทดสอบ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา พบว่าความเที่ยงรายด้านมีค่าอยู่ระหว่าง 0.5664 ถึง 0.8335 และค่าความเที่ยงทั้งฉบับ เท่ากับ 0.8959 หาค่าความตรงเชิงโครงสร้างโดยใช้เทคนิคกลุ่ม รูซัด มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หาค่าความตรงตามสภาพ ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ภายในแต่ละด้าน มีค่าอยู่ระหว่าง 0.2823 ถึง 0.6546 และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แต่ละ ด้านกับทั้งฉบับ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.5514 ถึง 0.8469 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทวีศักดิ์ จงประดับเกียรติ (2533: 190) ได้สร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรม ด้านความกตัญญูกตเวที จำนวน 2 ฉบับ คือ แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความกตัญญูกตเวที ชนิดข้อความ และชนิดสถานการณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2532 ในกรุงเทพมหานคร ตรวจสอบคุณภาพโดย หาค่าความเที่ยง โดยหาค่า สัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่าเท่ากับ 0.868 และ 0.858 ตามลำดับ หาค่าความตรงตามสภาพโดยหา ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และหาค่าความตรง เชิงโครงสร้างโดย ใช้เทคนิคกลุ่มรูซัด ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุรดี อำนวยศิริสุข (2534: 49, 92-93) ได้สร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมในการ อยู่ร่วมกันสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2533 จำนวน 1,968 คน ในรูปสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมย่อยทั้ง 6 ด้าน คือด้านความสามัคคี ด้านความ เสียสละ ด้านการให้อภัย ด้านความเอื้อเฟื้อ ด้านการยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น และด้าน ความเห็นอกเห็นใจ แบบทดสอบฉบับนี้มีข้อทดสอบในแต่ละคุณธรรม ทั้งฉบับรวม 60 สถานการณ์ ตรวจสอบคุณภาพ โดยหาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ ด้วยการทดสอบค่าที มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หาค่าความเที่ยงของแบบทดสอบ ใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่าความเที่ยงรายด้านอยู่ระหว่าง 0.477 ถึง 0.758 และค่าความเที่ยงทั้งฉบับ เท่ากับ 0.885

หาค่าความตรงเชิงโครงสร้าง โดยหาค่าความสัมพันธ์ของคะแนนการตอบแบบทดสอบของนักเรียน กับคะแนนจากการสังเกตจากครู มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และหาค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์ ภายในในแต่ละด้านอยู่ระหว่าง 0.031 ถึง 0.602 และค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์รายด้านกับทั้งฉบับอยู่ ระหว่าง 0.655 ถึง 0.825 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศุภวัฒน์ คีสงคราม (2540: 69-98) ได้สร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความ ไม่เห็นแก่ตัวที่มีคุณภาพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดร้อยเอ็ด ปีการศึกษา 2539 จำนวน 3 ฉบับ คือ แบบทดสอบวัดความรู้เชิงจริยธรรม แบบทดสอบวัดทัศนคติเชิงจริยธรรม และ แบบทดสอบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 608 คน หาค่าอำนาจจำแนกของ แบบทดสอบโดยการทดสอบค่าที มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หาค่าความเที่ยง โดยการหาค่า สัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่าอยู่ระหว่าง 0.713 ถึง 0.845 ค่าความตรงเชิงโครงสร้าง หาโดยใช้เทคนิค กลุ่มร้อยละ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้ง 3 ฉบับ และหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของ คะแนน แต่ละฉบับอยู่ระหว่าง 0.372 ถึง 0.496 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนแต่ละ ฉบับกับรวมทุกฉบับอยู่ระหว่าง 0.668 ถึง 0.919 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นรินทร์ ศรีสว่าง (2541: 70-89) ได้สร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความ ใฝ่รู้ ที่มีคุณภาพสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดร้อยเอ็ด ปีการศึกษา 2541 กลุ่มตัวอย่างที่ ใช้ในการวิจัย 1,234 คน โดยสร้างแบบทดสอบด้านความใฝ่รู้ 5 ด้านย่อย คือ ด้านช่างสังเกตอยากรู้ อยากเห็น ด้านพยายามและตั้งใจ ด้านขยันและอดทน ด้านรับผิดชอบ และด้านคิดริเริ่มและมั่นใจใน ตนเอง จำนวน 62 ข้อ ตรวจสอบคุณภาพ โดยหาค่าอำนาจจำแนก ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับรายด้าน มีค่าอยู่ระหว่าง 0.233 ถึง 0.605 มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ค่าความเที่ยง โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา พบว่ารายด้าน มีค่าอยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 0.77 หาค่าความตรงเชิงโครงสร้าง ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในแต่ละด้านมีค่าอยู่ระหว่าง 0.555 ถึง 0.718 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แต่ละด้านกับทั้งฉบับ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.805 ถึง 0.896 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คมกฤษ ใจคำป็น (2544: 41-70) ได้สร้างแบบวัดคุณธรรม จริยธรรมพื้นฐาน สำหรับ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอเมือง และสังกัดสำนักงานการประถม ศึกษาอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 4 ด้านคือ ด้านความกตัญญูกตเวที ด้านการพึ่ง ตนเอง ด้านการรู้จักประมาณตน และด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,280 คน ตรวจสอบคุณภาพโดยหาค่าอำนาจจำแนก ด้วยวิธีทดสอบค่าที พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หาค่าความตรงเชิงโครงสร้าง ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.357 ถึง

0.479 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 หากค่าความตรงเชิงสภาพ ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่ตนเองประเมิน กับคะแนนที่เพื่อนและผู้ปกครองประเมิน มีค่าอยู่ระหว่าง 0.362 ถึง 0.479 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ค่าความเที่ยง โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่าอยู่ระหว่าง 0.429 ถึง 0.768

สุจิตรา สุขसार (2545: 109-112) ได้สร้างเครื่องมือวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขของนักเรียนตามมาตรฐาน โรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2541 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 1,080 คน เครื่องมือที่สร้างขึ้นมีจำนวน 4 ฉบับๆ ละ 30 ข้อ ตรวจสอบคุณภาพโดย หาค่าอำนาจจำแนก ด้วยวิธีทดสอบค่าที มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าความเที่ยง โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่าตั้งแต่ 0.88 ถึง 0.91 หากความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ ความตรงตามสภาพ โดยวิธีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน มีค่าระหว่างคะแนนสอบกับค่าเฉลี่ยที่ครูประเมิน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หากความตรงเชิงโครงสร้างโดยวิธีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนทั้งฉบับ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุชาติ วงศ์อารีย์ (2535: บทคัดย่อ) ได้สร้างแบบสังเกตคุณธรรมด้านความขยัน ความมีวินัย และความรับผิดชอบ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดอุดรธานี แบบสังเกตส่วนหนึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklists) โดยพฤติกรรมที่พึงปรารถนาให้ 1 คะแนน พฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาให้ 0 คะแนน อีกส่วนหนึ่งเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scales) 4 ระดับ แบบสังเกตแต่ละด้านมีพฤติกรรมที่จะสังเกตด้านละ 10 พฤติกรรม และมีสถานการณ์ที่จะใช้สังเกต 4 สถานการณ์ ในแต่ละพฤติกรรม ผลปรากฏว่าแบบสังเกตคุณธรรมทั้ง 3 ฉบับ มีความตรงเชิงโครงสร้าง ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 หากค่าความเที่ยงของแบบสังเกต โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาได้ค่า อยู่ระหว่าง 0.84 ถึง 0.91, 0.79 ถึง 0.87, และ 0.79 ถึง 0.90 ตามลำดับ

จากงานวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ผู้วิจัยมีการพัฒนาแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม ในด้านต่าง ๆ โดยมีการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัด เป็นรายชื่อ โดยการหาค่าอำนาจจำแนก ด้วยการทดสอบค่าที การตรวจสอบคุณภาพทั้งฉบับ โดยการตรวจสอบความตรง เชิงเนื้อหา ความตรงเชิงโครงสร้าง และความตรงตามสภาพ การตรวจสอบความเที่ยง ใช้การคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ซึ่งพิจารณาเลือกใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์นั้น ๆ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาแบบวัด และหาคุณภาพ ของแบบวัดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดจันทบุรี ในปีการศึกษา 2547 จำนวน 5,399 คน จาก 67 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 และเขต 2 2547)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดจันทบุรี ในปีการศึกษา 2547 จำนวน 1,000 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบ หลายขั้นตอนซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เพื่อหาคุณภาพแบบวัด โดย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละครั้งใช้ไม่ต่ำกว่า 100 (ล้วน และอังคณา สายยศ 2543: 98) ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพรายข้อ คือค่าอำนาจจำแนก โดยใช้ เทคนิค 25 % แบบวัดมี 2 ฉบับ ใช้กลุ่มตัวอย่างฉบับละ 300 คน รวมใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 600 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพแบบวัดทั้งฉบับ เพื่อตรวจสอบความ ตรงเชิงโครงสร้าง โดยใช้เทคนิคกลุ่มรู้จัก (Known Group Technique) คือกลุ่มที่มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์สูง และกลุ่มที่มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ต่ำ กลุ่มละ 100 คน รวมใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 200 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพทั้งฉบับ เพื่อหาความเที่ยง ใช้กลุ่ม ตัวอย่าง จำนวน 200 คน

ขั้นที่ 2 จำแนกขนาดโรงเรียน ตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งมีเกณฑ์ดังนี้

โรงเรียนขนาดใหญ่ มีนักเรียนตั้งแต่ 1,201 คนขึ้นไป
 โรงเรียนขนาดกลาง มีนักเรียนตั้งแต่ 300 ถึง 1200 คน
 โรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียนต่ำกว่า 300 คน
 ขั้นที่ 3 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มย่อย โดยเทียบอัตราส่วนระหว่าง
 ประชากรแต่ละขนาดโรงเรียนกับขนาดกลุ่มตัวอย่าง รายละเอียดดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาด โรงเรียน	จำนวน โรงเรียน	ประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)			
			หาค่า อำนาจ จำแนก	หาค่า ความ ตรง	หาค่า ความ เที่ยง	รวม
ใหญ่	5	1,769	200	66	66	332
กลาง	41	2,883	300	100	100	500
เล็ก	21	747	100	34	34	168
รวม	67	5,399	600	200	200	1,000

ขั้นที่ 4 สุ่มโรงเรียนโดยใช้การสุ่มอย่างง่าย ได้จำนวนนักเรียนที่ใช้เป็น
 กลุ่มตัวอย่างในการทดลองเพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ รายละเอียดดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 แสดงรายชื่อโรงเรียน จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดจันทบุรี ที่ใช้เป็น
กลุ่มตัวอย่าง

ขนาด	โรงเรียน	จำนวนนักเรียน ที่ใช้ทดลองเครื่องมือ			
		หาค่า อำนาจ จำแนก	หาค่า ความ ตรง	หาค่า ความ เที่ยง	รวม
ใหญ่	1. โรงเรียนเบญจมราชูทิศ	40	33		73
	2. โรงเรียนเบญจมนุสรณ์	80			80
	3. โรงเรียนอนุบาลจันทบุรี			33	33
	4. โรงเรียนท่าใหม่พูนสวัสดิ์	80	33	33	146
	รวม	200	66	66	332
กลาง	1. โรงเรียนแหลมสิงห์วิทยาคม	27			27
	2. โรงเรียนคลองพลูวิทยา		40		40
	3. โรงเรียนบ้านเนินมะหาด	28			28
	4. โรงเรียนบ้านทับช้าง	30			30
	5. โรงเรียนสอยดาววิทยา	40			40
	6. โรงเรียนโป่งน้ำร้อนวิทยาคม			30	30
	7. โรงเรียนขลุงรัชดาภิเษก	31			31
	8. โรงเรียนวัดไผ่ล้อม			30	30
	9. โรงเรียนแก่งหางแมวพิทยาคาร	40	20		60
	10. โรงเรียนศิษย์คุณุวิทยา	32			32
	11. โรงเรียนบ้านตามูล	32			32
	12. โรงเรียนวัดจันทนาราม		20		20
	13. โรงเรียนศรีรัตน ๑	40	20		60
	14. โรงเรียนนายยามอาม			40	40
	รวม	300	100	100	500

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ขนาด	โรงเรียน	จำนวนนักเรียน ที่ใช้ทดลองเครื่องมือ			
		หาค่า อำนาจ จำแนก	หาค่า ความ ตรง	หาค่า ความ เที่ยง	รวม
	1. โรงเรียนวัดบางสะแก	10			10
	2. โรงเรียนบ่อวิทยา			34	34
	3. โรงเรียนเครือข่ายวิทยาคม	20			20
	4. โรงเรียนบางกะจะ		34		34
เล็ก	5. โรงเรียนวัดบูรพาพิทยาราม	10			10
	6. โรงเรียนมัธยมเขาสุกิม	10			10
	7. โรงเรียนบ้านสะพานเล็ก	10			10
	8. โรงเรียนวัดท่าหัวแหวน	20			20
	9. โรงเรียนบ้านปิ่นหม้อ	10			10
	10. โรงเรียนวัดสามผาน	10			10
	รวม	100	34	34	168
	รวมทั้งสิ้น	600	200	200	1,000

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัยเป็นแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดจันทบุรี มี 1 ฉบับ จำนวน 60 ข้อ โดยมีวิธีการพัฒนาดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนาแบบวัดวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม
ที่พึงประสงค์
2. ศึกษาทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์คุณลักษณะของคุณธรรม
จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
3. เขียนนิยามเชิงปฏิบัติการ และกำหนดตัวบ่งชี้คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม
ที่พึงประสงค์

4. กำหนดแผนผังการสร้างแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ตามนิยาม และตัวบ่งชี้คุณลักษณะคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ จำนวน 90 ข้อ แบ่งเป็นคุณลักษณะละ 15 ข้อ เพื่อใช้ในการพิจารณาคัดเลือกข้อที่มีคุณภาพสูง ให้ได้คุณลักษณะ ละ 10 ข้อ

5. เขียนข้อคำถามตามแผนผังการสร้างแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่พึงประสงค์

6. ตรวจสอบความตรงของแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยผู้เชี่ยวชาญ

7. ตรวจสอบอำนาจจำแนก ของแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

8. ตรวจสอบความตรงเชิง โครงสร้าง ของแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่พึงประสงค์ โดยใช้เทคนิคกลุ่มรู้จัก (Known Group Technique) คือกลุ่มที่มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์สูง และกลุ่มที่มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ต่ำ

9. ตรวจสอบความเที่ยง ของแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

10. สร้างเกณฑ์การแปลผลคะแนนแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึง ประสงค์

11. จัดทำแบบวัดฉบับสมบูรณ์ และจัดทำคู่มือการใช้แบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และ ค่านิยมที่พึงประสงค์

จากวิธีการพัฒนาแบบวัดดังกล่าว ผู้วิจัยได้สรุปขั้นตอนการสร้างแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ดังภาพที่ 3.1

ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการพัฒนาแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินงานเป็นขั้นตอน ดังนี้

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบเครื่องมือจากสาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พร้อมกับแบบวัด คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ที่พัฒนาขึ้น และโครงร่างวิทยานิพนธ์ ให้ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือ

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ขออนุญาตทำวิจัยจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยติดต่อสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาจันทบุรี เขต 1 และเขต 2 ขอความร่วมมือในการแจ้งขออนุญาตโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่ม ตัวอย่าง เพื่อกำหนดวันและเวลาในการนำแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ไปทำการสอบวัด

3.2.2 เตรียมแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ให้เพียงพอกับ จำนวนนักเรียนในแต่ละครั้ง วางแผนในการดำเนินการสอบ และผู้วิจัยดำเนินการสอบวัดร่วมกับ อาจารย์ประจำชั้น

3.2.3 อธิบายให้นักเรียนในกลุ่มตัวอย่างเข้าใจวัตถุประสงค์ และประโยชน์ที่จะ ได้รับจากการทำแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ รวมทั้งวิธีการทำ และวิธี ตอบ ก่อนที่จะลงมือทำ

3.2.4 นำผลการสอบวัดมาตรวจให้คะแนนก่อนนำไปวิเคราะห์คุณภาพ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

4.1 การหาความตรงเชิงเนื้อหา ของแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่พึงประสงค์ โดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้องของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (Item Objective Congruency : IOC) ใช้สูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC = ดัชนีความสอดคล้อง
 $\sum R$ = คะแนนความคิดเห็นรวมของผู้เชี่ยวชาญ
 N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การพิจารณาความตรงใช้ค่าความสอดคล้องของความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ที่มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ .50 ถือว่าข้อความมีความตรง (วรรณดี แสงประทีปทอง 2544: 230)

4.2 การหาค่าความตรงเชิงโครงสร้าง ของแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่พึงประสงค์ โดยใช้เทคนิคกลุ่มรู้จัก ใช้สูตรดังนี้ (วรรณดี แสงประทีปทอง 2544: 232)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

$\bar{X}_H$ = ค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มสูง
 $\bar{X}_L$ = ค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มต่ำ
 S_H^2 = ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มสูง
 S_L^2 = ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มต่ำ
 n_H = จำนวนคนของกลุ่มสูง
 n_L = จำนวนคนของกลุ่มต่ำ

4.3 การหาค่าความเที่ยง ของแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่พึงประสงค์ โดยหาค่าความเที่ยง แบบความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ใช้สูตรดังนี้ (วรรณดี แสงประทีปทอง 2544: 239)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_x^2} \right]$$

เมื่อ α = ค่าความเที่ยง

k = จำนวนข้อคำถาม

$\sum s_i^2$ = ผลรวมความแปรปรวนของคะแนนรายข้อ

s_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวม

4.4 การหาค่าอำนาจจำแนก ของแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่พึงประสงค์ โดยใช้เทคนิค 25% ใช้สูตรดังนี้ (วรรณดี แสงประทีปทอง 2544: 245)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

$\bar{X}_H$ = ค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มสูง

$\bar{X}_L$ = ค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มต่ำ

S_H^2 = ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มสูง

S_L^2 = ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มต่ำ

n_H = จำนวนคนของกลุ่มสูง

n_L = จำนวนคนของกลุ่มต่ำ

บทที่ 4

ผลการพัฒนาแบบวัด

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่พึงประสงค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยพัฒนาแบบวัด โดยมี รายละเอียด ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนาแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่พึงประสงค์ ผู้วิจัยได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการพัฒนาแบบวัดไว้ 2 ข้อ คือ

1.1 เพื่อพัฒนาแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดจันทบุรี

1.2 เพื่อตรวจสอบคุณภาพแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดจันทบุรี

2. ศึกษาทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์คุณลักษณะของคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ผู้วิจัยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียน ตัวบ่งชี้มาตรฐานการศึกษา ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ทฤษฎีทางจริยธรรม วิธีการ สร้างแบบวัดด้านเจตพิสัย คุณธรรม จริยธรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดกรอบการ สร้างแบบวัด เขียนนิยามเชิงปฏิบัติการ และกำหนดตัวบ่งชี้

3. เขียนนิยามเชิงปฏิบัติการ และกำหนดตัวบ่งชี้ ผู้วิจัยรวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับ คุณลักษณะที่แสดงถึงคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 จังหวัดจันทบุรี ลักษณะตัวบ่งชี้ ที่ได้จากการศึกษาเอกสาร การสำรวจจากความคิดเห็นของ ครู นำมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ และคัดเลือกมาแล้วนำไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมในการนิยามตัวบ่งชี้ รายละเอียดแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 นิยามเชิงปฏิบัติการ และตัวบ่งชี้คุณลักษณะของคุณธรรม จริยธรรม
และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คุณลักษณะ	นิยามเชิงปฏิบัติการ	ตัวบ่งชี้
1. ความมี ระเบียบวินัย	การปกครองตนเองให้ปฏิบัติถูกต้องตาม จรรยาบรรณ ตามกฎ กติกา ข้อบังคับ คำสั่ง กฎหมาย ขนบธรรมเนียมประเพณี และศีลธรรมอันดีงาม ที่ได้กำหนดไว้เป็น แนวปฏิบัติของคนในสังคม เพื่อให้เกิด ความสุข และความเป็นระเบียบเรียบร้อย ของสังคม ทั้งการมีวินัยต่อตนเอง และ ต่อผู้อื่น	ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อตกลง ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎจราจร ปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี อันดีงาม การปฏิบัติตามหน้าที่ อดทนต่อการ ทำงาน/เรียน เคารพสิทธิของผู้อื่น
2. ความ รับผิดชอบ	การเอาใจใส่ต่อการเรียน และการทำงาน โดยไม่ละเลยทอดทิ้ง หลีกเลียง มุ่งมั่น ทำงานที่ได้รับมอบหมายและติดตาม ผลงานที่ได้กระทำลงไปเพื่อแก้ไขให้เป็น ผลสำเร็จที่ดีขึ้น ยอมรับในสิ่งที่ตนเอง กระทำลงไปทั้งในด้านดี และไม่ดี	ตรงต่อเวลา ปฏิบัติตามหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย ปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจ และ ไม่หลีกเลียง ยอมรับในการกระทำของตน ยอมรับในคำพูดของตน
3. ความ เสียสละ	การละความเห็นแก่ตัว รู้จักสละประโยชน์ ส่วนตัว บริจาคทรัพย์เงินทอง สิ่งของ เครื่องใช้ รวมทั้งการเสียสละแรงกาย แรงใจ เวลา สติปัญญา เพื่อประโยชน์ของ ผู้อื่นและส่วนรวม	บริจาคทรัพย์/ช่วยเหลือสาธารณะ ประโยชน์ สละเวลา ให้แก่การปฏิบัติงาน สละแรงกาย แรงใจ ให้แก่ การปฏิบัติงาน ช่วยเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ผู้อื่นตาม กำลังสติปัญญา สละประโยชน์ส่วนตัว

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

คุณลักษณะ	นิยามเชิงปฏิบัติการ	ตัวบ่งชี้
4. ความซื่อสัตย์	การประพฤติอย่างเหมาะสม และตรง ทั้งกาย วาจา ใจ ไม่คิดคด ไม่หลอกลวง ซื่อตรงต่อตนเอง หน้าที่การงาน แบบแผน กฎหมาย และความถูกต้องอันดีงาม ทำตามคำพูดโดยไม่เหลวไหล ทั้งต่อหน้า และลับหลัง	ไม่โกหก ไม่หลอกลวง และไม่ลักขโมย ทำตามคำพูด คำสัญญาที่ให้ไว้ ไม่เอาเวลาทำงานไปใช้ทำประโยชน์ส่วนตัว ไม่เอาของคนอื่นมาเป็นของตน ซื่อตรงต่อตนเอง / หน้าที่ ทั้งต่อหน้า และลับหลัง
5. ความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่	ความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข สบายอก สบายใจ ได้รับความสะดวก และพอใจ ไม่กังวล และปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์จากความลำบากใจทั้งหลาย ทั้งปวง เป็นผู้เสียสละ มีน้ำใจไมตรี รู้จักการให้อภัย ยินดีในความสำเร็จของผู้อื่นด้วยความจริงใจ	ช่วยเหลือ แบ่งปัน ผู้อื่น /ผู้ตกทุกข์/ ผู้อ่อนแอกว่า มีน้ำใจไมตรี รู้จักให้อภัย และเสียสละต่อผู้อื่น ไม่รังแกสัตว์ หรือผู้อ่อนแอกว่า ยินดีในความสุข และความสำเร็จของผู้อื่น ไม่คิดร้าย หรืออิจฉาริษยาผู้อื่น
6. ความประหยัด	การรู้จักใช้จ่ายอย่างเหมาะสม และ ไม่ฟุ่มเฟือย ใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็น ไม่ใช้จ่ายเกินฐานะ การซื้อหาสิ่งใดจะคำนึงถึงประโยชน์ที่ได้เป็นอันดับแรก ใช้จ่ายของ และทรัพย์สินอย่างคุ้มค่า รักษาถนอมของใช้ทั้งของตนเอง และส่วนรวม	วางแผนการใช้จ่าย และใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า รักษาสีของเครื่องใช้ และซ่อมแซมก่อนชำรุด ลดความฟุ่มเฟือยต่าง ๆ ประหยัดทรัพย์สินส่วนตัว/ ราชการ และสาธารณะ อดออม และใช้เวลาให้เกิดประโยชน์

4. กำหนดแผนผังการสร้างแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยใช้นิยามเชิงปฏิบัติการ และตัวบ่งชี้คุณลักษณะของคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มาเป็นแนวทางกำหนด โดยในขั้นตอนการสร้าง ได้สร้างข้อคำถามจำนวน 90 ข้อ

เพื่อทดลองใช้ และคัดเลือกข้อที่คุณภาพสูง จัดทำเป็นฉบับจริงจำนวน 60 ข้อ รายละเอียด
 ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 แผนผังการสร้างแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

คุณลักษณะ	ตัวบ่งชี้	จำนวน ข้อคำถาม ที่พัฒนา แบบวัด	จำนวน ข้อคำถาม ที่ต้องการ ใช้จริง
1. ความมี ระเบียบวินัย	1) ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อตกลง	3	2
	2) ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎจรรยา	3	2
	3) ปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี อันดีงาม	3	2
	4) ปฏิบัติตามหน้าที่ อดทนต่อการทำงาน/เรียน	3	2
	5) เคารพสิทธิของผู้อื่น	3	2
	รวม	15	10
2. ความ รับผิดชอบ	1) ตรงต่อเวลา	3	2
	2) ปฏิบัติตามหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย	3	2
	3) ปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจ และไม่หลีกเลี่ยง	3	2
	4) ยอมรับในการกระทำของตน	3	2
	5) ยอมรับในคำพูดของตน	3	2
	รวม	15	10
3. ความ เสียสละ	1) บริจาคทรัพย์/ช่วยเหลือสาธารณประโยชน์	3	2
	2) สละเวลา ให้แก่การปฏิบัติงาน	3	2
	3) สละแรงกาย แรงใจ ให้แก่การปฏิบัติงาน	3	2
	4) ช่วยเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ผู้อื่นตามกำลังสติปัญญา	3	2
	5) สละประโยชน์ส่วนตัว	3	2
	รวม	15	10

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

คุณลักษณะ	ตัวบ่งชี้	จำนวน ข้อคำถาม ที่พัฒนา แบบวัด	จำนวน ข้อคำถาม ที่ต้องการ ใช้จริง
4. ความ ซื่อสัตย์	1) ไม่โกหก ไม่หลอกลวง และไม่ลักขโมย	3	2
	2) ทำตามคำพูด คำสัญญาที่ให้ไว้	3	2
	3) ไม่เอาเวลาทำงานไปใช้ทำประโยชน์ส่วนตัว	3	2
	4) ไม่เอาของคนอื่นมาเป็นของตน	3	2
	5) ซื่อตรงต่อตนเอง / หน้าที่ ทั้งต่อหน้า และลับหลัง	3	2
	รวม	15	10
5. ความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่	1) ช่วยเหลือ แบ่งปัน ผู้อื่น / ผู้ตกทุกข์/ผู้อ่อนแอกว่า	3	2
	2) มีน้ำใจไมตรี รู้จักให้อภัย และเสียสละต่อผู้อื่น	3	2
	3) ไม่รังแกสัตว์ หรือผู้อ่อนแอกว่า	3	2
	4) ยินดีในความสุข และความสำเร็จของผู้อื่น	3	2
	5) ไม่คิดร้าย หรืออิจฉาริษยาผู้อื่น	3	2
	รวม	15	10
6. ความ ประหยัด	1) วางแผนใช้จ่าย และใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า	3	2
	2) รักษาสิ่งของเครื่องใช้ และซ่อมแซมก่อนชำรุด	3	2
	3) ลดความฟุ่มเฟือยต่าง ๆ	3	2
	4) ประหยัดทรัพย์สินส่วนตัว/ ราชการ และสาธารณะ	3	2
	5) อุดหนุน และใช้เวลาให้เกิดประโยชน์	3	2
	รวม	15	10
	รวมทั้งสิ้น	90	60

5. เขียนข้อคำถามตามแผนผังการสร้างแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม
ที่พึงประสงค์ เป็นข้อคำถามเชิงสถานการณ์สมมติ โดยกำหนดเกณฑ์การตัดสินในการตอบ
ตามทฤษฎีของโคลเบอร์กเป็นหลัก และประยุกต์เข้ากับแนวของคณะกรรมการการศึกษาจริยธรรมไทย
ดังนี้ คือ

ระดับ 1 คือ ดีหรือเลวขึ้นอยู่กับตนเอง กลุ่มปฏิบัติ ทำให้กลุ่มชอบพอ และทำเพื่อผู้อื่นในวงแคบ

ระดับ 2 คือ ดีหรือเลวขึ้นอยู่กับการทำตามหน้าที่ กฎหมาย คำสั่ง และหลักศาสนา

ระดับ 3 คือ ดีหรือเลวขึ้นอยู่กับการทำตามสัญญาประชาคม และเห็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม

ระดับ 4 คือ ดีหรือเลวขึ้นอยู่กับมโนธรรมของตน ทำตามอุดมการณ์สากล ทำดีเพื่อความดี

ในการสร้างข้อคำถาม จำนวน 90 ข้อนั้น ผู้วิจัยได้นำรูปภาพมาประกอบข้อความเพื่อเสริมความเข้าใจ และเพื่อเร้าความสนใจของให้นักเรียนที่ตอบแบบวัด ไม่ให้เกิดอาการเบื่อหน่าย แล้วนำแบบวัดเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของตัวบ่งชี้กับข้อคำถาม ความชัดเจนของภาษาที่ใช้ และปรับแก้ไขข้อความที่ไม่ชัดเจนแล้วคัดเลือกข้อความมาจัดแบ่งเป็นแบบวัด 2 ฉบับๆ ละ 45 ข้อ เพื่อให้เหมาะสมกับเวลาที่ใช้ในการทดลองใช้แบบวัด

6. ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัด ผู้วิจัยสร้างข้อคำถามในแต่ละตัวบ่งชี้ และนำแบบวัดที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับตัวบ่งชี้ (รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ ดูในภาคผนวก ก) จากนั้นผู้วิจัยนำผลการลงความเห็นมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง พบว่าแบบวัดมีค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้อระหว่าง 0.14 - 1.00 รายละเอียดแสดงในตารางที่ 4.3 – 4.4

ตารางที่ 4.3 คำนีความสอดคล้องของข้อคำถามของแบบวัด ฉบับที่ 1

ข้อที่	ข้อความ	ค่าดัชนีความ สอดคล้อง
1	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความมีระเบียบวินัย คือ การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อตกลง	1
2	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความมีระเบียบวินัย คือ การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อตกลง	1
3	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความมีระเบียบวินัย คือ การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อตกลง	.71
4	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความมีระเบียบวินัย คือ การปฏิบัติตามกฎหมาย กฎจราจร	.71
5	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความมีระเบียบวินัย คือ การปฏิบัติตามกฎหมาย กฎจราจร	.57
6	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความมีระเบียบวินัย คือ การปฏิบัติตามหน้าที่ อดทนต่อการทำงาน/เรียน	.28
7	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความมีระเบียบวินัย คือ การปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม	.57
8	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความมีระเบียบวินัย คือ การปฏิบัติตามกฎหมาย กฎจราจร	1
9	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความรับผิดชอบ คือ การตรงต่อเวลา	.85
10	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความรับผิดชอบ คือ การปฏิบัติตามหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมาย	.85
11	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความรับผิดชอบ คือ การปฏิบัติตามหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมาย	.85
12	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความรับผิดชอบ คือ การตรงต่อเวลา	.85
13	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความรับผิดชอบ คือ การปฏิบัติตามหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมาย	1

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	ค่าดัชนีความ สอดคล้อง
14	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความรับผิดชอบ คือ การยอมรับในการกระทำของตน	.85
15	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความรับผิดชอบ คือ การปฏิบัติตามหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจ	.71
16	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเสียสละ คือ ยอมสละเวลาให้กับการปฏิบัติงาน	0.57
17	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเสียสละ คือ สละร่างกาย แรงใจ ให้แก่การปฏิบัติงาน	1
18	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเสียสละ คือ ยอมสละเวลาให้กับการปฏิบัติงาน	0.71
19	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเสียสละ คือ ยอมสละเวลาให้กับการปฏิบัติงาน	0.71
20	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเสียสละ คือ ช่วยเพิ่มพูนความรู้	0.85
21	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเสียสละ คือ การช่วยเหลืองานสาธารณะประโยชน์	1
22	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเสียสละ คือ ช่วยเพิ่มพูนความรู้	0.57
23	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเสียสละ คือ การช่วยเหลืองานสาธารณะประโยชน์	0.57
24	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความซื่อสัตย์ คือ ไม่เอาของคนอื่นมาเป็นของตน	1
25	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความซื่อสัตย์ คือ ซื่อตรงต่อหน้าที่ ทั้งต่อหน้า และลับหลัง	0.42
26	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความซื่อสัตย์ คือ ซื่อตรงต่อหน้าที่ ทั้งต่อหน้า และลับหลัง	1

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	ค่าดัชนีความ สอดคล้อง
27	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความซื่อสัตย์ คือ ไม่เอาของคนอื่นมาเป็นของตน	0.71
28	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความซื่อสัตย์ คือ ซื่อตรงต่อหน้าที่ ทั้งต่อหน้า และลับหลัง	1
29	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความซื่อสัตย์ คือ ไม่เอาเวลางานไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว	0.71
30	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความซื่อสัตย์ คือ ทำตามคำพูด คำสัญญาที่ให้ไว้	1
30	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คือ ช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปันผู้อื่น /ผู้ตกทุกข์/ผู้อ่อนแอ	1
32	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คือ มีน้ำใจไมตรี รู้จักให้อภัย และเสียสละต่อผู้อื่น	0.85
33	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คือ มีน้ำใจไมตรี รู้จักให้อภัย และเสียสละต่อผู้อื่น	1
34	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คือ ยินดีในความสุข และความสำเร็จของผู้อื่น	0.71
35	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คือ ไม่รังแกศัตรู หรือผู้อ่อนแอกว่า	0.71
36	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คือ ช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปันผู้อื่น /ผู้ตกทุกข์/ผู้อ่อนแอ	1
37	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คือ ไม่รังแกศัตรู หรือผู้อ่อนแอกว่า	0.57
38	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คือ ช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปันผู้อื่น /ผู้ตกทุกข์/ผู้อ่อนแอ	0.85

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	ค่าดัชนีความ สอดคล้อง
39	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความประหยัด คือ ลดความฟุ่มเฟือยต่าง ๆ	0.85
40	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความประหยัด คือ วางแผนการใช้จ่าย และใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า	0.71
41	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความประหยัด คือ อดออม และใช้เวลาให้เกิดประโยชน์	0.85
42	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความประหยัด คือ ประหยัดทรัพย์สินส่วนตัว/ราชการ/สาธารณะ	1
43	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความประหยัด คือ อดออม และใช้เวลาให้เกิดประโยชน์	0.71
44	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความประหยัด คือ อดออม และใช้เวลาให้เกิดประโยชน์	0.85
45	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความประหยัด คือ วางแผนการใช้จ่าย และใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า	0.85

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.28 - 1.00 มีข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ต่ำกว่า 0.50 อยู่จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 6 และข้อที่ 25 โดยมีข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องผ่านเกณฑ์ จำนวน 43 ข้อ

ตารางที่ 4.4 คำนีความสอดคล้องของข้อคำถามของแบบวัด ฉบับที่ 2

ข้อที่	ข้อความ	ค่าดัชนีความ สอดคล้อง
1	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความมีระเบียบวินัย คือ การปฏิบัติตามหน้าที่ อดทนต่อการทำงาน/เรียน	1
2	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความมีระเบียบวินัย คือ การเคารพสิทธิผู้อื่น	1
3	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความมีระเบียบวินัย คือ การปฏิบัติตามหน้าที่ อดทนต่อการทำงาน/เรียน	.71
4	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความมีระเบียบวินัย คือ การเคารพสิทธิผู้อื่น	1
5	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความมีระเบียบวินัย คือ การปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี	.85
6	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความมีระเบียบวินัย คือ การปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี	.85
7	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความมีระเบียบวินัย คือ การเคารพสิทธิผู้อื่น	1
8	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความรับผิดชอบ คือ การปฏิบัติตามหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจ	.85
9	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความรับผิดชอบ คือ การปฏิบัติตามหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจ	.85
10	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความรับผิดชอบ คือ การยอมรับในคำพูดของตน	.57
11	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความรับผิดชอบ คือ การยอมรับในการกระทำของตน	.71
12	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความรับผิดชอบ คือ การยอมรับในคำพูดของตน	.71
13	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความรับผิดชอบ คือ การยอมรับในการกระทำของตน	.71

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	ค่าดัชนีความสอดคล้อง
14	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความรับผิดชอบ คือ การยอมรับในคำพูดของตน	.85
15	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความรับผิดชอบ คือ การตรงต่อเวลา	1
16	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเสียสละ คือ สละประโยชน์ส่วนตัว	1
17	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเสียสละ คือ สละประโยชน์ส่วนตัว	0.14
18	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเสียสละ คือ สละร่างกาย แรงใจ ให้แก่การปฏิบัติงาน	0.85
19	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเสียสละ คือ ช่วยเพิ่มพูนความรู้	1
20	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเสียสละ คือ สละประโยชน์ส่วนตัว	0.85
21	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเสียสละ คือ สละร่างกาย แรงใจ ให้แก่การปฏิบัติงาน	1
22	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเสียสละ คือ ช่วยเหลืองานสาธารณะประโยชน์	1
23	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความซื่อสัตย์ คือ ไม่โกหก ไม่หลอกลวง	0.85
24	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความซื่อสัตย์ คือ ไม่ลักขโมย	0.85
25	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความซื่อสัตย์ คือ ซื่อตรงต่อหน้าที่ ทั้งต่อหน้า และลับหลัง	0.42
26	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความซื่อสัตย์ คือ ทำตามคำพูด คำสัญญาที่ให้ไว้	1

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	ค่าดัชนีความ สอดคล้อง
27	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความซื่อสัตย์ คือ ไม่เอาเวลาว่างไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว	1
28	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความซื่อสัตย์ คือ ไม่เอาของคนอื่นมาเป็นของตน	1
29	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความซื่อสัตย์ คือ ไม่โกหก ไม่หลอกลวง	1
30	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความซื่อสัตย์ คือ ไม่เอาเวลางานไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว	0.71
31	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเมตตา กรุณา เอื้อเพื่อเอื้อแม่ คือ ยินดีในความสุข และความสำเร็จของผู้อื่น	1
32	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเมตตา กรุณา เอื้อเพื่อเอื้อแม่ คือ ยินดีในความสุข และความสำเร็จของผู้อื่น	0.57
33	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเมตตา กรุณา เอื้อเพื่อเอื้อแม่ คือ มุ่งแก้ตัวหรือผู้อ่อนแอกว่า	1
34	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเมตตา กรุณา เอื้อเพื่อเอื้อแม่ คือ มีน้ำใจไมตรี รู้จักให้อภัย และเสียสละต่อผู้อื่น	0.85
35	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเมตตา กรุณา เอื้อเพื่อเอื้อแม่ คือ ไม่คิดร้าย อิจฉาริษยาผู้อื่น	0.85
36	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเมตตา กรุณา เอื้อเพื่อเอื้อแม่ คือ ไม่คิดร้าย อิจฉาริษยาผู้อื่น	1
37	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเมตตา กรุณา เอื้อเพื่อเอื้อแม่ คือ ไม่คิดร้าย อิจฉาริษยาผู้อื่น	0.85
38	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความประหยัด คือ ประหยัดทรัพย์สินส่วนตัว /ราชการ/สาธารณะ	0.85

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	ค่าดัชนีความ สอดคล้อง
39	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความประหยัด คือ ลดความฟุ่มเฟือยต่าง ๆ	0.71
40	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความประหยัด คือ รักษา สิ่งของ เครื่องใช้ ซ่อมแซมก่อนชำรุด	1
41	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความประหยัด คือ ประหยัดทรัพย์สินส่วนตัว /ราชการ/สาธารณะ	1
42	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความประหยัด คือ รักษา สิ่งของ เครื่องใช้ ซ่อมแซมก่อนชำรุด	0.57
43	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความประหยัด คือ ลดความฟุ่มเฟือยต่าง ๆ	0.42
44	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความประหยัด คือ วางแผนการใช้จ่าย และใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า	0.42
45	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความประหยัด คือ รักษา สิ่งของเครื่องใช้ ซ่อมแซมก่อนชำรุด	1

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.14 - 1.00 มี
ข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องไม่ถึงเกณฑ์คือ 0.50 ขึ้นไป อยู่จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 17 25
43 และ 44 โดยมีข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องผ่านเกณฑ์ จำนวน 41 ข้อ

จากการตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดทั้ง 2 ฉบับ พบว่าข้อคำถามมีค่า
ดัชนีความสอดคล้องต่ำ จำนวน 6 ข้อ ผู้วิจัยจึงได้ปรับแก้ข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำ
ทั้ง 6 ข้อ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง ผลการพิจารณาปรากฏดังตารางที่ 4.5 – 4.6
(รายละเอียด ดูในภาคผนวก ง)

ตารางที่ 4.5 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดฉบับที่ 1 ที่ปรับแก้แล้ว

ข้อที่	ข้อความ	ค่าดัชนีความ สอดคล้อง
6	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความมีระเบียบวินัย คือ ปฏิบัติตามหน้าที่ อดทนต่อการทำงาน/เรียน	0.85
25	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความรับผิดชอบ คือ ชื่อตรงต่อหน้าที่ ทั้งต่อหน้า และลับหลัง	0.85

ตารางที่ 4.6 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดฉบับที่ 2 ที่ปรับแก้แล้ว

ข้อที่	ข้อความ	ค่าดัชนีความ สอดคล้อง
17	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเสียสละ คือ สละประโยชน์ส่วนตัว	0.71
25	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความซื่อสัตย์ คือ ชื่อตรงต่อหน้าที่ ทั้งต่อหน้า และลับหลัง	1
43	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความประหยัด คือ ลดความฟุ่มเฟือยต่าง ๆ	1
44	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความประหยัด คือ วางแผนการใช้จ่าย และใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า	1

จากตารางที่ 4.5 และ 4.6 พบว่า ข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.71 - 1.00 แสดงว่าข้อคำถามที่นำไปปรับแก้ไขทุกข้อมีความตรงตามเกณฑ์

7. ตรวจสอบค่าอำนาจจำแนกของแบบวัด ผู้วิจัยนำแบบวัดไปทดลองใช้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ฉบับละ 300 คน เพื่อตรวจสอบค่าอำนาจจำแนก โดยใช้เทคนิค 25 % โดยพิจารณาคัดเลือกข้อคำถามที่มีนัยสำคัญทางสถิติไว้ และตัดข้อคำถามที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติออก ผลการพิจารณาปรากฏดังตารางที่ 4.7 - 4.8

ตารางที่ 4.7 ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ฉบับที่ 1

ข้อ	คุณลักษณะ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการพิจารณา
		$\bar{x}$	S ²	$\bar{x}$	S ²		
1	ความมีระเบียบวินัย	3.72	0.47	2.80	1.22	2.81*	คัดเลือกไว้
2	ความมีระเบียบวินัย	3.76	0.40	3.56	0.60	1.75*	คัดเลือกไว้
3	ความมีระเบียบวินัย	3.24	0.97	2.61	1.46	3.57*	คัดเลือกไว้
4	ความมีระเบียบวินัย	3.08	0.62	2.21	0.98	1.65	ตัดออก
5	ความมีระเบียบวินัย	2.80	0.46	2.36	1.21	2.97*	คัดเลือกไว้
6	ความมีระเบียบวินัย	3.47	0.85	2.69	1.49	4.45*	คัดเลือกไว้
7	ความมีระเบียบวินัย	3.72	0.50	3.47	0.93	1.87*	คัดเลือกไว้
8	ความมีระเบียบวินัย	3.05	0.73	2.31	1.19	4.77*	คัดเลือกไว้
9	ความรับผิดชอบ	3.24	0.97	2.43	1.03	5.12*	คัดเลือกไว้
10	ความรับผิดชอบ	3.29	0.51	2.53	1.28	5.00*	คัดเลือกไว้
11	ความรับผิดชอบ	2.53	0.90	2.21	1.09	1.98*	คัดเลือกไว้
12	ความรับผิดชอบ	2.28	0.39	2.33	1.06	0.36	ตัดออก
13	ความรับผิดชอบ	3.04	0.42	2.63	1.18	2.91*	คัดเลือกไว้
14	ความรับผิดชอบ	3.75	0.68	2.68	1.36	6.52*	คัดเลือกไว้
15	ความรับผิดชอบ	3.29	0.83	2.44	0.98	5.48*	คัดเลือกไว้
16	ความเสียสละ	3.49	0.63	2.53	1.36	5.96*	คัดเลือกไว้
17	ความเสียสละ	2.75	0.41	2.51	1.23	1.66	ตัดออก
18	ความเสียสละ	3.59	0.71	3.25	1.00	2.23*	คัดเลือกไว้
19	ความเสียสละ	2.65	0.80	2.56	1.25	0.55	ตัดออก
20	ความเสียสละ	3.04	1.31	2.76	1.05	1.59	ตัดออก
21	ความเสียสละ	3.64	0.58	2.84	1.35	4.96*	คัดเลือกไว้
22	ความเสียสละ	3.29	0.72	2.85	1.45	2.63*	คัดเลือกไว้
23	ความเสียสละ	3.80	0.16	2.97	1.19	6.38*	คัดเลือกไว้
24	ความซื่อสัตย์	3.68	0.30	3.11	1.18	4.13*	คัดเลือกไว้
25	ความซื่อสัตย์	3.40	0.73	2.61	1.05	5.20*	คัดเลือกไว้

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ข้อ	คุณลักษณะ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการพิจารณา
		$\bar{x}$	S ²	$\bar{x}$	S ²		
26	ความซื่อสัตย์	3.83	0.33	3.45	0.68	3.25*	คัดเลือกไว้
27	ความซื่อสัตย์	3.73	0.39	3.19	1.18	3.72*	คัดเลือกไว้
28	ความซื่อสัตย์	3.31	0.86	2.71	1.51	3.41*	คัดเลือกไว้
29	ความซื่อสัตย์	3.35	0.82	2.73	1.39	3.65*	คัดเลือกไว้
30	ความซื่อสัตย์	2.99	1.26	2.20	1.11	4.56*	คัดเลือกไว้
31	ความเมตตา กรุณา	2.97	1.08	2.25	0.95	4.47*	คัดเลือกไว้
32	ความเมตตา กรุณา	2.29	0.53	2.75	1.11	-3.17	ตัดออก
33	ความเมตตา กรุณา	3.05	0.89	2.29	0.75	5.24*	คัดเลือกไว้
34	ความมีเมตตา กรุณา	2.57	1.33	2.25	1.16	1.79*	คัดเลือกไว้
35	ความเมตตา กรุณา	2.79	0.85	2.25	1.03	5.98*	คัดเลือกไว้
36	ความเมตตา กรุณา	3.24	1.13	2.39	1.29	4.75*	คัดเลือกไว้
37	ความเมตตา กรุณา	3.51	0.63	2.63	1.35	5.46*	คัดเลือกไว้
38	ความเมตตา กรุณา	3.93	0.06	3.75	0.46	2.44*	คัดเลือกไว้
39	ความประหยัด	3.16	0.95	2.97	0.97	1.23	ตัดออก
40	ความประหยัด	3.03	1.27	2.39	1.56	3.36*	คัดเลือกไว้
41	ความประหยัด	2.04	1.28	2.31	1.43	-1.42	ตัดออก
42	ความประหยัด	3.24	0.56	3.04	1.23	1.32	ตัดออก
43	ความประหยัด	3.40	0.84	2.63	1.18	4.78*	คัดเลือกไว้
44	ความประหยัด	3.40	0.89	2.55	1.25	5.18*	คัดเลือกไว้
45	ความประหยัด	3.39	0.48	2.41	1.00	6.88*	คัดเลือกไว้

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.7 แบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ฉบับที่ 1 จำนวน 45 ข้อ สามารถจำแนกผู้ตอบได้ จำนวน 36 ข้อ จำแนกเป็น ด้านความมีระเบียบวินัย จำนวน 7 ข้อ ด้านความรับผิดชอบ จำนวน 6 ข้อ ด้านความเสียสละ จำนวน 5 ข้อ ด้านความซื่อสัตย์

จำนวน 7 ข้อ ด้านความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ จำนวน 7 ข้อ และด้านความประหยัด จำนวน 4 ข้อ จำแนกไม่ได้ จำนวน 9 ข้อ ได้แก่ ข้อ 4 12 17 19 20 32 39 41 และ 42

ตารางที่ 4.8 ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ฉบับที่ 2

ข้อ	คุณลักษณะ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการพิจารณา
		$\bar{x}$	S ²	$\bar{x}$	S ²		
1	ความมีระเบียบวินัย	3.23	1.07	2.29	1.43	5.16*	คัดเลือกไว้
2	ความมีระเบียบวินัย	3.97	0.03	3.40	0.92	5.18*	คัดเลือกไว้
3	ความมีระเบียบวินัย	3.84	0.19	3.57	0.71	2.57*	คัดเลือกไว้
4	ความมีระเบียบวินัย	2.41	0.73	2.19	1.29	1.36	ตัดออก
5	ความมีระเบียบวินัย	3.79	0.33	3.16	1.30	4.34*	คัดเลือกไว้
6	ความมีระเบียบวินัย	3.32	0.79	2.43	1.36	5.32*	คัดเลือกไว้
7	ความมีระเบียบวินัย	2.96	0.98	2.63	1.37	1.87*	คัดเลือกไว้
8	ความรับผิดชอบ	2.89	1.45	2.63	1.32	1.37	ตัดออก
9	ความรับผิดชอบ	3.25	0.49	2.43	1.41	5.29*	คัดเลือกไว้
10	ความรับผิดชอบ	3.51	0.74	2.49	1.39	6.21*	คัดเลือกไว้
11	ความรับผิดชอบ	3.68	0.57	3.43	0.87	1.87*	คัดเลือกไว้
12	ความรับผิดชอบ	3.19	0.78	2.97	1.46	1.24	ตัดออก
13	ความรับผิดชอบ	3.41	0.84	2.96	1.53	2.56*	คัดเลือกไว้
14	ความรับผิดชอบ	2.92	1.05	2.55	1.39	2.06*	คัดเลือกไว้
15	ความรับผิดชอบ	3.17	0.87	2.73	1.41	2.59*	คัดเลือกไว้
16	ความเสียสละ	3.85	0.37	3.16	1.35	4.66*	คัดเลือกไว้
17	ความเสียสละ	3.33	0.33	3.01	1.42	2.16*	คัดเลือกไว้
18	ความเสียสละ	2.93	1.58	2.27	1.33	3.38*	คัดเลือกไว้
19	ความเสียสละ	3.08	0.43	2.29	1.26	5.44*	คัดเลือกไว้
20	ความเสียสละ	3.95	0.08	3.08	1.21	6.69*	คัดเลือกไว้
21	ความเสียสละ	3.93	0.06	3.16	1.16	5.77*	คัดเลือกไว้
22	ความเสียสละ	2.56	0.90	2.01	1.09	3.41*	คัดเลือกไว้

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ข้อ	คุณลักษณะ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการพิจารณา
		$\bar{x}$	S ²	$\bar{x}$	S ²		
23	ความซื่อสัตย์	3.69	0.49	3.11	1.31	3.74*	คัดเลือกไว้
24	ความซื่อสัตย์	3.59	0.57	3.25	1.08	2.28*	คัดเลือกไว้
25	ความซื่อสัตย์	3.35	0.82	3.04	1.36	1.86*	คัดเลือกไว้
26	ความซื่อสัตย์	3.33	0.90	2.25	1.33	6.35*	คัดเลือกไว้
27	ความซื่อสัตย์	3.97	0.05	3.61	0.73	3.37*	คัดเลือกไว้
28	ความซื่อสัตย์	3.76	0.43	3.41	0.87	2.78*	คัดเลือกไว้
29	ความซื่อสัตย์	3.39	1.19	2.51	1.17	5.08*	คัดเลือกไว้
30	ความซื่อสัตย์	3.41	0.79	2.47	1.31	5.73*	คัดเลือกไว้
31	ความเมตตา กรุณา	3.35	0.58	3.07	1.23	1.84*	คัดเลือกไว้
32	ความเมตตา กรุณา	3.91	0.17	3.04	1.39	6.17*	คัดเลือกไว้
33	ความเมตตา กรุณา	3.73	0.25	3.15	1.21	4.20*	คัดเลือกไว้
34	ความเมตตา กรุณา	3.80	0.24	2.99	1.34	5.74*	คัดเลือกไว้
35	ความเมตตา กรุณา	3.43	0.33	3.13	1.41	1.96*	คัดเลือกไว้
36	ความเมตตา กรุณา	2.71	0.64	2.29	1.37	2.60*	คัดเลือกไว้
37	ความเมตตา กรุณา	3.17	0.60	2.28	1.15	5.85*	คัดเลือกไว้
38	ความประหยัด	3.63	0.48	2.99	1.20	4.32*	คัดเลือกไว้
39	ความประหยัด	3.43	0.49	3.00	1.32	2.83*	คัดเลือกไว้
40	ความประหยัด	2.84	1.00	2.12	0.94	4.55*	คัดเลือกไว้
41	ความประหยัด	3.23	0.58	2.89	1.45	2.05*	คัดเลือกไว้
42	ความประหยัด	3.01	0.96	2.69	1.51	1.79*	คัดเลือกไว้
43	ความประหยัด	3.27	0.47	2.77	1.50	3.11*	คัดเลือกไว้
44	ความประหยัด	3.59	0.73	2.83	1.36	4.63*	คัดเลือกไว้
45	ความประหยัด	3.35	0.77	2.79	1.22	3.48*	คัดเลือกไว้

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.8 แบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ฉบับที่ 2 จำนวน 45 ข้อ สามารถจำแนกผู้ตอบได้ จำนวน 42 ข้อ จำแนกเป็นด้านความมีระเบียบวินัย จำนวน 6 ข้อ ความรับผิดชอบ จำนวน 6 ข้อ ด้านความเสียสละ จำนวน 7 ข้อ ด้านความซื่อสัตย์ จำนวน 8 ข้อ ด้านความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ จำนวน 7 ข้อ และความประหยัด จำนวน 8 ข้อ จำแนกไม่ได้ จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ ข้อ 4 8 และ 12

8. ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง ผู้วิจัยได้นำแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มาพิจารณาผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก เพื่อคัดเลือกข้อคำถามที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในแต่ละพฤติกรรมตัวบ่งชี้ ให้เหลือคุณลักษณะด้านละ 10 ข้อ และจัดเป็นแบบวัดฉบับเดียว ผลปรากฏดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 จำนวนข้อคำถามของแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่พึงประสงค์ จำแนกตามคุณลักษณะ

คุณลักษณะ	จำนวนข้อ
1. ความมีระเบียบวินัย	10
2. ความรับผิดชอบ	10
3. ความเสียสละ	10
4. ความซื่อสัตย์	10
5. ความเมตตา กรุณา	10
6. ความประหยัด	10
รวม	60

จากนั้นนำแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ซึ่งมีจำนวนข้อคำถามตามคุณลักษณะด้านละ 10 ข้อ จัดเป็นแบบวัดฉบับเดียวจำนวน 60 ข้อ แล้วนำไปทดลองใช้เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง โดยใช้เทคนิคกลุ่มรู้จัก คือ ใช้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์สูง จำนวน 100 คน และกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ต่ำ จำนวน 100 คน รวมใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยให้ครูประจำชั้น และครูประจำวิชาพุทธศาสนาพิจารณานักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างว่านักเรียนคนใดอยู่กลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำ นำผลจากการทดลองใช้แบบวัดมาวิเคราะห์โดยใช้การทดสอบค่าที ได้ผลการทดลองปรากฏดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม
ที่พึงประสงค์

ข้อ	คุณลักษณะ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการพิจารณา
		$\bar{x}$	S ²	$\bar{x}$	S ²		
1	ความมีระเบียบวินัย	3.39	0.56	2.19	0.94	9.84*	ตัดเลือกไว้
2	ความมีระเบียบวินัย	3.22	0.90	2.12	0.89	8.21*	ตัดเลือกไว้
3	ความมีระเบียบวินัย	3.35	0.59	2.20	0.95	9.43*	ตัดเลือกไว้
4	ความมีระเบียบวินัย	3.49	0.62	2.13	1.00	10.79*	ตัดเลือกไว้
5	ความมีระเบียบวินัย	3.36	0.72	2.10	1.04	9.40*	ตัดเลือกไว้
6	ความมีระเบียบวินัย	3.45	0.57	2.15	0.96	8.17*	ตัดเลือกไว้
7	ความมีระเบียบวินัย	3.25	0.80	2.10	0.84	9.13*	ตัดเลือกไว้
8	ความมีระเบียบวินัย	3.41	0.41	2.24	0.75	10.64*	ตัดเลือกไว้
9	ความมีระเบียบวินัย	3.34	0.91	2.18	0.84	8.92*	ตัดเลือกไว้
10	ความมีระเบียบวินัย	3.39	0.66	2.20	1.09	8.88*	ตัดเลือกไว้
11	ความรับผิดชอบ	3.09	0.69	2.18	0.71	7.71*	ตัดเลือกไว้
12	ความรับผิดชอบ	3.48	0.64	2.08	0.96	12.62*	ตัดเลือกไว้
13	ความรับผิดชอบ	3.31	0.58	2.10	0.84	7.23*	ตัดเลือกไว้
14	ความรับผิดชอบ	3.30	0.76	2.03	0.94	9.77*	ตัดเลือกไว้
15	ความรับผิดชอบ	3.14	0.95	2.05	0.78	8.38*	ตัดเลือกไว้
16	ความรับผิดชอบ	3.18	0.71	2.11	0.81	8.77*	ตัดเลือกไว้
17	ความรับผิดชอบ	3.45	0.61	2.06	1.07	10.69*	ตัดเลือกไว้
18	ความรับผิดชอบ	3.34	0.59	2.00	0.97	7.10*	ตัดเลือกไว้
19	ความรับผิดชอบ	3.35	0.61	2.14	0.95	9.60*	ตัดเลือกไว้
20	ความรับผิดชอบ	3.11	0.66	1.99	0.70	12.54*	ตัดเลือกไว้
21	ความเสียสละ	3.31	0.64	2.03	0.92	9.44*	ตัดเลือกไว้
22	ความเสียสละ	3.13	0.90	2.01	0.92	7.02*	ตัดเลือกไว้
23	ความเสียสละ	3.40	0.57	2.15	1.02	9.92*	ตัดเลือกไว้
24	ความเสียสละ	3.31	0.64	2.10	1.00	9.60*	ตัดเลือกไว้
25	ความเสียสละ	3.49	0.62	2.21	1.02	10.16*	ตัดเลือกไว้

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ข้อ	คุณลักษณะ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการพิจารณา
		$\bar{x}$	S ²	$\bar{x}$	S ²		
26	ความเสียดสี	3.26	0.58	2.01	0.82	12.37*	คัดเลือกไว้
27	ความเสียดสี	3.31	0.62	2.12	0.85	9.75*	คัดเลือกไว้
28	ความเสียดสี	3.38	0.62	2.06	0.99	6.84*	คัดเลือกไว้
29	ความเสียดสี	3.43	0.37	2.14	1.19	8.07*	คัดเลือกไว้
30	ความเสียดสี	3.52	0.56	2.14	0.97	11.31*	คัดเลือกไว้
31	ความซื่อสัตย์	3.27	0.72	2.16	1.07	8.28*	คัดเลือกไว้
32	ความซื่อสัตย์	3.44	0.63	2.11	0.95	10.56*	คัดเลือกไว้
33	ความซื่อสัตย์	3.52	0.49	2.03	0.90	8.92*	คัดเลือกไว้
34	ความซื่อสัตย์	3.31	0.62	2.15	0.98	9.21*	คัดเลือกไว้
35	ความซื่อสัตย์	3.46	0.61	2.23	1.05	8.72*	คัดเลือกไว้
36	ความซื่อสัตย์	3.24	0.83	2.04	0.85	9.23*	คัดเลือกไว้
37	ความซื่อสัตย์	3.47	0.57	2.15	0.90	10.82*	คัดเลือกไว้
38	ความซื่อสัตย์	3.48	0.60	2.12	1.08	9.02*	คัดเลือกไว้
39	ความซื่อสัตย์	3.43	0.47	2.23	0.95	10.17*	คัดเลือกไว้
40	ความซื่อสัตย์	3.49	0.68	2.09	0.93	12.29*	คัดเลือกไว้
41	ความเมตตา กรุณา	3.18	0.88	2.07	0.95	8.28*	คัดเลือกไว้
42	ความเมตตา กรุณา	3.40	0.57	2.17	0.93	10.08*	คัดเลือกไว้
43	ความเมตตา กรุณา	3.26	0.72	1.99	0.92	7.91*	คัดเลือกไว้
44	ความเมตตา กรุณา	3.31	0.72	2.21	1.04	8.21*	คัดเลือกไว้
45	ความเมตตา กรุณา	3.29	0.73	2.06	0.97	9.46*	คัดเลือกไว้
46	ความเมตตา กรุณา	3.18	0.88	2.09	1.07	7.90*	คัดเลือกไว้
47	ความเมตตา กรุณา	3.13	0.78	2.09	0.87	10.15*	คัดเลือกไว้
48	ความเมตตา กรุณา	3.38	0.54	2.07	1.04	7.95*	คัดเลือกไว้
49	ความเมตตา กรุณา	3.30	0.74	2.09	0.93	9.31*	คัดเลือกไว้
50	ความเมตตา กรุณา	3.48	0.49	2.22	1.04	9.28*	คัดเลือกไว้

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ข้อ	คุณลักษณะ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการพิจารณา
		$\bar{x}$	S ²	$\bar{x}$	S ²		
51	ความประหยัด	3.53	0.53	2.02	0.95	12.38*	คัดเลือกไว้
52	ความประหยัด	3.22	0.82	2.07	0.95	8.58*	คัดเลือกไว้
53	ความประหยัด	3.49	0.62	2.12	1.04	10.54*	คัดเลือกไว้
54	ความประหยัด	3.48	0.64	2.01	0.84	12.05*	คัดเลือกไว้
55	ความประหยัด	3.27	0.72	2.17	0.97	8.46*	คัดเลือกไว้
56	ความประหยัด	3.54	0.53	2.11	0.85	12.12*	คัดเลือกไว้
57	ความประหยัด	3.23	0.76	2.14	0.99	8.13*	คัดเลือกไว้
58	ความประหยัด	3.44	0.63	2.20	1.33	8.79*	คัดเลือกไว้
59	ความประหยัด	3.37	0.76	2.10	0.92	9.77*	คัดเลือกไว้
60	ความประหยัด	3.22	0.82	2.07	0.97	8.58*	คัดเลือกไว้

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.10 แบบวัดคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ จำนวน 60 ข้อ สามารถจำแนกนักเรียนกลุ่มที่มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์สูง และต่ำได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกข้อ

9. ตรวจสอบความเที่ยง ผู้วิจัยนำแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ที่ผ่านการตรวจสอบความตรงแล้ว และมีค่าความตรงสูง จำนวน 60 ข้อ นำไปทดลองใช้ กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน ใช้เวลาทดลองใช้ครั้งนี้ 60 นาที ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความเที่ยงของแบบวัด แบบความคงที่ภายใน (Internal consistency) ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach'alpha coefficient) ผลปรากฏดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4. 11 ค่าความเที่ยง ของแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ จำแนกเป็นรายด้าน และรวมทั้งฉบับ

คุณลักษณะ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนข้อ	ค่าความเที่ยง
ความมีระเบียบวินัย	200	10	0.94
ความรับผิดชอบ	200	10	0.84
ความเสียสละ	200	10	0.87
ความซื่อสัตย์	200	10	0.96
ความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	200	10	0.94
ความประหยัด	200	10	0.92
รวมทั้งฉบับ	200	60	0.94

จากตารางที่ 4.11 ค่าความเที่ยงของแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ จำแนกเป็นรายด้านได้ค่าความเที่ยงคือ ด้านความมีระเบียบวินัย 0.94 ด้านความรับผิดชอบ 0.84 ด้านความเสียสละ 0.87 ด้านความซื่อสัตย์ 0.96 ด้านความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ 0.94 ด้านความประหยัด 0.92 และค่าความเที่ยงรวมทั้งฉบับ 0.94

10. สร้างเกณฑ์การแปลความหมายคะแนนแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดจันทบุรี

จากเกณฑ์การให้คะแนนการตอบแบบวัด ซึ่งมี 4 ค่า ดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4. 12 เกณฑ์การให้คะแนนของแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

เกณฑ์การให้คะแนน	ความหมาย
1	ดีหรือเลวขึ้นอยู่กับตนเอง กลุ่มปฏิบัติ ทำให้กลุ่มชอบพอ และทำเพื่อผู้อื่นในวงแคบ
2	ดีหรือเลวขึ้นอยู่กับการทำตามหน้าที่ กฎหมาย คำสั่ง และหลักศาสนา
3	ดีหรือเลวขึ้นอยู่กับการทำตามสัญญาประชาคม และเห็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม
4	ดีหรือเลวขึ้นอยู่กับมโนธรรมของตน ทำตามอุดมการณ์สากล ทำดีเพื่อความดี

สร้างเกณฑ์การแปลผลคะแนน โดยใช้หลักการทางคณิตศาสตร์ในเรื่องขอบเขตของค่าคะแนน เช่น 2 มีขอบเขตของคะแนนเป็น 1.50 – 2.50 ดังนั้นได้ขอบเขตของคะแนนแต่ละค่าดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 ขอบเขตของคะแนนแต่ละค่า

คะแนน	ขอบเขตของคะแนน
1	0.50 – 1.50
2	1.50 – 2.50
3	2.50 – 3.50
4	3.50 – 4.50

จากแบบวัด คะแนนที่ได้จากแบบวัดมีค่าที่เป็นไปได้ต่ำสุด คือ 60 คะแนน (ได้ 1 คะแนนทุกข้อ จากข้อคำถามทั้งหมดจำนวน 60 ข้อ) และสูงสุด คือ 240 คะแนน (ได้ 4 คะแนนทุกข้อ จากข้อคำถามทั้งหมดจำนวน 60 ข้อ) ดังนั้น เมื่อคิดคะแนนรวมทั้งฉบับของแบบวัด คะแนนจุดตัดที่ 1.50 จากคะแนนเต็ม 4 จะตรงกับคะแนน 90 จาก 240 คะแนน และในทำนองเดียวกันจุดตัดที่ 2.50 และ 3.50 จะตรงกับคะแนน 150 และ 210 คะแนนตามลำดับ

ดังนั้นเกณฑ์การแปลความหมายคะแนนรวมที่ได้จากแบบวัดเป็นดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม
ที่พึงประสงค์

คะแนน	ระดับคุณภาพ	ความหมาย
60 – 90	1	ดีหรือเลวขึ้นอยู่กับตนเอง กลุ่มปฏิบัติ ทำให้กลุ่มชอบพอ และทำเพื่อผู้อื่นในวงแคบ
91 – 150	2	ดีหรือเลวขึ้นอยู่กับการทำตามหน้าที่ กฎหมาย คำสั่ง และ หลักศาสนา
151 – 210	3	ดีหรือเลวขึ้นอยู่กับการทำตามสัญญาประชาคม และ เห็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม
211 – 240	4	ดีหรือเลวขึ้นอยู่กับมโนธรรมของตน ทำตามอุดมการณ์ สากล ทำดีเพื่อความดี

11. จัดทำแบบวัดฉบับสมบูรณ์ และจัดทำคู่มือการใช้แบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และ
ค่านิยมที่พึงประสงค์ (รายละเอียดในภาคผนวก ก) ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

- 11.1 ความหมายของคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
- 11.2 จุดมุ่งหมายของการสร้างแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม
ที่พึงประสงค์
- 11.3 โครงสร้างของแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
- 11.4 คุณภาพของแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
- 11.5 วิธีการนำแบบวัดไปใช้
- 11.6 วิธีการตรวจให้คะแนนและเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดจันทบุรี เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อพัฒนาแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดจันทบุรี

1.1.2 เพื่อตรวจสอบคุณภาพแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดจันทบุรี

1.2 วิธีดำเนินการพัฒนาแบบวัด

1.2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดจันทบุรี ในปีการศึกษา 2547 จำนวน 5,399 คน จาก 67 โรงเรียน

1.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดจันทบุรี ในปีการศึกษา 2547 จำนวน 900 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

1.2.3 เครื่องมือที่พัฒนาในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดจันทบุรี จำนวน 1 ฉบับ ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมดจำนวน 60 ข้อ จำแนกเป็น 6 ด้าน คือ ด้านวินัย 10 ข้อ ด้านความรับผิดชอบ 10 ข้อ ด้านความซื่อสัตย์ 10 ข้อ ด้านความเสียสละ 10 ข้อ ด้านความมีเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ 10 ข้อ และด้านความประหยัด 10 ข้อ

1.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ดำเนินการ ดังนี้

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือจากสาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับพฤติกรรมบ่งชี้คุณลักษณะของคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

2) การขออนุญาตทำวิจัยจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 และเขต 2 ขอความร่วมมือในการแจ้งขออนุญาตโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อกำหนดวันและเวลาในการนำแบบวัดไปทำการสอบวัด

1.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruency : IOC) จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

2) ตรวจสอบค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยใช้เทคนิค 25%

3) ตรวจสอบค่าความตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยใช้เทคนิคกลุ่มรูชด์

4) ตรวจสอบความเที่ยงของแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

1.3 ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ตามขั้นตอนการพัฒนาแบบวัด และได้แบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดจันทบุรี จำนวน 1 ฉบับ วัดคุณลักษณะ 6 ด้านๆ ละ 10 ข้อ ได้แก่ ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านความเสียสละ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และด้านความประหยัด โดยผลการตรวจสอบคุณภาพแบบวัดพบว่า

1.3.1 แบบวัดมีความตรงเชิงเนื้อหา โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.57 ถึง 1.00 และมีความตรงเชิงโครงสร้าง ซึ่งตรวจสอบโดยเทคนิคกลุ่มรูชด์ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3.2 แบบวัดมีความเที่ยงรวมทั้งฉบับ เท่ากับ 0.94 โดยมีความเที่ยงรายด้าน ได้แก่ ด้านความมีระเบียบวินัย เท่ากับ 0.94 ด้านความรับผิดชอบ เท่ากับ 0.84 ด้านความเสียสละ เท่ากับ 0.87 ด้านความซื่อสัตย์ เท่ากับ 0.96 ด้านความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เท่ากับ 0.94 ด้านความประหยัด เท่ากับ 0.92

1.3.3 แบบวัดมีอำนาจจำแนกทุกข้อ ซึ่งตรวจสอบโดยใช้เทคนิค 25 % ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

2. อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปราย ดังนี้ คือ

2.1 การสร้างแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

2.1.1 ขั้นการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดเป็นนิยาม และตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่ต้องการ นอกจากข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าเอกสารแล้ว การสำรวจข้อมูลจากความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ครูผู้สอน หรือนักการศึกษา ก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ทำให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำมากำหนดเป็นนิยาม และตัวบ่งชี้ได้อย่างหลากหลาย และตรงตามความต้องการอย่างแท้จริง

2.1.2 ขั้นการสร้างข้อคำถาม นอกจากมีสถานการณ์ที่เป็นข้อความแล้วให้นักเรียนเลือกปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว พบว่าการใช้ภาพที่เป็นรูปการ์ตูน จะช่วยในการสื่อความหมายของข้อคำถามข้อนั้นๆ สามารถกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็น และสร้างความสนใจ น่าติดตาม ช่วยเพิ่มความเข้าใจ ซึ่งทำให้นักเรียนอยากทำแบบวัด ข้อมูลที่ได้ ก็จะถูกต้องตรงกับความ เป็นจริงมากขึ้น

2.1.3 แบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ เหมาะกับการวัดนักเรียนที่เป็นกลุ่มใหญ่ และต้องการทราบผลโดยเร็ว ใช้ระยะเวลาไม่มาก ซึ่งถ้าครูนำแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ไปใช้ในชั้นเรียน ควรจะใช้การประเมินตามสภาพจริงประกอบด้วย จะทำให้สามารถวัดพฤติกรรมได้ชัดเจนมากขึ้น แต่อาจต้องใช้ระยะเวลาในการวัดที่ยาวนานขึ้น

2.2 การตรวจสอบคุณภาพ

2.2.1 ความตรงของแบบวัด

ผู้วิจัย พัฒนาแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดจันทบุรี จากตัวบ่งชี้คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการประเมินคุณภาพการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) โดยได้ดำเนินการตรวจสอบความตรง 2 วิธี เมื่อสร้างแบบวัดตามขั้นตอนการพัฒนาแบบวัดแล้ว ได้ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดโดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการสอนเรื่องคุณธรรม จริยธรรม และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผล ตรวจสอบผู้เชี่ยวชาญทั้ง 7 ท่าน มีความเห็นสอดคล้องกันว่าข้อคำถามในแบบวัด มีความสอดคล้องกับนิยามและตัวบ่งชี้ของคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ แสดงว่าแบบวัดที่พัฒนาขึ้นมีความตรง สามารถนำไปใช้ในการสอบวัดกับนักเรียนได้

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัด โดยใช้เทคนิคกลุ่มรู้ชัด เปรียบเทียบผลการตอบแบบวัดของนักเรียนที่มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์สูง กับนักเรียนที่มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ต่ำ พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงยืนยันได้ว่าแบบวัดที่พัฒนาขึ้นมีความตรง เหมาะสมที่จะนำไปใช้วัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดจันทบุรี

2.2.2 ความเที่ยงของแบบวัด

ผู้วิจัยตรวจสอบความเที่ยงของแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดจันทบุรี โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค โดยหาความเที่ยงของแบบวัดเป็นรายด้าน และรวมทั้งฉบับ ซึ่งสอดคล้องกับวิธีการหาค่าความเที่ยงของแบบทดสอบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมวิชามนุษย์กับการใช้เหตุผลและจริยธรรม ซึ่งสร้างโดย พรสวรรค์ พิมพะนิตย์ (2538: 167) สอดคล้องกับเครื่องมือวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขของ สุจิรา สุขสาร (2545: 68) สอดคล้องกับแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความใฝ่รู้ ที่มีคุณภาพสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดร้อยเอ็ด ของนรินทร์ ศรีสว่าง (2541: 70 –89) ที่หาความเที่ยงทั้งรายด้าน และรวมทั้งฉบับ ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค สรุปได้ว่าแบบวัดที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีความเที่ยง เหมาะสมที่จะนำไปใช้วัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดจันทบุรี

2.2.3 ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัด

ผู้วิจัยตรวจสอบอำนาจจำแนกของแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ที่พัฒนาขึ้น โดยใช้เทคนิค 25 % พบว่าข้อคำถามมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับมลิวัลย์ บำรุงการ ที่หาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดคุณธรรม 4 ประการ ตาม

พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2531 ด้วยเทคนิค 25 % (มลิวัลย์ บำรุงการ 2531: 55–56, 115–117) และสอดคล้องกับวิธีการหาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่เห็นแก่ตัวที่มีคุณภาพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดร้อยเอ็ด ที่สร้างโดยศุภวัฒน์ ดีสงคราม (2540: 103) และมีความสอดคล้องกับวิธีการหาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดคุณธรรมในการอยู่ร่วมกัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่สร้างโดยสุรดี อำนวยศิริสุข (2534: 95)

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อการนำแบบวัดไปใช้

3.1.1 การนำแบบวัดชุดนี้ไปใช้ควรศึกษารายละเอียดในคู่มือการใช้เครื่องมือให้เข้าใจ โดยเฉพาะเกณฑ์การแปลความหมายคะแนน

3.1.2 ครูผู้สอนที่ต้องการประเมินนักเรียนควรชี้แจงนักเรียนให้เข้าใจก่อนการประเมินเพื่อจะได้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

3.2.1 ควรพัฒนาแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม ในรูปแบบของการให้ปฏิบัติจริง เพื่อให้ได้ผลชัดเจนตามสภาพจริงมากยิ่งขึ้น

3.2.2 ควรมีการพัฒนาแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียนช่วงชั้นต่างๆ

3.2.3 ควรพัฒนาแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของสถานศึกษา

3.2.4 ควรพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะของคุณธรรม จริยธรรม ที่เกี่ยวข้องในสังคม ในด้านอื่นๆ

บรรณานุกรม

- กัลยา ศรีปาน “ศึกษาคณะกรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนบุญเลิศอนุสรณ์
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา” ปรินิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ 2542
(อัดสำเนา)
- การศาสนา กรม **ศีลธรรมและวัฒนธรรม** กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์การศาสนา 2521
- . **แนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย** กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์การศาสนา 2523
- การฝึกหัดครู กรม หน่วยศึกษานิเทศก์ **จริยธรรมของอาจารย์และนักศึกษาสังกัดสถานศึกษา
กรมการฝึกหัดครู** กรุงเทพมหานคร 2525
- กิริติ ศรีวิเชียร **การจัดจริยศึกษาในโรงเรียน** กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์การศาสนา 2524
- โกวิท ประวาลพุกษ์ และสมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์ **การประเมินในชั้นเรียน** พิมพ์ครั้งที่ 2
กรุงเทพมหานคร วัฒนาพานิช 2527
- โกศล มีคุณ **การวัดจริยธรรม** ราชบุรี วิทยาลัยครูบ้านจอมบึง 2533
- โกศล มีคุณ และณรงค์ เทียมเมฆ **ผลการฝึกใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่มีต่อจิตลักษณะและ
พฤติกรรมจริยธรรมของครู** สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ 2545
- คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ สำนักงาน **คู่มืออบรมวัฒนธรรมไทยระดับมัธยมศึกษา**
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2525
- . **วิทยากรกับการปลูกฝังและเสริมสร้างค่านิยม** พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว 2530
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงาน **บทบาทเรื่องจริยธรรมกับการศึกษา** กรุงเทพมหานคร
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2522
- . **ระบบการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา** กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์ชวนพิมพ์ 2540
- . **การวัดและประเมินผู้เรียน ด้านคุณธรรม จริยธรรม** กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2544
- คมกฤษ ใจคำป็น “การสร้างแบบวัดคุณธรรม จริยธรรมพื้นฐาน สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา
ตอนต้น” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและ
ประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2544

จรววยพร ธรณินทร์ “แนวการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา” *วารสารสุขศึกษาพลศึกษา และ*

สันตนาการ 8 (เมษายน 2525) หน้า 34 – 35

ชม ภูมิภาค *ชุดการศึกษาเพื่อคุณ* กรุงเทพมหานคร สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย 2525

ชัยณรงค์ ศรีสุข “คุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงปรารถนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ในสังกัดสำนักงานการศึกษาอำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย” *วิทยานิพนธ์*

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 2545

เชาว์ศิลป์ จินดาละออง “การวัดผลเพื่อประเมินคุณภาพคนเป็นจุดเริ่มของการปฏิรูปการศึกษา”

วารสารวิทยากร 100 (มกราคม 2545) หน้า 23

เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ *การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ* กรุงเทพมหานคร สำนักทดสอบทางการศึกษา

และจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร 2520

ชำเลื่อง วุฒิจันทร์ *หลักการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน* กรุงเทพมหานคร

โรงพิมพ์การศาสนา 2524

ชำนาญ นิสารัตน์ *แบบเรียนสังคมศึกษา ส543 ศีลธรรมชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย*

กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช 2521

ณรงค์ ศิลารัตน์ “ศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญ

ศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช” *วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต*

วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ 2544

ดวงเดือน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนิก *จริยธรรมของเยาวชนไทย* สถาบันวิจัย

พฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

โรงพิมพ์การศาสนา 2520

ดวงเดือน พันธมนาวิน *ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม การวิจัยและการพัฒนาบุคคล* พิมพ์ครั้งที่ 2

กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2539

_____ . *สรุปการประชุมเสวนา : การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในสังคมไทย*

หน้า 7-10 กรุงเทพมหานคร ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณภาพ

สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์กรมหาชน) พฤษภาคม 2548

ถนอมทรัพย์ มะลิซ้อน *การศึกษาเปรียบเทียบระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับ*

ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2

วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม 2544

ทงศักดิ์ อ่อนบิ่ง “มโนทัศน์ทางจริยธรรมในชีวิตประจำวันของเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
ในเขตการศึกษา 11 ปีการศึกษา 2528” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม 2529

ทวี บุญเกตุ **พ่อสอนลูก** กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์เฟื่องนคร 2515

ทวีศักดิ์ จงประดับเกียรติ “การสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความกตัญญูทวดเวที สำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2533 (อัคราณา)

ทิสนา แจมมณี **การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ**

กรุงเทพมหานคร สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ 2541
ทวดเวที พระ **พุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม** พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพมหานคร
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2532

นรินทร์ ศรีสว่าง “การสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความใฝ่รู้สำหรับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดร้อยเอ็ด” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 2541 (อัคราณา)

บัญญัติ วรรณบุตร “การสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาท สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2530 (อัคราณา)

บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ **เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย** พิมพ์ครั้งที่ 4
กรุงเทพมหานคร บี&บี พับพลีฉิ่ง 2537

ประภาศรี สีหอำไพ **พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม** กรุงเทพมหานคร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2535

ปรีชา ช่างขวัญอิน **หนังสือเรียนสังคมศึกษา รายวิชา ส 402 สังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ม.4)
ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524** กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์คุรุสภา 2532

_____ . **ปรัชญากรีก(แปล)** กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช 2514

พนม พงษ์ไพบูลย์ “บันทึกปลัดกระทรวงศึกษาธิการ” จาก

[http:// WWW.Moe.go.th/main2/load/data/book/Panom04.doc](http://WWW.Moe.go.th/main2/load/data/book/Panom04.doc).

[เข้าถึง 20 เมษายน 2547]

พนัส หันนาคินทร์ **หลักการบริหารโรงเรียน** กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช 2524

พยุงศักดิ์ สนเทศ “การปลูกฝังจริยธรรมและคุณธรรมในการสอนวิชาพลศึกษา”

สารพัฒนาหลักสูตร 66 (กันยายน 2530) หน้า 31 – 34

พุทธทาสภิกขุ *ศีลธรรมกับมนุษยโลก* กรุงเทพมหานคร ธรรมทานมูลนิธิ 2520

พรสวรรค์ พิมพะนิตย์ “การสร้างแบบทดสอบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมวิชามนุษย์กับการใช้เหตุผล
และจริยธรรม (มน 102) สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี” วิทยานิพนธ์ปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาสารคาม 2538 (อัคราเสนา)

พระราชวรมนี *คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนรุ่นใหม่* กรุงเทพมหานคร

โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2528

ไพรัชน์ เขียนวงศ์ พระมหา “พุทธจริยศาสตร์กับปัญหาความเป็นอัครนิคม” *วารสารพุทธศาสตร์*

ศึกษา 3, (1 มกราคม – เมษายน 2539) หน้า 59 - 78

มลิวัดย์ บำรุงการ “การสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรม 4 ประการ ตามพระบรมราโชวาทของ

รัชกาลที่ 9 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3” วิทยานิพนธ์

การศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2531

มิลินทร์ สำเภาเงิน “การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนจากการประเมิน

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 และ 2521” วิทยานิพนธ์

การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524

ยนต์ ชุ่มจิต *ความเป็นครู* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์โอเดียนสโตร์ 2531

_____ . *ปรัชญาและคุณธรรมสำหรับครู* โรงพิมพ์แพรววิทยา 2526

ราชวรมนี ประยูทธ ประยูตโต พระ, *พจนานุกรมพุทธศาสตร์* กรุงเทพมหานคร

โรงพิมพ์สมชายการพิมพ์ 2522

ราชบัณฑิตยสถาน *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542* กรุงเทพมหานคร

อักษรเจริญทัศน์ 2542

รุจิร ภู่อาระ *แบบเรียนแนวหน้าชุดพัฒนากระบวนการสร้างเสริมลักษณะนิสัย* พิมพ์ครั้งที่ 5

กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์ 2541

ล้วน สายยศ *การวัดด้านจิตพิสัย* กรุงเทพมหานคร สุวีริยาสาส์น 2543

วรศักดิ์ วรชโม *ครูกับศีลธรรม* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์สมชายการพิมพ์ 2522

วรรณดี แสงประทีปทอง “หน่วยที่ 5 การพัฒนาเครื่องมือ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมิน”

ใน *ประมวลสาระวิชาการประเมินและการจัดการโครงการประเมิน* หน้า 230-245

นนทบุรี สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2545

วสิน อินทสระ *จริยศาสตร์* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์บรรณาคาร 2518

วิเชียร พากเพียร “การสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านอิทธิบาท 4 สำหรับนักเรียนชั้นประถม

ศึกษาปีที่ 6” *ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*

ประสานมิตร 2531

วิชาการ กรม *แนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ศาสนา 2523

————— . *แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5* กรุงเทพมหานคร

โรงพิมพ์คุรุสภา 2524

————— . *คู่มือการสร้างเครื่องมือวัดคุณลักษณะ ด้านจิตพิสัย* กรุงเทพมหานคร

โรงพิมพ์คุรุสภา 2539

————— . *คู่มือการจัดกระบวนการเรียนรู้เรื่องพลเมือง - ศีลธรรมระดับมัธยมศึกษาตอนต้น*

กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา 2544

————— . *แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6* กรุงเทพมหานคร

โรงพิมพ์คุรุสภา 2526

วิทย์ วิศทเวทย์ *จริยธรรมในสังคมไทยในทัศนะของนักปรัชญา ในจริยธรรมกับการศึกษา*

กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2530

วิทย์ วิศทเวทย์ และเสถียรพงษ์ วรรณปก *หนังสือเรียนสังคมศึกษา รายวิชา ส 402 สังคมศึกษา*

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524

พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพมหานคร อักษรเจริญทัศน์ 2531

วินัยทิภา อินทรา “การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียน

ขยายโอกาส” *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา*

การศึกษาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2546

ศุภวัฒน์ ดีสงคราม “การสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่เห็นแก่ตัวสำหรับนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดร้อยเอ็ด” *วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต*

สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 2540 (อัคราณา)

ศึกษาธิการ กระทรวง *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย* พุทธศักราช 2540 กรุงเทพมหานคร

โรงพิมพ์กรมศาสนา 2540

- _____ . **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542** กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์พรทิพกราฟฟิค 2542
- สาโรช บัวศรี **สรุปคำบรรยายเรื่อง Moral Education** ฟายเคิ้ลตาแคปไปไทย กรุงเทพมหานคร
2524 (อัดสำเนา)
- _____ . **จริยธรรมศึกษา** กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา 2526
- สามัญศึกษา กรม **คู่มือการพัฒนาการเรียนการสอนตามหลักสูตร** กรุงเทพมหานคร
มิตรภาพการพิมพ์ และสติวิโอ 2535
- สงบ ลักษณะ “การศึกษาและพัฒนาจริยธรรมไทย” **การวัดผลการศึกษา 2**
(กันยายน – ธันวาคม 2524) หน้า 29-45
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ **ปรัชญาและคุณธรรมสำหรับครู** กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์อักษรบัณฑิต
2525
- สมบูรณ์ ชิตพงษ์ และสำเร็จ บุญเรืองรัตน์ **การวัดความถนัด** ไทยวัฒนาพานิช 2524
- สมคิด พรหมชัย และสุพักตร์ พิบูลย์ **การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา** นนทบุรี
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2544
- สมาน ชาลีเครือ “ความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมเชิงสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์” **ปริญญาณิพนธ์**
การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2535
- สิริรัตน์ วิภาสศิลป์ “หน่วยที่ 2 ปัญหาการประเมินทางการศึกษา” ใน **เอกสารการสอนชุดวิชา**
สัมมนาการประเมินการศึกษา หน้า 71 นนทบุรี สาขาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2545
- สุจิรา สุขसार “การพัฒนาเครื่องมือวัดคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข
ของนักเรียนตามมาตรฐานโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ พุทธศักราช 2541” **วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการ**
วัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ 2545
- สุชาติ วงศ์อารีย์ “การสร้างแบบสังเกตคุณธรรม จริยธรรมด้านความรับผิดชอบ ความมีวินัย
และความรับผิดชอบ” **วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2535
- สุชีพ ปุญญาณภาพ **หลักพุทธศาสนา** กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์กรมการศาสนา 2524

สุรดี อำนวยศิริสุข “การสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมในการอยู่ร่วมกัน สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2534

อักรอนงค์ ปราโมช ม.ล. “การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพในกรุงเทพมหานคร”
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2525 (อัดสำเนา)

Aiken, L.R. *Assessment of Personality*. Boston: Allyn and Bacon, 1989.

Brown, R. *Social Psychology*. New York: The Free Press, 1968.

Good, C.V. *Dictionary of Education*. New York: McGraw-Hill, 1973.

Holfman, M.L. Moral Development. In P. Mussen (Ed.) *Carmichael's Manual of Child
Psychology*. p.291 New York : Willey, 1970.

Kirby,R. and Radford, J. *Individual Differences. Bangay Suffoik* : the Chauer Dress,
p123-124, 1976.

Kohlberg, L. *Moral Stage and Moralization : The Cognitive Development Approach*. In T.
Likona (Ed.) *Moral Development and Behavior* p 4-5, 391 New York : Holt
Rinehart and Winston, 1976.

Nunnally, J.C. *Psychometric Theory*. New York : McGraw-Hill, p229, 1978.

Rokeach,M. *Beliefs, Attituds and Values* : A Theory of Organization and Change.
San Francisco : Jossey-Bass, p137, 1968.

Thorndike, E.L.and Barnhart C.L. *High School Dictionary*. Chicago : Scott Foresman,
1957.

Titus, H.H. *Ethics for Today*. New York: American Book , 1936.

Walter, M.L. and others. *The Holt Basic Dictionry of Amarica* New York : Holt Rinehart
And Winston, 1966.

Woodruff, A.D. The Role of Value in Human Behavior. *Journal of Social Psychology*.
36-37, 1952.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวัดผลการศึกษา

1. ชื่อ รองศาสตราจารย์ ดร.กานดา พูนลาภทวี
สถานที่ทำงาน สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
วุฒิการศึกษา Ph.D. (Quantitative Research , Evaluation , and Measurement in Education)
The Ohio State University
ประสบการณ์หรือความชำนาญ อาจารย์ผู้สอนวิชาการวิจัย และวัดผลการศึกษา
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
2. ชื่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธีรศักดิ์ อินทรมาตย์
สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
วุฒิการศึกษา ค.ม. (การวัดผลการศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ประสบการณ์หรือความชำนาญ อาจารย์ผู้สอนวิชาการวิจัยและวัดผลการศึกษา
ระดับปริญญาตรี และระดับบัณฑิตศึกษา และเป็นกรรมการวิทยานิพนธ์สาขาบริหารการศึกษา
และสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
3. ชื่อ นายวัฒน์ โปธิวาระ
สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2
วุฒิการศึกษา วท.ม. (พฤกษศาสตร์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ประสบการณ์หรือความชำนาญ ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2
ทำงานด้านนิเทศการสอน และการประเมินคุณภาพของโรงเรียน

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านคุณธรรม จริยธรรม

1. ชื่อ รองศาสตราจารย์เกษิณี ผลประพุดติ
สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
วุฒิการศึกษา ศศ.ม. (ศึกษาศาสตร์-การสอน) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ประสบการณ์หรือความชำนาญ อาจารย์สอนประจำคณะครุศาสตร์ และทำวิจัยด้านจริยธรรม

2. ชื่อ นางอาภากร วงศ์ชาวจันทน์
สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
วุฒิการศึกษา อ.ม. (ปรัชญา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ประสบการณ์หรือความชำนาญ อาจารย์ผู้สอนวิชาปรัชญา และจิตวิทยา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา

3. ชื่อ นางพิกุล กุลชัย
สถานที่ทำงาน โรงเรียนศรียานุสรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
วุฒิการศึกษา ค.บ. (ครุศาสตร์บัณฑิต) วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา
ประสบการณ์หรือความชำนาญ อาจารย์ผู้สอนวิชาพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

4. ชื่อ นางอมรรัตน์ จันวัน
สถานที่ทำงาน โรงเรียนศรียานุสรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
วุฒิการศึกษา กศ.บ. (ภูมิศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ประสบการณ์หรือความชำนาญ อาจารย์ผู้สอนวิชาพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ภาคผนวก ข

หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญ และหนังสือขอความร่วมมือทดลองเครื่องมือ

ที่ ศธ 0522.16(บ)/ว589

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

11 ธันวาคม 2546

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือ

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นายเทวินทร์ พิสง นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิชาเอก
การประเมินการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง การพัฒนาแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 จังหวัดจันทบุรี ตาม โครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวม
ข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้
เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชาแนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลัก และ
กระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาฯ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการ
วัดผล / ด้านคุณธรรม จริยธรรม ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุง
เครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี
จึงขอบคุณา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรหมจ้อย)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

สาขาศึกษาศาสตร์

โทร. 0 2503 3566 โทรสาร 0 2503 3567

ที่ ศธ 0522.16(บ)/ 206

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

8 มิถุนายน 2547

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักเรียนทดลองเครื่องมือ

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียน.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นายเทวินทร์ พิสง นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิชาเอก
การประเมินการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง การพัฒนาเครื่องเบ็ดคุณธรรม จริยธรรม และ ค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดจันทบุรี ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยโดยใช้นักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นกลุ่มตัวอย่างในการทดลองใช้เครื่องมือ ทั้งนี้จะมีให้เป็นการรบกวนเวลา
เรียนตามปกติของนักเรียน และผลการวิจัยที่ได้ จะเป็นประโยชน์แก่งานวิชาการสืบไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านในการอนุญาตให้นักเรียนได้ทดลอง
เครื่องมือตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษานำเสนอพร้อมนี้ หวังว่าคงได้รับความกรุณา
จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรหมจ้อย)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

สาขาศึกษาศาสตร์

โทร. 0 2503 3566 โทรสาร 0 2503 3567

ที่ ศธ 0522.16(บ)/ 206

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

8 มิถุนายน 2547

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักเรียนทดลองเครื่องมือ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นายเทวินทร์ พิสง นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิชาเอก
การประเมินการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง การพัฒนาแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 จังหวัดจันทบุรี ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยโดยใช้นักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากสถานศึกษาในสังกัดของท่าน เป็นกลุ่มตัวอย่างในการทดลองใช้เครื่องมือ
จึงขอความอนุเคราะห์ท่านแจ้งสถานศึกษาอำนวยความสะดวกด้วย ทั้งนี้จะมีให้เป็นการรบกวน
เวลาเรียนตามปกติของนักเรียน และผลการวิจัยที่ได้ จะเป็นประโยชน์แก่งานวิชาการสืบไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ หวังว่าคงได้รับความกรุณาจากท่าน และ
ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรหมจ้อย)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

สาขาศึกษาศาสตร์

โทร. 0 2503 3566 โทรสาร 0 2503 3567

ภาคผนวก ค

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

การตรวจสอบแบบวัดเพื่อหาค่าความสอดคล้องภายใน

ข้อคำถามสามารถวัดได้ตรง หรือสอดคล้องกับนิยาม ตัวบ่งชี้ในกรอบการสร้างแบบวัด

ถ้าเห็นว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องหรือวัดไม่ตรงกับที่เขียนนิยามและตัวบ่งชี้ ให้ -1

ถ้าไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง หรือวัดตรงกับที่เขียนนิยามและตัวบ่งชี้ ให้ 0

ถ้าเห็นว่าข้อคำถามสอดคล้องหรือวัดตรงกับที่เขียนนิยามและตัวบ่งชี้ ให้ +1

ข้อ	ข้อคำถาม	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			หมายเหตุ
		-1	0	+1	
1	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับความมีวินัย คือ การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อตกลง				
2	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับความมีวินัย คือ การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อตกลง				
3	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับความมีวินัย คือ การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อตกลง				
4	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับความมีวินัย คือ การปฏิบัติตามกฎหมาย กฎจราจร				
5	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับความมีวินัย คือ การปฏิบัติตามกฎหมาย กฎจราจร				
6	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับความมีวินัย คือ การปฏิบัติตามหน้าที่ อดทนต่อการทำงาน/เรียน				
7	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับความมีวินัย คือ การปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม				
8	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับความมีวินัย คือ การปฏิบัติตามกฎหมาย กฎจราจร				
9	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับความรับผิดชอบ คือ การตรงต่อเวลา				
10	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับความรับผิดชอบ คือ การปฏิบัติตามหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมาย				
11	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับความรับผิดชอบ คือ การปฏิบัติตามหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมาย				
12	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับความรับผิดชอบ คือ การตรงต่อเวลา				

ต่อ

ข้อ	ข้อความถาม	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			หมายเหตุ
		-1	0	+1	
13	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความรับผิดชอบ คือ การปฏิบัติตามหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมาย				
14	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความรับผิดชอบ คือ การยอมรับในการกระทำของตน				
15	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความรับผิดชอบ คือ การปฏิบัติตามหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจ				
16	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเสียสละ คือ ขอมสละเวลาให้กับการปฏิบัติงาน				
17	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเสียสละ คือ สละร่างกาย แรงใจ ให้แก่การปฏิบัติงาน				
18	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเสียสละ คือ ขอมสละเวลาให้กับการปฏิบัติงาน				
19	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเสียสละ คือ ขอมสละเวลาให้กับการปฏิบัติงาน				
20	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเสียสละ คือ ช่วยเพิ่มพูนความรู้				
21	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเสียสละ คือ การช่วยเหลืองานสาธารณะประโยชน์				
22	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเสียสละ คือ ช่วยเพิ่มพูนความรู้				
23	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเสียสละ คือ การช่วยเหลืองานสาธารณะประโยชน์				
24	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความซื่อสัตย์ คือ ไม่เอาของคนอื่นมาเป็นของตน				
25	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความซื่อสัตย์ คือ ซื่อตรงต่อหน้าที่ ทั้งต่อหน้า และลับหลัง				
26	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความซื่อสัตย์ คือ ซื่อตรงต่อหน้าที่ ทั้งต่อหน้า และลับหลัง				
27	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความซื่อสัตย์ คือ ไม่เอาของคนอื่นมาเป็นของตน				

ต่อ

ข้อ	ข้อความ	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			หมายเหตุ
		-1	0	+1	
28	ข้อความสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความซื่อสัตย์ คือ ซื่อตรงต่อหน้าที่ ทั้งต่อหน้า และลับหลัง				
29	ข้อความสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความซื่อสัตย์ คือ ไม่เอาเวลางานไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว				
30	ข้อความสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความซื่อสัตย์ คือ ทำตามคำพูด คำสัญญาที่ให้ไว้				
30	ข้อความสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คือ ช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปันผู้อื่น /ผู้ตกทุกข์/ผู้อ่อนแอ				
32	ข้อความสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คือ มีน้ำใจไมตรี รู้จักให้อภัย และเสียสละต่อผู้อื่น				
33	ข้อความสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คือ มีน้ำใจไมตรี รู้จักให้อภัย และเสียสละต่อผู้อื่น				
34	ข้อความสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คือ ยินดีในความสุข และความสำเร็จของผู้อื่น				
35	ข้อความสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คือ ไม่รังแกสัดขี้ หรือผู้อื่นแอกว่า				
36	ข้อความสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คือ ช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปันผู้อื่น /ผู้ตกทุกข์/ผู้อ่อนแอ				
37	ข้อความสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คือ ไม่รังแกสัดขี้ หรือผู้อื่นแอกว่า				
38	ข้อความสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คือ ช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปันผู้อื่น /ผู้ตกทุกข์/ผู้อ่อนแอ				
39	ข้อความสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความประหยัด คือ ลดความฟุ่มเฟือยต่าง ๆ				
40	ข้อความสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความประหยัด คือ วางแผนการใช้จ่าย และใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า				
41	ข้อความสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความประหยัด คือ อุดหนุน และใช้เวลาให้เกิดประโยชน์				
42	ข้อความสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความประหยัด คือ ประหยัดทรัพย์สินส่วนตัว/ราชการ/สาธารณะ				

ต่อ

ข้อ	ข้อความถาม	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			หมายเหตุ
		-1	0	+1	
43	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความประหยัด คือ ออกอม และใช้เวลาให้เกิดประโยชน์				
44	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความประหยัด คือ ออกอม และใช้เวลาให้เกิดประโยชน์				
45	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความประหยัด คือ วางแผนการใช้จ่าย และใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า				

การตรวจสอบแบบวัดเพื่อหาค่าความสอดคล้องภายใน

ข้อคำถามสามารถวัดได้ตรง หรือสอดคล้องกับนิยาม ตัวบ่งชี้ในกรอบการสร้างแบบวัด

ถ้าเห็นว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องหรือวัดไม่ตรงกับที่เขียนนิยามและตัวบ่งชี้ ให้ -1

ถ้าไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง หรือวัดตรงกับที่เขียนนิยามและตัวบ่งชี้ ให้ 0

ถ้าเห็นว่าข้อคำถามสอดคล้องหรือวัดตรงกับที่เขียนนิยามและตัวบ่งชี้ ให้ +1

ข้อ	ข้อคำถาม	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			หมายเหตุ
		-1	0	+1	
1	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับความมีวินัย คือ การปฏิบัติตามหน้าที่ อดทนต่อการทำงาน/เรียน				
2	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับความมีวินัย คือ การเคารพสิทธิผู้อื่น				
3	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับความมีวินัย คือ การปฏิบัติตามหน้าที่ อดทนต่อการทำงาน/เรียน				
4	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับความมีวินัย คือ การเคารพสิทธิผู้อื่น				
5	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับความมีวินัย คือ การปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี				
6	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับความมีวินัย คือ การปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี				
7	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับความมีวินัย คือ การเคารพสิทธิผู้อื่น				
8	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับความรับผิดชอบ คือ การปฏิบัติตามหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจ				
9	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับความรับผิดชอบ คือ การปฏิบัติตามหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจ				
10	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับความรับผิดชอบ คือ การยอมรับในคำพูดของตน				
11	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับความรับผิดชอบ คือ การยอมรับในการกระทำของตน				
12	ข้อคำถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับความรับผิดชอบ คือ การยอมรับในคำพูดของตน				

ต่อ

ข้อ	ข้อความถาม	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			หมายเหตุ
		-1	0	+1	
13	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความรับผิดชอบ คือ การยอมรับในการกระทำของตน				
14	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความรับผิดชอบ คือ การยอมรับในคำพูดของตน				
15	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความรับผิดชอบ คือ การตรงต่อเวลา				
16	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเสียสละ คือ สละประโยชน์ส่วนตัว				
17	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเสียสละ คือ สละประโยชน์ส่วนตัว				
18	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเสียสละ คือ สละร่างกาย แรงใจ ให้แก่การปฏิบัติงาน				
19	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเสียสละ คือ ช่วยเพิ่มพูนความรู้				
20	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเสียสละ คือ สละประโยชน์ส่วนตัว				
21	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเสียสละ คือ สละร่างกาย แรงใจ ให้แก่การปฏิบัติงาน				
22	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเสียสละ คือ ช่วยเหลืองานสาธารณะประโยชน์				
23	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความซื่อสัตย์ คือ ไม่โกหก ไม่หลอกลวง				
24	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความซื่อสัตย์ คือ ไม่ลักขโมย				
25	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความซื่อสัตย์ คือ ซื่อตรงต่อหน้าที่ ทั้งต่อหน้า และลับหลัง				
26	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความซื่อสัตย์ คือ ทำตามคำพูด คำสัญญาที่ให้ไว้				
27	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความซื่อสัตย์ คือ ไม่เอาเวลาว่างไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว				

ต่อ

ข้อ	ข้อความถาม	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			หมายเหตุ
		-1	0	+1	
28	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความซื่อสัตย์ คือ ไม่เอาของคนอื่นมาเป็นของตน				
29	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความซื่อสัตย์ คือ ไม่โกหก ไม่หลอกลวง				
30	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความซื่อสัตย์ คือ ไม่เอาเวลางานไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว				
31	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คือ ยินดีในความสุข และความสำเร็จของผู้อื่น				
32	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คือ ยินดีในความสุข และความสำเร็จของผู้อื่น				
33	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คือ ไม่รังแกสัตว์หรือผู้อ่อนแอกว่า				
34	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คือ มีน้ำใจไมตรี รู้จักให้อภัย และเสียสละต่อผู้อื่น				
35	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คือ ไม่คิดร้าย อิจฉาริษยาผู้อื่น				
36	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คือ ไม่คิดร้าย อิจฉาริษยาผู้อื่น				
37	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คือ ไม่คิดร้าย อิจฉาริษยาผู้อื่น				
38	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความประหยัด คือ ประหยัดทรัพย์สินส่วนตัว /ราชการ/สาธารณะ				
39	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความประหยัด คือ ลดความฟุ่มเฟือยต่าง ๆ				
40	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความประหยัด คือ รักษา สิ่งของ เครื่องใช้ ซ่อมแซมก่อนชำรุด				
41	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความประหยัด คือ ประหยัดทรัพย์สินส่วนตัว /ราชการ/สาธารณะ				
42	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความประหยัด คือ รักษา สิ่งของ เครื่องใช้ ซ่อมแซมก่อนชำรุด				

ต่อ

ข้อ	ข้อความถาม	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			หมายเหตุ
		-1	0	+1	
43	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความประหยัด คือ ลดความฟุ่มเฟือยต่าง ๆ				
44	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความประหยัด คือ วางแผนการใช้จ่าย และใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า				
45	ข้อความถามสอดคล้อง หรือสามารถวัดได้ตรงกับ ความประหยัด คือ รักษา สิ่งของเครื่องใช้ ซ่อมแซมก่อนชำรุด				

ภาคผนวก จ
คู่มือการใช้แบบวัด

**คู่มือการใช้แบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดจันทบุรี**

1. ความหมายของคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ หมายถึง คุณงามความดีที่สั่งสมอยู่ในจิตใจมนุษย์โดยผ่านประสบการณ์จากการได้สัมผัส ซึ่งจะแสดงออกมาจากการกระทำทางกาย วาจา และใจ เป็นความประพฤติและปฏิบัติเพื่อบรรลุถึงสภาพชีวิตอันทรงคุณค่าที่พึงประสงค์ หรือเป็นแบบความประพฤติซึ่งตั้งอยู่บนหลักคุณธรรม จนเป็นความเชื่อที่สังคมเห็นว่าดี-เลว มีความสำคัญ-ไม่สำคัญ พึงปรารถนา-ไม่พึงปรารถนา ซึ่งเป็นอุดมการณ์หรือวิถีชีวิตของมนุษย์ ที่สังคมต้องการ ซึ่งมี 6 ด้าน ได้แก่

1. ความมีระเบียบวินัย หมายถึง การควบคุมตนเองให้ปฏิบัติถูกต้องตามจรรยาบรรณตามกฎ กติกา ข้อบังคับ คำสั่ง กฎหมาย ขนบธรรมเนียมประเพณีและศีลธรรมอันดีงามที่ได้กำหนดไว้เป็นแนวปฏิบัติของคนในสังคม เพื่อให้เกิดความสุข และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม ทั้งการมีวินัยต่อตนเอง และต่อ ผู้อื่น พฤติกรรมที่บ่งชี้ ได้แก่

- 1.1 ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อตกลง
- 1.2 ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎจรรยา
- 1.3 ปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม
- 1.4 การปฏิบัติตามหน้าที่ อดทนต่อการทำงาน/เรียน
- 1.5 เคารพสิทธิของผู้อื่น

2. ความรับผิดชอบ หมายถึง การเอาใจใส่ต่อการเรียน และการทำงานโดยไม่ละเลยทอดทิ้ง หลีกเลียง มุ่งมั่นทำงานที่ได้รับมอบหมายและติดตามผลงานที่ได้กระทำลงไปเพื่อแก้ไขให้เป็นผลสำเร็จที่ดีขึ้น ยอมรับในสิ่งที่ตนเองกระทำลงไปทั้งในด้านดีและไม่ดี พฤติกรรมที่บ่งชี้ ได้แก่

- 2.1 ตรงต่อเวลา
- 2.2 ปฏิบัติตามหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย
- 2.3 ปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจ และไม่หลีกเลียง
- 2.4 ยอมรับในการกระทำของตน
- 2.5 ยอมรับในคำพูดของตน

3. ความซื่อสัตย์ หมายถึง การประพฤติอย่างเหมาะสม และตรงทั้งกาย วาจา ใจ ไม่คิดคดไม่หลอกลวง ซื่อตรงต่อตนเอง หน้าที่การงาน แบบแผน กฎหมาย และความถูกต้องอันดีงาม ทำตามคำพูดโดยไม่เหลวไหล ทั้งต่อหน้าและลับหลัง พฤติกรรมที่บ่งชี้ ได้แก่

- 3.1 บริจาคทรัพย์/ช่วยเหลือสาธารณะประโยชน์
- 3.2 สละเวลา ให้แก่การปฏิบัติงาน
- 3.3 สละร่างกาย แรงใจ ให้แก่การปฏิบัติงาน
- 3.4 ช่วยเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ผู้อื่นตามกำลังสติปัญญา
- 3.5 สละประโยชน์ส่วนตัว

4. ความเสียสละ หมายถึง การละความเห็นแก่ตัว รู้จักสละประโยชน์ส่วนตัว บริจาคทรัพย์สินเงินทอง สิ่งของ เครื่องใช้ รวมทั้งการเสียสละร่างกาย แรงใจ เวลา สติปัญญา เพื่อประโยชน์ของผู้อื่นและส่วนรวม พฤติกรรมที่บ่งชี้ ได้แก่

- 4.1 ไม่โกหก ไม่หลอกลวง และไม่ลักขโมย
- 4.2 ทำตามคำพูด คำสัญญาที่ให้ไว้
- 4.3 ไม่เอาเวลาทำงาน ไปใช้ทำประโยชน์ส่วนตัว
- 4.4 ไม่เอาของคนอื่นมาเป็นของตน
- 4.5 ซื่อตรงต่อตนเอง / หน้าที่ ทั้งต่อหน้า และลับหลัง

5. ความมีเมตตา กรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ หมายถึง ความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข สบายอกสบายใจ ได้รับความสะดวก และพอใจ ไม่มีกังวล และปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ จากความลำบากใจทั้งหลายทั้งปวง เป็นผู้เสียสละ มีน้ำใจไมตรี รู้จักการให้อภัย ยินดีในความสำเร็จของผู้อื่นด้วยความจริงใจ พฤติกรรมที่บ่งชี้ ได้แก่

- 5.1 ช่วยเหลือ แบ่งปัน ผู้อื่น /ผู้ตกทุกข์/ผู้อ่อนแอกว่า
- 5.2 มีน้ำใจไมตรี รู้จักให้อภัย และเสียสละต่อผู้อื่น
- 5.3 ไม่รังแกศัตรู หรือผู้อ่อนแอกว่า
- 5.4 ยินดีในความสุข และความสำเร็จของผู้อื่น
- 5.5 ไม่คิดร้าย หรืออิจฉาริษยาผู้อื่น

6. ความประหยัด หมายถึง การรู้จักใช้จ่ายอย่างเหมาะสม และไม่ฟุ่มเฟือย ใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็น ไม่ใช้จ่ายเกินฐานะ การซื้อหาสิ่งใดจะคำนึงถึงประโยชน์ที่ได้เป็นอันดับแรก ใช้จ่ายของ และทรัพย์สินอย่างคุ้มค่า รักษา ถนอมของใช้ทั้งของตนเอง และส่วนรวม พฤติกรรมที่บ่งชี้ ได้แก่

- 6.1 วางแผนใช้จ่าย และใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า
- 6.2 รักษาสิ่งของเครื่องใช้ และซ่อมแซมก่อนชำรุด
- 6.3 ลดความฟุ่มเฟือยต่าง ๆ

6.4 ประหยัดทรัพยากรส่วนตัว/ ราชการ และสาธารณะ

6.5 อดออม และใช้เวลาให้เกิดประโยชน์

2. จุดมุ่งหมายของการพัฒนาแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

แบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ สร้างขึ้นเพื่อใช้วัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ว่ามีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับใด เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียนให้อยู่ในระดับที่น่าพอใจต่อไป

3. โครงสร้างของแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

แบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ประกอบด้วยข้อคำถามในลักษณะสถานการณ์สมมติ และมีคำตอบให้เลือก ข้อละ 4 คำตอบ จำนวน 60 ข้อ วัดคุณลักษณะ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความเสียสละ ด้านความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และด้านความประหยัด ด้านละ 10 ข้อ

4. คุณภาพของแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

4.1 ความตรงของแบบวัด

4.1.1 ความตรงเชิงเนื้อหา ตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ ด้วยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม มีค่าอยู่ระหว่าง 0.57 ถึง 1.00

4.1.2 ความตรงเชิงโครงสร้าง ซึ่งตรวจสอบโดยเทคนิคกลุ่มรูชด์ ข้อคำถามทุกข้อ มีความตรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ความเที่ยงของแบบวัด

ความเที่ยงของแบบวัดหาโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ความเที่ยงของแบบวัดรวมทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ 0.94 และมีความเที่ยงตามรายด้าน ได้แก่ ด้านความ มีระเบียบวินัย เท่ากับ 0.94 ด้านความรับผิดชอบ เท่ากับ 0.84 ด้านความเสียสละ เท่ากับ 0.87 ด้านความซื่อสัตย์ เท่ากับ 0.96 ด้านความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เท่ากับ 0.94 ด้านความประหยัด เท่ากับ 0.92

4.3 อำนาจจำแนกของแบบวัด

จากการตรวจสอบอำนาจจำแนกของแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่พึงประสงค์ ที่พัฒนาขึ้น โดยใช้เทคนิค 25 % พบว่าข้อคำถามทุกข้อมีอำนาจจำแนก มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. วิธีการนำแบบวัดไปใช้

5.1 การเตรียมก่อนการสอบ ผู้ดำเนินการสอบควรเตรียมในเรื่องเหล่านี้ คือ

- 5.1.1 กำหนดวันสอบไว้ล่วงหน้า เพื่อให้ผู้สอบเตรียมตัวในการสอบ
- 5.1.2 จัดห้องสอบให้มีสภาพเหมาะสมในการสอบให้มากที่สุด เช่น ไม้ร้อนอบอ้าว แสงสว่างเพียงพอ ไม่มีเสียงอื่นที่รบกวนสมาธิของผู้สอบ
- 5.1.3 จัดเตรียมแบบวัด และกระดาษคำตอบให้เพียงพอ โดยมีแบบวัด และกระดาษคำตอบสำรองไว้ด้วย
- 5.1.4 ศึกษาคำชี้แจงวิธีการทำแบบวัดล่วงหน้า เพื่อให้สามารถดำเนินการสอบได้อย่างเหมาะสม

5.2 วิธีปฏิบัติขณะสอบ

ตั้งแต่ผู้สอบเริ่มเข้าห้องสอบจนสอบเสร็จ ถือว่าจะเป็นระยะที่สำคัญมาก ผู้ดำเนินการสอบควรปฏิบัติดังนี้

- 5.2.1 พุดโน้มน้าวใจให้ผู้สอบมีความกระตือรือร้นที่จะตอบอย่างเต็มความสามารถ และตอบตามความเป็นจริงให้มากที่สุด
- 5.2.2 ชี้แจงรายละเอียดของคำชี้แจง ซึ่งปรากฏอยู่บนแผ่นหน้าของแบบวัด อธิบายวิธีตอบแบบวัดให้ผู้เข้าสอบเข้าใจก่อนอนุญาตให้ลงมือทำได้
- 5.2.3 เตือนเวลาให้ผู้สอบทราบ 2 ครั้ง คือเมื่อหมดเวลาครึ่งหนึ่งของเวลาที่กำหนด และเมื่อเหลือเวลาอีก 5 นาที ของการทำแบบวัด
- 5.2.4 เมื่อผู้สอบตอบข้อคำถามเสร็จแล้ว ให้ผู้ดำเนินการสอบตรวจสอบความสมบูรณ์ของกระดาษคำตอบว่าทำได้ถูกต้อง ครบถ้วนหรือไม่ ถ้าไม่สมบูรณ์ให้แก้ไขให้ถูกต้อง

5.3 วิธีปฏิบัติเมื่อเสร็จสิ้นการสอบ ก่อนที่ผู้สอบออกจากห้องสอบ ผู้ดำเนินการสอบควรกล่าวคำขอบคุณที่นักเรียนได้ตั้งใจสอบแบบวัดเป็นอย่างดี

6. วิธีการตรวจ และการแปลความหมายคะแนนของแบบวัด

6.1 วิธีการตรวจให้คะแนนแบบวัด ให้คะแนนดังนี้

- ให้ 1 คะแนน สำหรับคำตอบที่แสดงว่า ดีหรือเลวขึ้นอยู่กับตนเอง กลุ่มปฏิบัติ ทำให้กลุ่มชอบพอ และทำเพื่อผู้อื่นในวงแคบ
- ให้ 2 คะแนน สำหรับคำตอบที่แสดงว่า ดีหรือเลวขึ้นอยู่กับการทำตามหน้าที่ กฎหมาย คำสั่ง และหลักศาสนา
- ให้ 3 คะแนน สำหรับคำตอบที่แสดงว่า ดีหรือเลวขึ้นอยู่กับการทำตามสัญญา ประชาคม และเห็นประโยชน์สังคมส่วนรวม
- ให้ 4 คะแนน สำหรับคำตอบที่แสดงว่า ดีหรือเลวขึ้นอยู่กับมโนธรรมของตน ทำตามอุดมการณ์สากล ทำดีเพื่อความคิด

6.2 การตรวจให้คะแนนแบบวัด คะแนนในคำตอบของแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม

และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดจันทบุรี ตามรายชื่อ 1 ถึง 60 มีดังนี้

ข้อ	ตัวเลือก				ข้อ	ตัวเลือก				ข้อ	ตัวเลือก				ข้อ	ตัวเลือก			
	ก	ข	ค	ง		ก	ข	ค	ง		ก	ข	ค	ง		ก	ข	ค	ง
1	4	2	3	1	11	1	2	3	4	21	2	3	1	4	31	2	4	1	3
2	3	1	4	2	12	4	1	2	3	22	1	3	4	2	32	1	2	3	4
3	4	2	1	3	13	2	3	1	4	23	2	4	3	1	33	1	3	2	4
4	2	4	1	3	14	4	2	1	3	24	3	4	2	1	34	2	1	3	4
5	4	1	2	3	15	1	3	2	4	25	3	2	1	4	35	1	3	4	2
6	2	1	4	3	16	2	3	1	4	26	2	3	1	4	36	3	1	2	4
7	1	3	4	2	17	2	1	4	3	27	1	3	4	2	37	4	3	2	1
8	1	3	4	2	18	1	3	2	4	28	3	2	1	4	38	4	1	2	3
9	1	4	3	2	19	1	2	3	4	29	2	1	3	4	39	1	2	3	4
10	2	3	1	4	20	1	3	4	2	30	2	3	4	1	40	1	2	4	3

ข้อ	ตัวเลือก				ข้อ	ตัวเลือก				ข้อ	ตัวเลือก				ข้อ	ตัวเลือก			
	ก	ข	ค	ง		ก	ข	ค	ง		ก	ข	ค	ง		ก	ข	ค	ง
41	1	3	2	4	46	4	2	3	1	51	1	4	2	3	56	1	2	3	4
42	1	2	3	4	47	3	2	4	1	52	2	4	1	3	57	2	4	1	3
43	1	2	4	3	48	2	1	4	3	53	1	2	4	3	58	4	1	3	2
44	1	2	4	3	49	1	2	3	4	54	1	2	4	3	59	1	4	2	3
45	2	4	1	3	50	4	3	2	1	55	1	2	4	3	60	2	3	1	4

6.3 เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนของแบบวัด

เมื่อผู้ใช้นำแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ฉบับนี้ไปใช้ และได้คะแนนจากการวัดแล้ว สามารถนำคะแนนรวมที่ได้ มาแปลความหมายคะแนนจากเกณฑ์ได้ ดังนี้

คะแนน	ระดับคุณภาพ	ความหมาย
60 – 90	1	ดีหรือเลวขึ้นอยู่กับตนเอง กลุ่มปฏิบัติ ทำให้กลุ่มชอบพอ และทำเพื่อผู้อื่นในวงแคบ
91 – 150	2	ดีหรือเลวขึ้นอยู่กับการทำตามหน้าที่ กฎหมาย คำสั่ง และหลักศาสนา
151 – 210	3	ดีหรือเลวขึ้นอยู่กับการทำตามสัญญาประชาคม และเห็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม
211 – 240	4	ดีหรือเลวขึ้นอยู่กับมโนธรรมของตน ทำตามอุดมการณ์สากล ทำดีเพื่อความดี

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายเทวินทร์ พิศวง
วัน เดือน ปีเกิด	12 เมษายน 2515
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี
ประวัติการศึกษา	ศศ.บ.(ศิลปกรรม) สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านจันทเฉลิม กิ่งอำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี
ตำแหน่ง	อาจารย์ 1 ระดับ 5